

naša luč

1982

3

krepka primera — dala bi zanj o cekin!

oton župančič — duma

VALENTIN VODNIK:

Kratek je pust,
ročno si vzamete žené!
Kratek je ples,
kvatre zakonske dolgé.
(NOVA PRATIKA)

JOSIP JURČIČ:

Koliko časa že ni bilo slišati o desetem bratu! V poprejšnjih časih se je pa še vendar včasih naletel, ki je, rojen deseti sin iz matere, s čudovitimi lastnostmi in zmožnostmi obdarovan, po božji namembi preganjan, od hiše do hiše po širokem svetu hodil, za srečo povedoval, zaklade pokazoval, pesmi pel in pravljice pravil kakor nihče drug. Ljudje so ga častili, radi videli in mu dali živeti in spati. Pač pride v kako hribsko dolino še zdaj sem in tja kak raztrgan in umazan berač, ki se izdaja za desetega brata; toda svet je postal neveren, manj gostoljuben ko nekdanj, in tudi današnji deseti bratje niso tisto ko nekdanj, malo vedó in, kakor očetje trdijo, „niso drugega ko goljufje“. Ta čudna prikazen, namreč pomanjkanje pravih desetih bratov, dá se menda samo tako razlagati, da slovenske žene niso več take, da bi zavrstjó po letih deset sinov rodile.
(DESETI BRAT)

JANEZ MENCINGER:

Abadon, zli duh laži in prevare, licemerstva in krivice: „Bogatino kažem, kako naj brez kazni zatira ubožca. Državniku na krmilu pravice in uprave narekujem, kako naj na podlagi postave tare jasno pravico in svobodo. Kralj sem prijateljstva brez ljubezni, radodarnosti brez milosrčnosti, odklik na prsih brez značaja v srcu, postave brez pravice, pobožnosti brez vere, kralj lupine brez jedra, pleve brez zrna; sploh gospodar vseh pobeljenih grobov . . . Meni so podložni licemerji, ki skrivaj pijó vino, javno pa označajo vodo; ki se skrivaj zavedajo, da je meso slabotno, javno pa srdito luča-

jo kamenje na bližnjika, ki mu je spodrsnilo na spolzki poti skozi življenje. Meni so podložni vsi neznačajneži in uskoki, ki iz tabora svobode in narodne ljubezni prestopijo v tabor klečeplazcev in koristolovcev; vsi, ki javno zatajujejo in preklicujejo vzore in verno prepričanje svojega srca in se v nemajo za prepričanje, kakršno jim narekujejo od zunaj ali od zgoraj. Meni so podložni govorniki in ustvarjalci javnega mnenja, ki s puhlimi besedami delajo dim, da se skozenj ne vidi resnica in se vedejo po reku: „Beseda ti je dana, da z njo zakrivaš svoje misli.“ Kakor vsi ljudje prostovoljno plačujete davek tobaku in opojnim pijačam, prav tako meni moji podložniki prinašajo svoje dani in davke in sicer čim dalje več.“

(ABADON)

ALOJZ GRADNIK:

...
Moj plug oral je Tvoja polja,
Tvoj prst oral je moja lica,
še zate je na mizi žlica.

Prisedi, z mano povečerjaj,
potem pa ves moj dolg izterjaj.
In naj zgodi se Tvoja volja.
(KMET GOVORI BOGU)

SLAVKO GRUM:

Neki znameniti angleški raziskovalec, ki je potoval s svojim tovarišem po Tibetu, se je zagledal v hčer domačina in jo odpeljal. Ko je bil ž njo in tovarišem že daleč v puščavi, se je iznenada vrnil po tleh in bil v trenutku mrtev. Prepaden ga je prijatelj preiskal in zapazil, da se je pojavila mrtvecu sredi čela globoka ožgana rana. Ves prevzet od dogodka se je vrnil z dekletom in v domačinovi hiši se je stvar razjasnila: ko je oče pogrešil hčer in pretaknil za njo vso hišo, je našel v njeni skrinji fotografijo Angleža; pritrdil je sliko na steno in jo ustrelil. V istem

hipu se je zgrudil daleč zunaj zapeljivec, ki ga je pogodil strel na istem mestu kot fotografijo.

(LASTNI PORTRET)

SREČKO KOSOVEL:

...
Veliko moraš pretrpeti,
prijatelj, da le-to spoznaš:
kdor hoče ljubiti, živeti,
ta mora ubiti v srcu laž.

(VELIKO MORAŠ PRETRPETI)

iz narodne skrinje

VELIKO JIH LJUBI, A MALO SNUBI.

Zakon je loterija.

Z NJENO LEPOTO JE ŽE ČEZ POLDAN.

Žena drži tri ogle in še četrtega možu pomaga.

ŽENA MOŽA NAREDI ALI GA SKAZI.

Žena pusta, mož gotovo pijanec.

ŽENI SE PRI SOSEDU, POSOJILA IŠČI
V DEVETI VASI!

Ženi se tam, kjer boš imel klobuk obesiti kam!

ŽENI SINE, KADAR HOČEŠ; ŽENI HČERE,
KADAR MOREŠ!

Ženiti se je treba z ušesi ne pa z očmi.

ŽENSKA Z JOKOM PRIPRAVLJA ZASEDO.

Ženska je nujno zlo ali blagoslov pri hiši.

KRTOVE DEŽELE SE NIKDO NE UBRA-
NI.

Ljubezen je močnejša kot smrt.

MLAD MORE, STAR MORA UMRETI.

Ne očitaj mrtvecu. Vsakdo je napravil kaj dobrega.

NI ROŽE NA VRTI, KI BI OBVAROVALA
SMRTI.

Ni vina brez pelina.

(Etbin Bojc,
PREGOVORI IN REKI
NA SLOVENSKEM)

Slika na naslovni strani:
PANJSKE KONČNICE.

Na letošnjem sprejemu diplomatskega zbora, pooblaščenega pri apostolskem sedežu, je papež ostro obsodil razdelitev Evrope na vplivna področja kot sad sporazuma v Jalti in totalitarno družbeno ureditev nekaterih dežel.

„Noben narod,“ je rekel, „ne sme biti podrejen drugemu. Razlogi za razdeljenost sveta na interesne sfere ne bi smeli opravičevati tega stanja v veke. Nihče nima v imenu te razdeljenosti pravice drugim odrekati samostojnost. Tudi notranji mir v deželi je lahko ogrožen, če je oblast preveč samovoljna. Posebne vrste krizo prinaša totalitarna oblast enega ali drugega predznaka: navadno se upira osebnosti in verski kulturi. Marsikje si totalitarizem nadeva masko novih družbenih oblik.“

Kako je Jalta zapečatila usodo vzhodne Evrope?

Vpliv nad vzhodno Evropo sta si že oktobra 1944 razdelila v Kremlju Churchill in Stalin po ključu, ki je bil za različne dežele različen. Za Jugoslavijo je Churchill ponudil Stalinu delitev 50 : 50, ki jo je ta sprejel. Jaltski sporazum (februarja 1945) se je s to razdelitvijo na vplivna področja sprijaznil. A Sovjeti se ga niso držali. Že aprila 1945 se je pritožil Churchill v pismu Stalinu, da nastaja v Jugoslaviji enopartijski režim, junija 1945 pa, da se je razmerje spremenilo v skoraj 90 : 10 v prid Sovjetom.

Glede notranje ureditve evropskih držav so izdali veliki trije na jaltski konferenci izjavo, v kateri so priznali „pravico narodov, da si izberejo tisto obliko družbene ureditve, v kateri bi radi živeli“ in da „si ustvarijo demokratične ustanove po lastni izbiri“. Točnejše: osvobojeni narodi naj sestavijo oblastvena telesa, „v katerih naj bodo zastopani vsi demokratični deli ljudstva; ta so dolžna čimprej postaviti vlade, ki bodo svobodno izvoljene in bodo v skladu z voljo ljudstva“.

Jugoslaviji se je kmalu posrečilo izmotati se izpod sovjetskega vpliva (1948) in se uvrstiti med neuvrščene. Glede notranje ureditve države pa se jaltkega sporazuma nikdar v povojnih letih ni držala: demokratični deli ljudstva niso zastopani pri celotni oblasti in vlade niso bile nikdar svobodno izvoljene.

Za letošnje Novo leto se je papež v poslanici svetu ob svetovnem dnevu miru pritožil, da določene skupine zlorabljajo svojo oblast in celim družbam vsiljujejo svoj jarem. „Popolno in dejansko spoštovanje neodsvojljivih pravic posameznega občana je nujen pogoj za to, da v nekem narodu vlada mir. Pri narodu, kjer te pravice niso zaščitene, je celó misel o splošni naravi pravice mrtva, ker nekaj malega ljudi uporablja načelo zastopavljanja sebi v prid, takó da samovolja močnejšega na koncu odpravi pravice in celó obstoj posameznika. Tak narod ne more imeti notranjega miru: klice razkola in razdvojenosti nosi v samem sebi.“

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.

Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskarna
Družbe sv. Mohorja, 9020 Ce-
lovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadevne dežele):

Anglija 5 tun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	300 fran.
Francija	50 fran.
Italija	9000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	50 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi ne-
enake poštnine v posameznih
državah in različnih deviznih
preračunavanj.
Naročnike sprejemajo poverjeni-
ki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

SPLOŠNE

NOVI DAVČNI SISTEM NAJ BI SPODBUDIL OBRТNIKE

Z njim hoče davkarja doprinesiti svoj delež k večjemu razmahu obrti na Slovenskem, kjer je bila ta panoga dolga leta zapostavljena. Mnogi obrtniki doslej niso širili svoje dejavnosti zato, ker so morali v tem primeru plačati več davka. Po novem pa jim bodo vložena sredstva za razširitev obrti priznali kot strošek, ki ne bo zajet v osnovo za odmer davka. Obrtnikom bodo priznali tudi pravico do večjega osebnega dohodka, ki se mu bo odbil od davčne osnove. Doslej so namreč delo obrtnika in delavca v proizvodnji enostavno izenačili, čeprav obrtnik opravlja bolj zapleteno delo kot pa delavec v proizvodnji. Novi zakon je tudi poenostavil poslovne knjige, ki jih bo lahko obrtnik vodil samostojno in zato ne bo več prisiljen najeti

knjigovodjo. Le obrtnikom brez obrtnega dovoljenja, se pravi „šušmarjem“, bo odslej bolj trda predla. Tudi ti bodo namreč morali plačati davek od dohodka, obenem pa jih bodo še kaznovali.

UMRL SLOVENSKI GOSLAR BLAŽ DEMŠAR

Njegovo življenjsko delo, preko 600 instrumentov, pa je ostalo. O njem je pisala tudi ugledna angleška revija The Strand, omenjen pa je tudi v belgijskih, čeških in angleških leksikonih. Številni umetniki, ki še danes igrajo na njegove instrumente, jim priznavajo izredno lep ton. Mladim violinistom-začetnikom je popravljaval njihove instrumente za simbolično plačilo in jim tudi na druge načine omogočal ek-

SLOVENIJA IMA ZA SPROTI DOVOLJ ELEKTRIKE

To pa le tedaj, če vode ne upadejo, če se toplotne

elektrarne zaradi slabe kvalitete premoga ne pokvarijo in če vlada zatišje po praznikih. Ker pa so ti pogoji le redko izpolnjeni, mora Slovenija za zadovoljitev svojih energetskega potreb upoštevati elektriko iz Srbije, Avstrije in Italije. Zaradi mraza se je poraba električne energije v januarju zelo povečala, vendar je le še ostala v načrtovanih mejah. V tem obdobju je porabila Slovenija med 27,5 do 28 milijonov kilovatnih ur dnevno. Vsak dan so vodne elektrarne naredile po 5 milijonov kilovatnih ur, toplotne pa so dale 15,5 milijonov kilovatnih ur. Ostalo pa so uvozili iz omenjenih dežel.

DENARNA POMOČ SOCIALNO ŠIBKIM SE JE POVEČALA

Skupščina socialnega skrbstva je sklenila, da bodo odslej tisti, katerim je denarna pomoč edini vir dohodka, dobivali na mesec po 3400 dinarjev, tistim pa, ki imajo še kakšen drug vir dohodka, pa bodo pomagali s 1700 dinarji. Kljub temu povišanju družbene pomoči pa še vedno ostane vprašanje, kako morejo prizadeti živeti s tem denarjem, ko pa so se cene lani povečale za okoli 45 odstotkov.

STO SLOVENSKIH PODJETIJ OPRAVLJA DELA NA TUJEM

Investicijska dejavnost se je lani povečala kar za 56 odstotkov in dosegla vrednost 4,2 milijarde dinarjev. Kljub temu povišanju pa vrednost teh del ne predstavlja več kot le 12 odstotkov celotnega blagovnega izvoza Slovenije in zato po mnenju stro-

kovnjakov to stanje še ni zadovoljivo. Polovica teh podjetij so inženirske in svetovalne organizacije, ki pripravljajo, organizirajo in posredujejo pri izdelavi objektov. Šibka točka v tej dejavnosti je ta, da glavni delež zavzemajo še vedno le fizična dela in montaža objektov, dočim je prisotnost lastne opreme, razvoja in tehnologije še zelo šibka. Da bi izboljšali sodelovanje med tovrstnimi podjetji, so pred kratkim ustanovili splošno združenje za inženiring. Njegova naloga bo pomagati podjetjem, da si bodo smotrno razdelila delo in tako opustila škodljivo tekmovalnost med seboj. Njegova naloga pa bo tudi raziskava tujih trgov in oblik skupnega nastopanja na njih.

TUDI CANKARJEVA ZALOŽBA V ZALOŽNIŠKI STISKI

Pomanjkanje deviz in papirja ter manjša prodaja knjig zaradi visokih cen so primorala tudi to založniško hišo, da je skrčila knjižni program za letos. Tako je odpadel zgodovinski roman ter samostojne zbirke kot so dokumentarna pričevanja, biografije in izbrana dela najpomembnejših pisateljev. Založba bo v bodoče prisluhnila predvsem slovenskemu knjižnemu ustvarjanju ter po možnosti iskala tudi stik s tujo moderno književnostjo. Prav s tega področja pa bodo ob strožjih kriterijih izdajali samo najboljše. Seveda pa bodo morali upoštevati tudi sedanjo stopnjo bralne kulture, ki sili založbe, da izdajajo tudi komercialna in potrošna dela, medtem ko zbirke kot npr. Modra ptica ostajajo v

MORAVČE imajo zanimivo lego na vzpetini med Drtiščico in Račo.

skladiščih. Letos bo Can-karjeva založba izdala okrog 60 del.

LANI SO CENE ZELO POSKOČILE

Bile so za povprečno 45,1 odstotka večje kot leto prej, kar pomeni, da je bila to največja podražitev po letu 1952. Takrat je bil odstotek podražitve 2,2. Najbolj so se podražile šolske potrebnosti in časopisi — kar za 71,3 odstotkov. Podražilo se je tudi sadje (64,1%), mleko in mlečni izdelki (56,5%), maščobe (53,9%), električni gospodinjski stroji (50,1%), tekstilni izdelki (45,1%), mesni izdelki (42,5%), tekoča goriva (39,7%), poštne storitve (38,7%) itd. Na koncu lestvice je razsvetljava, ki se je podražila „le“ za 19,3 odstotkov.

PO KRAJIH

BELTINCI

Društvo upokojencev, ki združuje 339 članov, je zelo aktivno na mnogih področjih. Tako je njihov pevski zbor gostoval lani v Sežani in Prevaljah ter seveda tudi na domačih kulturnih prireditvah in proslavah. Priredili so tudi lepe izlete. Razveseljivo je tudi, da jih zelo privlači tudi športna rekreacija.

BLED

Hoteli in privatne sobe so bile v januarju za dobrih 10 odstotkov bolje zasedene kot lani. V tem mesecu so našli nekaj več kot 57.600 gostov. Največ gostov je bilo iz Hrvaške in Srbije,

nekaj pa tudi iz tujine. Dober obisk je šel seveda na račun šolskih počitnic. V februarju, ko so se v drugih republikah končale, je pa obisk močno upadel. Tako so v hotelih našli le okoli tisoč gostov.

BOHINJ

Sredi zime, na zadnje nedelje v januarju, je turistično društvo priredilo tekmovanje v drsanju na ledu in sankanju s samotežnimi sanmi ter tek na smučeh. Prireditve se je udeležilo okoli 1500 ljudi, seveda največ kot gledalci pri merjenju moči na snegu in jezerskem ledu. Za zabavo so poskrbele tudi narodne noše in muzika.

CELJE

Ribiška družina, ki ima 700 članov, slavi letos 30-letnico obstoja. V počastitev tega jubileja bodo priredili številna ribiška tekmovanja in srečanja z drugimi ribiškimi družinami. Celjski ribiči skrbijo za 23 hektarov gojitenih ribnikov in za 32 hektarov vzrejnih tekočih voda. Ponosni so tudi na lansko bilanco, ko so potegnili 23.000 rib na suho. V letih, odkar družina obstaja, so vložili v gojitvene vode dva milijona krapovih iker, 150.000 mladice in dveletnih krapov ter okoli 130.000 postrvi in 35.000 lipanov.

CELJE

Šolarji so imeli tudi letos veliko možnosti za prijetno razvedrilo med šolskimi počitnicami. Mestno drsališče jim je vsako dopoldne nudilo brezplačno uporabo drsališča. Brezplačen vstop so imeli tudi v zimsko kopalni-

šče na Golovcu, kjer so zanje priredili tudi več pla-valnih tečajev. Telesnokulturna društva pa so v počitnicah organizirala smučarske tečaje na Rogli, Goltah in Celjski koči.

ČRNOMELJ

Gradbeno obrtno občinsko podjetje posveča vse večjo skrb izobraževanju svojih delavcev. Med 278 zaposlenimi je namreč kar 135 taktih, ki so brez ustrezne kvalifikacije. Doslej se je 90 delavcev izšolalo ob delu in se tako vsaj v podjetju priključilo kvalificiranim. Podjetje se je odločilo tudi za štipendiranje večjega števila učencev, ki se šolajo za zidarje. Osem dijakov in študentov pa imajo tudi na srednjih in visokih šolah.

ČRNOMELJ

V počastitev slovenskega narodnega praznika so priredili 5. teden jugoslovanskega filma. Prikazali so sedem novejših domačih filmov. Pripravili so tudi razstavo domačega in tujega filmskega plakata.

DOL PRI HRASTNIKU

Učenci 32 šol iz 17 krajev v Sloveniji so na svoj način pokazali solidarnost s svojimi vrstniki na Koroškem. Na dolsko šolo so poslali 5058 knjig, ki so jih predstavniki literarnih krožkov iz Zasavja izročili koroškim šolarjem na kulturni prireditvi v Pliberku. Na tej prireditvi so sodelovali tudi gojenci glasbene šole, recitatorji in pevski zbor hrastniške šole.

GORNJA RADGONA

Industrijsko gasilsko društvo (dalje na strani 9)

SLOVENSKI METRO-POLIT ŠUŠTAR je (na novoletnem sprejemu v prostorih Izvršnega sveta v Ljubljani pri oceni odnosov med družbo in verskimi skupnostmi med drugim) dejal: „Marsikje je bila razlika med teorijo in prakso, med izjavami in dejanskim stanjem, med obljubami in njihovimi uresničitvami, občutna... Papež je v nagovoru novemu jugoslovanskemu veleposlaniku dejal: „Težave se ne bi smele nikoli tako poostri, da bi ogrožale zakonite pravice, niti ne smejo ostati brez pravične rešitve.“

DRUŽINA, Ljubljana, 31. jan. 82/2.

Ewa Milewicz, Poljakinja, bojevnica za človekove pravice: „Značilno za razpoložljive **OBČANOV V KOMUNISTIČNIH DRŽAVAH** je občutje popolnega brezupa, vera v nemožnost katerih koli bistvenih sprememb.

DER SPIEGEL, Hamburg, 18. jan. 82/97.

V ŠENTJURSKI OBČINI, ki je pretežno kmetijska, ni v članstvu ZK niti enega kmeta. Šentjurčani pravijo, da gre za vpliv vere na njihovem območju.

DELO, Ljubljana, 22. jan. 82/20.

Bog se je razodel

kaj to pomeni? kje in kako pride lahko človek s tem razodetjem v dotik?

Avstrijska in nemška televizija sta pred kratkim prinesli večdelno nanizanko ZAKAJ KRISTJANI VERUJEMO? Iz nje objavljamo v skrajšani obliki najzanimivejša poglavja.

V bolnico pride južni Italijan Leone in zahteva od bolničarke Marjana, da ga pelje k njegovi ženi in novorojenčku. Rad bi dal otroku verižico s križcem, da jo bo že takoj skraja življenja nosil.

V kuhinji poroča zdravnik Sriyananda, kaj mu je pripovedovala Leonejeva žena. Leonejeva prababica naj bi imela med svojo prvo nosečnostjo razodetje: v spanju naj bi se ji prikazala Marija in ji naročila, naj bo vsak prvorojenec Leonejevih posvečen Bogu, potem bo šlo družini dobro — odtod Leonejeva želja, da natakne otroku verižico.

Redovnica Neža posluša to o razodetju z velikim dvomom: zanjo so bile to bržčas navadne sanje. Pod razodetjem razume ona nekaj čisto drugega: „Razodetje ni ne videnje, ne čudež. Prej neko spoznanje, neki uvid: takó mora biti in nič drugače, ker sem srečala Boga, ker se me je Bog dotaknil. Nenadoma nam je jasno: to moram storiti, pa naj me stane življenje.“

Zdravnik Sriyananda navede tri zglede takó pojmovanega razodetja: Budo, ki se je ob srečanju z ostarelim človekom, gobavcem in mrličem odpovedal kroni in postal menih (530 pr. Kr.); Tomaža Mora, kanclerja angleškega kralja, ki je svojemu kralju, ko je ta prelomil s papežem, odpovedal pokorščino in bil zato obglavljen (1535); poljskega Juda, zdravnika in vodjo sirotišnice za judovske otroke v Varšavi, Janusza

Korczaka, ki je prostovoljno spremljal te otroke v taborišče Treblinko in bil tam skupaj z njimi usmrčen (1942).

Bolničarka Marjana s temi zgledi ni zadovoljna, ker so zanjo preda-leč. Rada bi zvedela kaj o razodetju „za ljudi, kot sva dr. Scholz in jaz“.

Dr. Scholz v razodetje ne verjame: verjame le v človekov razum. Sestra Neža prinese sveto pismo in pove iz njega zgodbo o usmiljenem Samarijanu. V pogovoru skuša pojasniti, da zgodba sama še ni razodetje, pač pa je razodetje vse bolj tam, kjer zgodba človeka zgrabi in vzbudi, da „gre in stori prav tako“, torej kjer nekoga zgrabi ljubezen, ki nam jo je razodel Jezus. K temu pa ni moč nikogar prisiliti: to je dar, milost.

Pogovor prekine Leonejeva žena, ki hoče na vsak način z otrokom iz bolnice. Prišla se je posloviti. Sestra Neža opazi, da je žena zbegana, zato jo hoče zadržati. A ta vseeno odide. Bolničarka Marjana, ki je ženo ves čas opazovala, steče za njo na cesto. Od nje zve, da ne misli več k možu, ne ve pa, kam naj sploh gre. Marjana jo prime za roko in odpelje v svoj avto: „Odpeljiva se k meni domov! Tam bova najprej popili čaj. Potem bova videli, kako bo šla vsa stvar dalje.“

Zgoraj gledajo skoz okno oba zdravnika in sestra Neža.

osebna odločnost za Kristusa

● Kako redki kristjani postanejo zares kristjani, zreli, samostojni . . . Druge veže na Cerkev bolj navada, močno čustvo, nejasna slutnja, ki ni bila pri njih nikdar do konca pojasnjena. Njihova vera zato ni trdna: ob preskušnjah odpovedó. Najbrž je to duhovni položaj večine vernikov, čeprav so prišli nekateri pri tem morda malo višje . . .

Postni čas je priložnost za čimbolj osebno odločitev za Kristusa. Večina potrebuje za to dolg in včasih naporen postopek. Če se bomo v postu približali Kristusu vsaj za kakšen korak, bo to že veliko.

● Večina kristjanov je bila deležna domače verske vzgoje in verouka. Naša vera je zato premalo osebna. Tisti, ki so se šele v zrelih letih srečali s Kristusom in se zanj odločili, so navadno v veri trdnejši. A takih je malo. Verska vzgoja v družini in pri verouku je le velika prednost. Vsakdo pa jo

mora dopolnjevati z osebno odločitvijo.

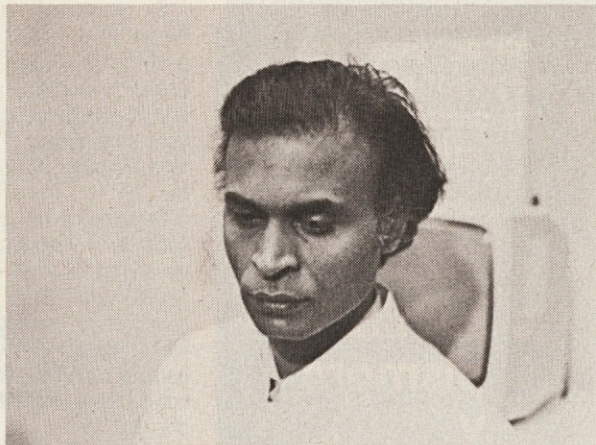
● Od maše ne smemo oditi kot od nogometne tekme: minila je, z njo nimam ničesar več.

Maša od mene nekaj zahteva. Bog mi je povedal, kaj hoče v tem tednu od mene. In mi dal za to tudi božje energije. Posebno še, če sem bil pri obhajilu.

Prav zaradi maše, pri kateri sem bil, bo prek mene svet vsaj za spoznanje lepši, bolj dober, bolj pravičen, bolj plemenit.

● Odločitev za Kristusa.

Prva naj bi bila pri krstu. Takrat

Dr. Scholz: „Vi bi ji ne smeli pripovedovati zgodbe. Zdaj igra ona usmiljenega Samarijana.“

Sestra Neža: „Kdo pravi, da ga igra?“

Dr. Scholz: „Vi mislite, da ima razodetje?“

Ves opisani dogodek se vrti okrog vprašanja, kaj je to božje razodetje. Sestra Neža meni, da se Bog razodene tam, kjer se ljudje povsem predajo Kristusu, ker jih je on prevzel: tako sredi brezupa upajo, sredi sleherne odsotnosti ljubezni ljubijo.

Ta odgovor je treba pregledati natančneje.

● Nekateri ljudje že vnaprej razo-

detje odklanjajo, ker bi bilo, ko bi obstajalo, dar od Boga, oni so pa prepričani, da je človek sam svoje sreče kovač, da ima vso svojo usodo v rokah sam in torej ne potrebuje nobenega daru. Drugi pa nasprotno menijo, da je v življenju marsikaj podarjenega, npr. življenje samo, njega dolgost, zdravje, ljubezen . . . , in možnosti božjega razodetja ne odklanjajo. Da je to drugo mišljenje pravilno, ni težko doumeti.

● Da so imeli nekateri izredni ljudje v zgodovini božje razodetje — saj bi brez njega ne mogli storiti, kar so — je otipljivo. A to so bili izredni ljudje. Nujno se pojavi vprašanje, kje se Bog razodeva navadnemu, „vsakdanjemu“ človeku.

● Sestra Neža pove, da v svetem pismu. A zgodba sama iz njega še ni razodetje. Nekaj se še mora zgoditi. Primer: Dva bereta to zgodbo. Prvi ostane ob njej hladen, zanj je zgodba mrtva črka, drugega pa zgodba zgrabi, naenkrat mu postane jasno, kaj mora storiti; zanj je postala zgodba božje razodetje, ki je posvetilo v njegovo življenje, ga spremenilo in mu dalo nov smisel. Tako je zgodba o usmiljenem Samarijanu pustila dr. Scholza neprižadetega, bolničarko Marjano je pa zgrabila, da je šla pomagat Leonejevi ženi.

● Marsikdo o Jezusu, ki je po pričevanju svetega pisma luč in življenje, marsikaj ve. A pogosto ostaja njihovo znanje le zunanje, ni jih

zgrabilo notranje, njihovega življenja ni prav nič spremenilo. Sicer se je pa to dogajalo že v Jezusovem času: mnogi so Jezusa srečali, a zanj se jih je le malo odločilo. Prav te odločitve zanj pa ni moč izsiliti, to je dar, milost.

● Prvi kristjani, ki jih je Jezusova „stvar“ zgrabila, so nam pustili pričevanje svoje vere v spisih nove zaveze. To je zapis njihovih doživetij z Jezusom. Na mnogo načinov pripovedujejo, kako je bil Jezus zanje razodetje Boga, ki je prinesel v njihovo življenje svobodo in smisel. A kakaj naj bi bil Jezus po dva tisoč letih božje razodetje tudi za nas? Kaj je tisto izredno pri njem, ki nam daje odgovor na naša najgloblja hrepenenja?

● V Jezusu so se ljudje srečavali z do tedaj nepoznanim zaupanjem v človeka, v življenje, v prihodnost, kar vse je izhajalo iz njegovega zaupanja v Očeta. Iz svojega brezpogojnega zaupanja v Očeta živi Jezus za ljudi, tudi za najbolj odpisane (prostitutke, javne grešnike, pokvarjence, zakonolomilke), z vsem srcem, z vso osebo, z vsem življenjem, in jim daje upanje za nove možnosti v življenju: tudi oni lahko postanejo novi ljudje. Tako je postal Jezus za ljudi božje razodetje: človek naj sprejema svoje življenje iz Očetove roke z brezpogojnim zaupanjem vanj in se v veri, upanju in ljubezni razdaja za druge ljudi.

(dalje na 28. strani)

so se za nas odločili drugi: starši, botri . . .

Druga naj bi bila pri prvem obhajilu. Vendar ali je otrok takrat res sposoben osebne, svobodne, za vse življenje zavezujoče odločitve?

Tretja naj bi bila ob birmi. Večina prejme birmo v nižjih letih osemletke, ko še ne razume kaj prida, za kaj gre. V neki župniji jih je npr. prišlo drugo leto k verouku od 45 birmancev le devet.

Človek dozori do trezne odločitve šele okrog 20. leta, če dozori. So namreč kristjani, ki se nikoli ne odločijo za Kristusa dokončno.

**ali so vere res
zapisane smrti?
in s tem sveto
pismo?**

s svetim pismom v tretje tisočletje

Že učenci osnovnih šol se učijo marksistične nedokazane trditve, da vere nimajo nobene prihodnosti, ker so le izraz neurejenih družbenih ustrojov: z boljšo ureditvijo družbenih razmer bodo izginile. Smrt krščanstva bo obenem smrt svetega pisma. Agitatorji smrti ver so seveda v zadregi, če njihovo ustvarjanje raja na zemlji ne gre tako hitro, da bi se lahko smrt ver držala njihovih rokov.

Kje je najbolj prvotna osnova ver? Ali je to v resnici človekov naravni čut? Če je, potem so dejanski verski ustroji le zunanji izraz človekovih notranjih sil, ki se lahko brez škode za vere spreminjajo. Tudi prihodnost svetega pisma je odvisna od tega odgovora.

Dejstvo, da so vere obstajale v vseh časih in v vseh kulturah, dovolj jasno govori za njihovo osnovo v človekovi naravi sami. Tudi sveto pismo je že dovolj staro in svetovno razširjeno, da lahko brez obotavljanja trdimo, da ustreza človekovi naravi. Vendar ostaja vprašanje o notranji vrednosti svetega pisma.

BOŽJA IN ČLOVEŠKA NADČASOVNOST V SVETEM PISMU

Sveto pismo zavzema med vsemi knjigami edinstveno mesto zaradi spoznanj, da je Bog samo eden, svet, edini in svobodni, od sveta neodvisni stvarnik vsega ter neomejeni gospodar veselja in zgodovine; da je višek stvarstva človek, katerega bistvo je razumnost in svoboda.

Bog ostaja skriti Bog. Iz ubranosti stvarstva in iz zakonitosti v človeku je pa vendarle za človeški razum in srce dovolj spoznat. Svetopisemski pisatelji vidijo v stvarstvu razodetje božjega veličastva, moči, svetosti in ljubezni.

Po svetem pismu je merilo človekove vrednosti njegovo stališče do нравnih zakonov, ki jih je Bog položil v svet in v človekovo naravo. Nравni zakon zahteva glede človekovega odnosa do Boga spoznanje lastnih mej in torej potrebnosti dopolnila po Bogu, se pravi, odpoved občutku samozadostnosti; glede človekovega odnosa do ljudi pa spoznanje istega izvora vseh, zato temeljno medčloveško vzajemnost.

Vrhunsko razodetje enega Boga je obenem vrhunsko obsodba človeka na njegovem lastnem prestolu. Vendar ni s tem človekova usoda zapečatená. Ko je človek v svoji slepoti najnižje, se pokaže moč božjega usmiljenja: Bog se skloni k njemu, da mu pokaže brezizhodnost njegove poti in ga povabi k sebi; odpušča mu krivdo, kakor hitro jo ta spozna in prizna. S tem je razodetje Boga doseglo svoj višek.

Osnovna svetopisemska spoznanja o Bogu, človeku in svetu v mnogočem ustrezajo človekovemu naravnemu čutu. Tudi sveto pismo pove, da je človekov naravni čut osnova vsega njegovega umskega in нравnega ravnanja. Vsi ostali človekovi čuti so podvrženi temu. Sveto pismo pozna v bistvu samó dve skupini čutov: pozitivnega in negativnega. Zato govori o dobrih in hudobnih ljudeh. Hudobni sicer sodijo dobre in izvajajo nasilje nad njimi. Toda zakonitost sveta in čas delata proti hudobnim in pripravljata zmagoslavje

iz naše domače cerkve

● **VERSKI TISK** je v življenju kristjana važna stvar. Nekaj misli iz komentarja ljubljanske Družine (31. jan.): „Nekakšnega zastoja v zanimanju za versko informacijo (v Sloveniji) je gotovo v prvi vrsti kriva pomanjkljiva zavest pripadnosti občestvu verujočih. Želja po verski informaciji priča o tem, koliko se ču-

timo kristjane. Pravimo, da je branje Družine slovenskemu kristjanu potrebno, ker si sodobnega pokončnega in prebujenega kristjana ne moremo zamisljati brez informacije. In Družina vas v prvi vrsti informira o življenju in delu Cerkve doma in po svetu. Javno mnenje ni naklonjeno verski informaciji. Pogled v svet nam mora postati vsakdanja nuja, sicer bomo tvegali, da nam bodo mnenje oblikovali tisti, ki čisto po svoje vrednotijo Cerkev in njeno delo.

● **DIVJI GOLOBI** se imenuje skupina šestih srednješolk z

pravičnih. Bog je zaščitnik dobrih prek naravnih zakonov in osebne prisotnosti. Nasprotje med hudobnimi in dobrimi je skrivnost vse človeške zgodovine od začetka do konca.

NADČASOVNOST SVETOPISEMskih PODOB

Bralec svetega pisma hitro opazi veliko raznoličnost svetoписemskih podob, simbolov. Sveto pismo s presežnimi podobami, prilikami in pesniškimi navdihom zajame svet in človeka v vsej celovitosti. Zaradi jasno vidnih osnovnih načel daje bralcu dovolj trdno osnovo za oblikovanje svetovnega nazora.

V čem je veseljnost in zatorej nadčasovnost svetoписemskih podob?

Svetoписemski pisatelji so dajali prednost podobam iz narave in iz temeljnih razsežnosti človekovega življenja, kakor so ljubezen, zakon in prešuštvo. Čutili so, da je vse stvarstvo podoba ali simbol nevidnega Stvarnika. Vsa čudovita in silna moč narave, ki ji človek ni kos, vsa majhna živa bitja, katerih skrivnostnega življenja in delovanja človek ne more doumeti, veljajo kot podoba presežne božje močdrosti, veličastva in moči. Vsi urejeni medčloveški odnosi, kakor so ljubezen, ljubezensko razmerje med ženinom in nevesto ali možem in ženo, razmerje med materjo in otrokom, med

očetom in sinom, so postali v svetem pismu najbolj pristne podobe božje ljubezni in zvestobe do človeka.

Ta vsesplošnost svetoписemskih podob je obenem njihova nadčasovnost. Samó splošno veljavne podobe lahko hkrati veljajo za preteklost, sedanost in prihodnost do konca sveta. Na osnovi tedanje skušnje božje ljubezni so svetoписemski pisatelji lahko sklepali, da je Bog človeka ljubil od vsega začetka in ga bo ljubil do konca sveta.

SKLEP

Nadčasovnost svetoписemskih spo-

ljublanskega Barja, ki so pred poldrugim letom oblikovale posebno glasbeno in pevsko skupino. Njena osnovna izpoved je: „Med nami je večnost, med nami je Bog.“ Pesem, v kateri pojó o božji ljubezni, se jim rodi sredi dneva med prijatelji, v dogodkih, v srečanju na ulici, v šoli, v cerkvi, doma, pri bolnih in ostarelih, pa v šepetanju listja, hrupu avtov, asfaltnih cest, v miru svetišča, v pokoju dveh dobrih ljudi, v opoju zaljubljenih, v spoznanju človeške nemoči, v krikih po odrešitvi. Protestirajo proti posnovljenju našega časa, praznoti življenja, občutju, da

smo ljudje le predmeti, les, kamni, kalna voda. A čemu bi kar naprej trobili o temnih straneh življenja? Kristus nas je zapisal upanju, veselju, vstajenju. Rade bi povedale, da je svet vendarle lep. Tolikokrat srečujejo vase zagledane ljudi. Pogosto dobivajo občutek, da so ti le zato na svetu, da si uredijo stanovanja, da jedó, pijejo, spijo, se zabavajo in se spotikajo nad drugimi. Nobe-na misel teh ljudi ne navdušuje. Zdi se, da misel na duhovne vrednote vedno bolj zamira. Besed kot svoboda, sreča, ljubezen, vera, smisel, duhovnost ni več čuti.

ne le besede

• Škofje AMERIŠKE KATOLIŠKE IN LUTERANSKE CERKVE so sklenili, da bodo 800-letnico rojstva sv. Frančiška Asiškega skupno praznovali. Skupno bodo tudi drugo leto proslavili jubilej Martina Lutra.

• Nadškof ČILSKE PRESTOLNICE je znova opozoril tamkajšnjo vlado, da družbena ureditev, v kateri ima oblast v rokah nekaj samozvancev, vodi do razprij in sporov, nikakor pa ne do svobode. Škofovska konferenca pa se je zavzela za to, da ne bi zmanjševali plač delavcem.

• POGLAVAR UKRAJINSKE KATOLIŠKE CERKVE kardinal Slipyj je v pastirskem pismu svojim vernikom zapisal zahtevo, naj sovjetske oblasti priznajo pravice Ukrajincev in ukrajinske katoliške Cerkve in naj ji povrnejo prizadeto škodo. Dodal je: „Kot pravi kristjani želimo živeti z vsemi ljudmi v slogi in miru. A ta mir in sloga morata temeljiti na resnici, pravici in enakosti vseh“.

• NA POLJSKEM so škofje v enem zadnjih pisem, ki so jih brali po vseh cerkvah, pozvali vlado, naj preneha s svetovnonazorskimi pritiski, vrne delavcem pravico do neodvisnih sindikatov, narodu svobodo, temelječo na pravici. Poljski radio je prenašal iz Varšave mašo, ki jo je daroval primas Glemp. Tudi naši rojaki doma si želijo mašo po radiu. In zakaj bi ne imeli tudi oni pravice do neodvisnih sindikatov?

znanj in podob zagotavlja nezmanjšano pomembnost svetega pisma v 3. tisočletju. Vendar ostaja še vedno vprašanje, iz katerih razlogov ima Cerkev sveto pismo za knjigo vseh knjig. Iz tehte:

- Bralec najde v svetem pismu sam sebe v svojem celotnem bivanju.

- Odločilna značilnost te božje knjige so njeni povzetki, ki vse človekove skušnje in vse božje posege v človekovo osebnost, narodno in svetovno zgodovino povezujejo v enkratno in neprekosljivo celoto. Šele v tej celoti človeškega in božjega spozna človek svoj dejanski prostor, vse možnosti in meje svojega bivanja. V tej celoti spozna vso grozovitost svoje domišljavosti in odraščajoči učinek popolne predanosti Bogu. V tej celoti spozna zadnje možnosti svojega upanja sredi najbolj nasprotujočih si sil v lastnem življenju.

- Sveto pismo samo priča za svoj božanski izvor. Dovršeni vrh vere v enega Boga, popolnoma jasno spoznanje božje svetosti, nepopustljivost v zahtevah človekove zvestobe in vsestranske vzajemnosti, popolna neprilagodljivost političnim in potrošniškim omamam, odpoved sovražstvu do sovražnikov, vzajemna smrt božjega Sina na križu

— vse to sestavlja celovito zgradbo, ki je ne moremo pripisati le človeškemu duhu in srcu.

- Sveto pismo je v svojih vzorih in zahtevah nadčloveško. Človeku ne nudi le hrane za trenutne potrebe, temveč za vse dobe njegovega življenja, tudi za njegovo zadnjo prihodnost. Ne pusti ga v njegovi zemeljski slučajnosti, temveč mu neprestano odpira smotrne onstranske obete. Njegovo temeljno sporočilo je, da Bog človeka nikoli ne pusti samega, če se ta ne odloči sam za popolno samoto.

- Najpomembnejša razsežnost svetega pisma je pa najbrž zaveza in občestvenost. Sveto pismo govori o najrazličnejših načinih zaveze in zveze med Bogom in človekom in o občestvenih vezeh med ljudmi. Kot sad občestvene vere je bila božja beseda najbolj učinkovita branilka človekovih pravic.

Kako močna in učinkovita je občestvena vera, se posebno dobro zavedajo borbeni ateisti in zagovorniki človekove uspešnosti v kolektivu. Od tod njihovo zapeljevanje s krilaticami, da je vera zgolj zasebna zadeva posameznikov. Vedó, da je človeka treba osamiti; potem bo njihov pokoren podložnik, figura v njihovem sistemu.

Ali ni danes človek v industrijskih družbah bolj kakor kdaj koli poprej osamljen? Ali se to stanje ne bo še stopnjevalo? Ti izgledi morda še najbolj kličejo po občestveni knjigi svetega pisma.

Širom po svetu se danes same od sebe porajajo skupine, ki skupaj berejo sveto pismo, skupaj premišljajo o njegovem sporočilu in skupaj molijo. Vesoljna Cerkev vsa ta mala občestva združuje v vesoljno duhovno silo, ki lahko najbolj uspešno kljubuje razdiralnim političnim silam, brani človekovo dostojanstvo in njegove pravice.

Jože Krašovec

OPOMBA: To razmišljanje je bilo objavljeno v knjigi KRISTJANI ZA PRIHODNOST (Ljubljana 1981). Ponatiskujemo ga v zelo skrajšani obliki.

APOSTOL PAVEL je pisal vernikom v grško mesto Solun: „Zato tudi neprenehoma Boga hvalimo, da božjega nauka, ki ste ga od nas prevzeli, niste sprejeli kot človeško besedo, marveč, kar resnično je, kot božjo besedo, ki tudi deluje v vas, kateri verujete“ (1 Tes 2, 13).

oče otroka, ki sprašuje

Otroško dobo imenujemo tudi dobo spraševanja: otrok goreče vseprek sprašuje. Biti je treba „eno samo uho“ zanj.

Ta vprašanja so čudovit dokaz prebujanja otrokovega duha. Medtem ko je imel otrok doslej dovolj opravka s tem, da je opazoval stvari, hoče sedaj spoznati njih ozadje; hoče vedeti, zakaj so in zakaj so take in ne drugačne.

„Odkod pride mucka?“ — „Od mamice mucke.“ — „In od kod mamica mucka?“ — „Od matere muckine mamice.“ — „In kdo je naredil mamico matere muckine mamice?“ Nazadnje pravimo: „Ljubi Bog.“ Pa pride takoj vprašanje: „In kdo je naredil ljubega Boga?“ — „Nihče: Bog je vedno bil.“

Pred nedavnim sem se vozil z vlakom. Nasproti mene je sedel mož, ki je imel v naročju pobiča. Mali otrok je videl vse, kaj se je godilo okoli njega. Njegova usteca so oblikovala vprašanja in očke, uprte v očeta, so prosile za odgovor. Oče ni imel srca za svojega malega. Vsakič znova je iztisnil iz sebe brezčuten „ja“, nazadnje pa zapovedal: „Zdaj bodi pa že tiho!“

Neumni oče! Kakšna sreča je šla mimo njega, ker ni stopil v duhovni stik s svojim otrokom! Po nekaj letih bo pa prišel z istim otrokom na posvetovanje in bo tožil: „Fant se za nič ne briga, nič ga ne zanima. Ko bi vsaj kaj vprašal! Pol metra knjig smo mu kupili, pa mislite, da se zanje kaj zanima?“

Če hočeš biti dober oče, poslušaj svojega otroka in mu odgovarjaj! Če mu ne znaš odgovoriti, se posvetuj, poiščita odgovor skupaj! Tudi to vaju bo povežalo.

Ernest Eil: MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

(nadaljevanje s strani 3)

vo, ki že šestnajst let skrbi za požarno varnost v podjetju „Gorenje Elrad“, je dobilo nove prostore za orodje in gasilski avto. Letos bodo pripravili več predavanj o požarni varnosti v podjetju, nameravajo pa ustanoviti tudi žensko desetino, saj je v podjetju zaposlenih več kot 700 delavk.

KOPER

Skoraj vsi učitelji in profesorji osnovnih in srednjih šol z italijanskim učnim jezikom v Sloveniji so se udeležili 21. seminarja italijanskega jezika in kulture. Predavatelji iz Neaplja, Padove, Trsta in Firenc so predavali o jezikovni vzgoji v srednjih šolah ter o vzgoji mladih v času odrasčanja. Tuji gostje so pohvalno govorili tudi o manjšinski zakonodaji in praksi na Slovenskem.

KRANJ

Domače društvo gojiteljev malih živali je ob svoji 50-letnici pripravilo razstavo malih živali, na kateri je sodelovalo enajst društev iz vse Slovenije. Na to doslej največjo tovrstno razstavo na Slovenskem je bilo prinesenih 700 pasemskih živali, med njimi kar 29 pasem golobov, 21 pasem kuncev in 16 pasem perutnine. Razstava je bila na prostoru Gorenjskega sejma.

KRANJ

V galerijskih prostorih Mestne hiše so odprli razstavo „Razvojne poti slovenske fotografije 1945—1981“, ki jo je pripravil Gorenjski muzej. Razstava je bila nekakšen prerez razvojnih smeri in iskanj v tem obdobju. Avtorji so svoja dela prepustili Gorenjskemu muzeju, ki si je tako povečal svoj študijski

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

SLOVENSKA CERKEV BI MORALA BOLJ ZAVESTNO IN ODLOČNO STATI NA STRANI SVOBODE ZATO, KER JE SVOBODA OD BOGA. KO BRANI SVOBODO, BRANI BOŽJO PRAVICO.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

DRUŽINA: CERKEV IN DRUŽBENA UREDITEV

Poslanstva Cerkev, njenega namena in njene vloge ne morejo bistveno in v celoti določati časovno pogojene družbene in politične razmere. Cerkev ne obstaja za to, da bi podpirala razne družbene ureditve, razne politične sisteme. Med svojim tisočletnim obstojem je živela in delovala v zelo različnih razmerah in jih je preživela, ker ima pač svoje naloge, ki jih mora izpolnjevati, pa če to kdaj ustreza ali ne kakšnim začasnim in svetnim koristim. Oznanjati mora in stvarno nadaljevati odrešenje človeškega rodu, njegovo popolno pravno osvobojenje, ki se je začelo s smrtjo in vstajenjem Gospoda Jezusa Kristusa.

Cerkev ni povezana z nobeno družbeno ureditvijo. Posamezni njeni člani se sicer lahko opredeljujejo za takšno ali drugačno družbeno ureditev, ne morejo pa zaradi teh osebnih odločitev zahtevati od uradnega vodstva Cerkev, se pravi predvsem od škofov kake dežele, da z vso svojo avtoriteto povežejo Cerkev sámo z določeno družbeno ureditvijo in s tisto politično skupino, ki to ureditev vzpostavlja ali pospešuje.

Če se Cerkev na srečo vedno bolj dosledno vzdržuje odločitve za kakršno koli družbeno ureditev, če se noče povezati z nobeno politično stranko, ni treba iz tega sklepati, da je s tem že proti njej. Krivično je, če jo ima kdo zaradi tega za svojo (možno) sovražnico ali nasprotnico. Neumestno je, če kdo od nje zahteva, naj se načelno kot ustanova poveže z določenim družbenim stanjem, ker bo potem dobila več pravic. Presenetljivo pa je, če to zahteva tisti, ki se ima za pristaša zadnjega vesoljnega zbora in doslednega nasprotnika slehernega klerikalizma. In končno bi to bilo poniževalno za tisto družbeno ureditev samo. Če je res usklajena s pametjo in moralo, ne potrebuje še posebne podpore Cerkev.

Pri nas nekateri z drobnogledom razčlenjujejo različne izjave, ki jih dajejo člani Cerkev o naši družbeni ureditvi, o samoupravnem socializmu. Zelo radi ločujejo „pohvalne“ izjave od kritičnih. Za njimi vidijo protislovne tokove v sami Cerkvi. Vendar se vse to da čisto drugače in bolj preprosto razumeti. V skladu z evangelijem in koncilom se tudi naša Cerkev vzdržuje načelne in brezpogojne odločitve za našo družbeno ureditev, ki bi jo z njo ne samo povezala, ampak bi si jo na koncu tudi podredila. Veseli se slehernega resničnega napredka in ga pozdravlja.

Kar zadeva samo vprašanje položaja vernega občana, dokazujejo dobro voljo na primer tudi zapisi o vernosti pri nas, ki so jih v zadnjem času objavili nekateri naši vidni znanstveni delavci, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem. O tej dobri volji priča prav tako televizijska oddaja o božičnih praznikih, ki je v nedeljo, 27. decembra, prijetno presenetila gledalce, če le ne bo ostala izjema. Priznamo lahko tudi to, da se o vernosti pri nas piše in govori že bolj sproščeno, da že imenujemo kdaj stvari z njihovim pravim imenom, da torej vera ni vedno tabu, se pravi resničnost, ki se je ne omenja, kot da bi ne obstajala. Vse to je treba prav tako zaznati in z veseljem pozdraviti, kot ne smemo molčati o tistih pojavih, ki so nezdružljivi z vizijo svobodnega občana.

Cerkev se torej mora zavedati, da ji je oznanjati samo kraljestvo, ki „ni od tega sveta“. Nima nobenega poslanstva in nobene pristojnosti, da bi oznanjala kakršno koli družbeno in politično ureditev, pa naj bo ta še tako evangelijsko pobarvana. To pa seveda ne pomeni, da se kristjani kot posamezniki ne smejo za takšno ureditev odločiti in se vanjo globlje vključiti, če je to le združljivo z njihovo vestjo. Možno je sicer tudi, da kdaj kje obstajajo razmere, ko se po svoji vesti kristjan zanje nikakor ne more zavzemati (npr. za nacizem, stalinizem, rasno razlikovanje). Toda če vodstvo Cerkve kdaj javno opozori na takšno nezdružljivost političnega sistema in krščanske vesti, ni treba pričakovati, da bo po drugi strani svoje člane kdaj nagovarjala v kako drugo ureditev. Njeno načelno stališče ni privrženost, temveč zadržanost do družbenih in političnih sistemov. Če mora ta zadržanost kdaj preiti v načelno in jasen odklon kake ureditve, pa ne more nikoli preiti v načelno privrženost.

Vse to izvira iz presežnosti človeške osebe, pravi koncil. To se pravi „človek neskončno presega človeka“, človek je več, kot je mogoče v celoti uresničiti v kakršnem koli družbenem in političnem sistemu, v kakršnem koli „kraljestvu tega sveta“. Zato človek tudi svoje ureditve nenehno spreminja in preurejuje. Tudi Cerkev mora to oznanjati in pospeševati. Če se pa kdaj kje spusti s te svoje ravni, se spremeni v klerikalistično ustanovo.

DRUŽINA, Ljubljana, 24. jan. 82/3.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
PAPEŽ POSTAJA JASEN

Poljska vojaška vlada se ne more več dolgo zanašati na to, da bo katoliška Cerkev molče požirala igro generalov in oklopnikov na Poljskem. Primas Glomp in krakovski kardinal Macharski sta javno napadla kršitev človekovih pravic v njuni deželi. Papež je poskrbel za širok odmev te obtožbe. „Pod grožnjo, da bodo sicer zgubili delo, so občani prisiljeni podpisovati izjave, ki niso v skladu z njihovo vestjo in njihovim prepričanjem,“ je izjavil papež. S tem nasiljem nad vestjo je prestopil general Jaruzelski eno tistih nevidnih mej, ki Cerkvi ne dovoljujejo nadaljnega posredovanja in nadaljnega čakanja na uvid druge strani. Tu se mu je papež postavil po robu.

Ali je bil ta spor, odkar je prišel Poljak Karol Wojtyła oktobra 1978 na Petrov stol, že nekako nujen? Gotovo se je papež zavedal, da so njegovemu vplivanju na dogodke na Poljskem začrtane ozke meje. Da je na drugi strani do svojega papeževanja upal tudi politične posledice na Poljskem in v drugih državah Vzhodne Evrope, ni dvoma. Čas se mu je zdel zrel za previdne spremembe v komunističnih režimih.

Poljak na papeževem prestolu je okrepil svojemu narodu samozavest nasproti oblasti, ki mu jo je vsilila tuja roka. Da ima tudi Poljska — poleg drugih narodov Vzhodne Evrope — glede svoje družbene, verske in narodne istovetnosti pravico do samoodločbe, je bilo moč čuti iz papeževih ust vedno pogosteje.

Malone za poljsko domačo rabo je napisal papež septembra okrožnico „Laborem exercens“ o človekovem delu in v njej potrdil, kar je katoliški družbeni

fond za 170 del. Razstava bo gostovala tudi v drugih krajih Slovenije in Jugoslavije.

LAŠKO

V kraju Rečica so rudarji pri raziskovalnem vrtnanju naleteli na prvo plast premoga 350 metrov pod površino. Premog je izredne kvalitete, najboljše, kar so ga doslej odkrili v laškem premogovnem bazenu. To vrtnanje je potrdilo domnevo strokovnjakov, da je v tem bazenu na vsakih sto metrov globine približno dva milijona ton kvalitetnega rjavega premoga.

LENDAVA

Strokovnjaki podjetja INA-Nafta Lendava so izdelali prvo domačo visokotlačno batno črpalko za pridobivanje nafte iz velikih globin. Tovrstne stroje so morali doslej uvažati. Črpalko bodo izdelovali serijsko, najprej za domače potrebe, potem pa tudi za izvoz.

LIVEK

Novogoriški Projekt je začel z izdelavo vseh potrebnih načrtov za gradnjo novega smučarskega središča na pobočjih Matajurja nad Kobaridom. Ker to področje sodi med gospodarsko manj razvita na Tolminskem, bo temu projektu pomagala vlada v Ljubljani. Sedaj so dobili od nje okoli dva milijona dinarjev. Novo smučarsko središče bo odprlo tudi nove možnosti za razvoj kmečkega turizma v vaseh, ki ležijo v neposredni bližini smučišč.

LJUBLJANA

Letošnji sejem „Moda 82“ je privabil na Gospodarsko razstavišče okoli petsto razstavljalcev iz vse Jugoslavije.

je. Na sejmu je prevladovala konfekcija in modne tkanine. Pletenine in usnjena konfekcija pa je bila zastopana s kakšnimi desetimi odstotki. Vsak dan je bila tudi modna revija. Pet najboljših je dobilo priznanja — ljubljanskega zmaja.

LJUBLJANA

Na železniški postaji je bil na ogled sodobni vlak, s katerim turistična agencija iz Nemčije TUI prevaža svoje turiste na letovanje na slovensko obalo. V zadnjih letih je z njim pripotovalo 150.000 nemških letoviščarjev, ki so se za vlak odločili ne le zaradi 100 DM cenejše potovanja, temveč tudi zaradi velikega udobja v teh hotelih na kolesih. Domači obiskovalci pa so seveda ugotavljali precej veliko razliko med domačimi železniškimi vagoni in temi iz tujine.

MARIBOR

Tradicionalni seminar za zborovodje mladinskih zborov je privabil okoli 200 zborovodij iz Slovenije in zamejstva. Udeleženci so se seznanili z umetnostjo dirigiranja in vodenja zborov, z interpretacijo sodobnih skladb in z nego otroškega glasu.

MURSKA SOBOTA

Slaba oskrba z kurilnim oljem je v začetku februarja prizadela predvsem šole in otroške vrtce. Ponekod so imeli olje le za dan ali dva. Zato so se morali odločiti za gretje prostorov z električnimi pečmi. Petrol, ki bi za normalno oskrbo strank potreboval 300 ton kurilnega olja dnevno, ga je delil vso zimo le po 50 ton na dan.

nauk vselej zahteval: pravico delavcev do ustanovitve sindikata za obrambo svojih zakonitih in ne le nepolitičnih pravic.

Cerkev, sedaj edina nedotaknjena duhovna sila Poljske, ki je ne Varšava ne Moskva ne moreta odstraniti kot politični dejavnik, se bo za pravice naroda bojevala neodjenljivo.

Toliko bolj so bili začudeni v Vatikanu, da so vlade, sindikati in katoličani v zahodnem svetu tako zadržani, da so bolj papeški kot papež sam — v zadevi, v kateri bi bil nujen pogumen nastop za človekove pravice.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 12. jan. 82/1.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: PRITOŽBE NAD POSEBNIMI PRAVICAMI V JUGOSLAVIJI

V pogovoru o vzrokih gospodarske krize v Jugoslaviji je postalo tarča pritožb neodgovorno trošenje uradnega denarja s strani politikov in birokratov. V parlamentarnih odborih so pred kratkim v neobičajno ostri obliki napadli upravljalno slo tistih, ki naj bi imeli pravico do službenega stanovanja skupaj s službenim avtom s šoferjem.

Vsekakor ima večjo težo jeza zaradi službenih stanovanj, ker v Beogradu stanovanj primanjkuje. Nevolja je zato velika, ker imajo državni uradniki v Jugoslaviji uradno zajamčeno pravico do službenega stanovanja, če prihajajo v glavno mesto z dežele. Pogosto se pa dogodi, da takšen funkcionar po preteku mandatne dobe stanovanja državi ne vrne, marveč ga dá pod roko v najem sorodnikom ali znancem. Tako očitajo vladi, da takšna stanovanja dejansko podarja. In v parlamentarnih krogih je grenko čuti, da na to dobro znano zlorabo vlada doslej ni odgovorila; za vprašanja poslancev se ni niti zmenila.

Že dolga leta je čutili v Jugoslaviji nevoljo zaradi mnogovrstnega podkupovanja in „stričevstva“. Pritožb pa ni v glavnem nihče poslušal. Izjema je bil protest, s katerim so pomladi sprožili študentje upor albanskih narodnjakov na Kosovu.

Študentje so politikom in birokratom oponesli, da svoje mesto in svojo pravico do uporabe uradnega denarja izrabljajo za gradnjo zasebnih počitniških hišic na obali in pomožnih stanovanj v Beogradu, kakor tudi za vzdrževanje svojih konectedenskih hišic v Prištini, glavnem mestu najrevnejše jugoslovanske republike.

Diplomati z Zahoda so mnenja, da zloraba uradnega denarja cvetè ne nazadnje zato, ker ima od „velikodušnega“ ravnanja s tem denarjem korist nemalo občanov. S tem v zvezi namigujejo tudi na naravo Jugoslavije kot „dežele kongresov“.

Celó po časopisih se sprašujejo, če mora biti Jugoslavija res gostiteljska dežela za več mednarodnih kongresov in konferenc kot katera koli druga dežela na svetu; samó v letu 1981 je bilo v Jugoslaviji 297 od vsega skupaj 1082 posebno priznanih mednarodnih srečanj, od tega nič manj kot 145 v Beogradu. Za primerjavo: Pariz je vzel pod streho le 39 takih srečanj, London samó 31.

Na tisoče Jugoslovanov se udeleži takih kongresov in konferenc. Njihove izdatke krije država. Naval je najhujši tedaj, če potujejo Jugoslovani na prireditve v tujino, ker država nosi velikodušno stroške tudi tedaj. Tako so poročali, da je bilo pri tekmovanju v hitrem pisanju, ki se je pred kratkim vršilo v ZR Nemčiji, pol udeležencev iz Jugoslavije.

Omenjajo sejem v Leipzigu v zadnjem septembru. Iz 65 jugoslovanskih podjetij je bilo 1200 zastopnikov. Stroške te udeležbe ocenjujejo na več milijonov dolarjev, medtem ko so prinesli ti romarji domov le pičila naročila v vrednosti 15 milijonov dolarjev.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 8. jan. 82/8.

Dve uri traja zdaj, da pridejo vsi potniki pristalega letala na beograjskem letališču mimo carinskega pregleda. To je posledica novih carinskih predpisov, po katerih je jugoslovanskim državljanom dovoljeno uvoziti brez carine le še za 200 dinarjev (okoli 10 mark) blaga. Sicer velja novi zakon za tujce v milejši obliki, a človek stoji v vrsti in čaka, dokler ne pretipajo cariniki svojih rojakov, največkrat s šikaniranjem, do obisti kot kakšne kriminalce. Na mejnem prehodu v Šentilju je treba računati ob koncih tedna z do sedem ur čakanja. Če bo ta sistem obstal, lahko Jugoslavija v prihodnji sezoni naredi čez svoj tujski turizem križ.

Novi carinski predpisi in poleg teh še mnogi drugi so sad miselnosti, ki je rezultat 40-letne komunistične birokratizacije. Politično-birokratski aparat, ki danes obvladuje Jugoslavijo, se plašno zapira sam vase in rajši nalaga svojim občanom omejitve in zapiranje pred zunanjim svetom, kot da bi z reformami odprla navzven sama sebe in sistem.

Sedanja kritika s strani krogov funkcionarjev proti knjigi Vladimira Dedijerja *Novi prispevki k biografiji Josipa Broza Tita* izhaja iz enake miselne držbe. Množica večjih in manjših funkcionarjev vidi svoj oblastveni položaj vezan na češčenje Tita in na sistem, ki je bil ustvarjen pod Titom. Že najmanjše izbrisanje te bajke morajo ti krogi občutiti kot nevarnost. Podobno se dogaja z odpovedjo uvažanju zahodnih časopisov in revij: čeprav je poraba deviz za ta uvoz komaj omembe vredna, so ukrep sprejeli in ga v opreki z drugače se gla-sečimi vestmi do danes niso odpravili. Samó to je rečeno, da naj bi odslej republike zbrale devize za zahodni tisk, potem bodo že med njim „izbirali“. Po beograjskih kioskih je trenutno najti le tuje časopise z Vzhoda.

Množične, bajé „brez ozira na osebo“ uvedene uvozne omejitve nasproti de-želam z močno valuto, ki so jih zadnjega pol leta eno za drugo sklenili, so težko prizadele ne samo jugoslovanski uvoz z Zahoda, marveč jugoslovansko zunanjo trgovino z zahodnim svetom na sploh, vključno gospodarsko sodelova-nje.

Kljub obetom niso doslej oviralnega zakona o gospodarskem sodelovanju s tujimi podjetji spremenili, čeprav je treba zato številne skupne dejavnosti celó predčasno končati. Jugoslovanski izvoz v komunistične dežele je pa nasprot-no pokazal leta 1981 29% povišanja. Med 45 in 50% celotne jugoslovanske zunanje trgovine naj bi se v prihodnje razvijalo z vzhodnim blokom. Samo s Sovjetsko zvezo so se pogodili za blagovno izmenjavo v letu 1982 v višini okoli sedem milijard dolarjev, medtem ko je npr. znašala trgovina z ZR Nemčijo v letu 1981 komaj tri milijarde.

Zahodni opazovalci v Beogradu se že dolgo sprašujejo, če ne utegne imeti naraščajoča preusmeritev jugoslovanske zunanje trgovine na Vzhod lepega dne tudi političnih posledic. Človek ima vtis, da si ne večina podjetij ne jugo-slovanska država ne belita glave s tem, da bi si odprli pot na Zahod. Očitno je izvoz na Vzhod kratko in malo udobnejši, posebno ker se Sovjeti iz političnih razlogov tako pri cenah kot pri kakovosti hočejo kazati velikodušne.

Delež Sovjetske zveze pri jugoslovanskem uvozu nafte se viša; letos naj bi z okoli pet milijonov ton znašal polovico celotnega potrebnega uvoza.

Če se mora Jugoslavija s svojo posebno, v šestdesetih in zgodnjih sedem-desetih letih zgrajeno, sodobno strukturo proizvođaev od zahodnega svetovne-ga trga sama oddaljiti, je lahko vzrok za to le pomanjkljiva konkurenčna spo-sobnost zaradi sistema.

Prestari in okosteneli vodilni sloj na ravni zvezne oblasti noče očitno o re-formah nič slišati. Zahteve po spremembah, tudi le tehničnih, enači v bojzani pred razkrinkanjem tega, kar je sedaj, takoj z napadom na načelo samoupravljanja.

Če si politiki in ideologi, tako je čuti, izmišljajo gospodarske sisteme, je to

PIRAN

Splošna plovba, edini slo-venski ladijski prevoznik, je s svojimi zastarelimi ladjami ustvarila skoraj 42 milijonov dolarjev čistega dohodka. V začetku leta je podjetje na-ročilo prvo novo ladjo po šestnajstih letih. To je prvi korak k posodobljenju lad-jevja, ki naj bi tako postala enakopravnejši tekmeč tujim ladijskim prevoznikom.

PLANINA PRI SEVNICI

Avtobusno podjetje „Izlet-nik“ iz Celja je iz varčeval-nih ukrepov, ki so jih uved-li, da bi zmanjšali porabo nafte, ukinilo jutranjo avto-busno progo Zagorje-Plani-na-Celje. S tem so hudo pri-zadeli Kozjance, ki jim je avtobus edina redna pove-zava s svetom.

RADOMLJE

Foto-kino-klub „Mavrica“ je 21. januarja pripravil pre-gled svoje dejavnosti v pre-teklem letu. Filmski amaterji so tudi lani prispevali veliko arhivskih dokumentacij o razvoju svojega kraja in s tem zopet dokazali, da je za uspeh ljubiteljskega filma pomembna zraščenenost z do-mačim življenjskim utripom.

RAVNE NA KOROŠKEM

Železarski pihalni orkester je s koncertom del domačih skladateljev začel kulturno slavje koroških občin — Vorančeve kulturne dneve. V treh mesecih se bo doma in v zamejstvu zvrstilo okoli sto gledaliških, pevskih, fol-klornih, literarnih, lutkovnih in drugih prireditev, plod snovanja koroških ljudi.

SEVNICA

Podjetje Lisca, ki se je lani prav dobro uveljavilo na Za-hodu, je letos prav zaradi

zunanjetrgovinskih ukrepov zašlo v težave. Že od konca lanskega leta naprej jih pesti pomanjkanje reprodukcijskega materiala, ki so ga prejšnja leta smeli uvažati, letos pa to ni več mogoče. Tudi tu se je pokazalo, da kratkoročni zunanjetrgovinski ukrepi za zajezitev odli-va deviz škodijo tudi sicer uspešnim izvoznikom.

SLOVENSKA BISTRICA

Oskrba z zdravno pitno vodo se je v zadnjem času zboljšala. Lani so v to vejo občinske preskrbe vložili okoli 40 milijonov dinarjev in tako uspeli zgraditi tisočkubični vodni zbiralnik v Slovenski Bistrici. Položili so tudi okoli tri kilometre napajalnega ce-rovoda. Letos pa so že za-čeli z gradnjo dveh vodohra-mov in cevovoda Mostečna—Peške Makole.

ŠENTVID PRI STIČNI

Tabor slovenskih pevskih zborov je v počastitev 30-letnice prvega javnega kon-certa Slovenskega okteta povabil v to dolensko vas sedanje in nekdanje člane tega priljubljenega in uspeš-nega ansambla. Na priredit-vi so poudarili zasluge Slo-venskega okteta pri poraja-nju Taborov.

VELENJE

Klub zdravljenih alkoholikov šteje že okoli 70 članov, ki so razdeljeni na dve skupi-ni. Člani se sestajajo enkrat na teden. Lani so samo štir-je člani segli vnovič po ko-zarcu, od katerih sta se dva že odločila za zdravljenje. Prav tako so lani pridobili deset novih članov in v seje vključili pet njihovih svoj-cev. Po mnenju kluba po-svečajo podjetja premalo po-zornosti boju proti alkoholi-zmu.

slabo. Sedanji sistem izvira od takratnega šefa-ideologa Kardelja in visi na deželi kot mlinski kamen. Niso potrebni novi Kardelji, marveč dobri praktiki. FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 26. jan. 82/10.

DIE WELT: PAPEŽEVE DIVIZIJE

Medtem ko sodi v Gdansku vojno sodišče poljske študente, prerašča v Vati-kanu poljsko vprašanje v papeževo dramo. To je postalo tudi navzven očitno: Janez Pavel II. je videti poln skrbi, postaran, potr. Da so poljski primas in od-poslanstvo škofov raztegnili svoje posvetovanje s papežem na ves teden, je že samo po sebi znamenje zadrege. Poljska je postala istoznačnica za slepo uli-co.

General Jaruzelski in njegovi ljudje v moskovskem zakulisju so postavili svoje divizije, sedaj pa ne vedo, kako naj se spričo popolne odklonitve in pa-sivnega odpora celega naroda zadeva nadaljuje. S slehernim tednom, ki od 13. decembra preteče, postaja vse bolj jasno, da potrebujejo posredovanje škofov med režimom in narodom, se pravi, nastop slavnih „papeževih divizij“. Jaruzelski pa ne more kot ceno za to ponuditi ponovne uvedbe vsaj delnih svoboščin, ker mu to zabranjuje Kremelj in ker mu tega ne dovoljuje razvoj, ki ga je sam sprožil.

Medtem so si poljski škofje povsem edini, da mora stati Cerkev na strani naroda. Da tudi papež tako misli, je zunaj dvoma.

Vzhodna velesila pa na Vatikan močno pritiska: grozi s poslabšanjem že itak težkega položaja katoličanov od Baltika do Črnega morja, torej z neke vrste ugrabitvijo talcev. Za papeža in Poljaka Karla Wojtyla nastaja vprašanje v vesti.

V svoji nemoči pričakujejo vzhodni izsiljevalci in zahodni mečkači ravno od njega taktično rešitev in politično pomoč. On čuti, da ostajajo dejansko na razpolago samo še junaške odločitve.

DIE WELT, Hamburg, 6. feb. 82/2.

CERKEV V SEDANJEM SVETU: RAZMIŠLJANJE OB NOVIH KNJIGAH SLOVENSKE MATICE

Knjiga je najbolj zvesti spremljevalec slovenskega duhovnika. Povsem upra-vičeno je dr. Stres nedolgo tega dejal duhovnikom: „Z ene strani se mi zdi, da je silno pomembno, da skušamo tudi v našem narodu gojiti globalno krščan-sko kulturo. Po drugi svetovni vojni danes skoraj nimamo močnih kulturnikov, ki bi bili izrazito krščanski. Imamo se za oznanjevalce evangelija. Toda to je premalo. Oznanjevanje evangelija ni naša izključna naloga. Pričakovati mora-mo, da evangelij oznanjajo tudi drugi. Zato pa je treba iskati nastavkov za svoje oznanjevanje tudi v širši kulturi, povsod tam, kjer je to mogoče.“

Bojan Štih v *Knjigi, ki noče biti requiem* opozarja, da je ljubljanski časnik *Delo* „od leta 1960 do konca leta 1980 objavil več kot 15 tisoč vesti o gospo-darskih uspehih in urejenih stanjih v tovarnah, uradih in delavnicah“, zdaj pa se je naše gospodarstvo razkrilo kot „hudo škripajoči in zanemarjeni dile-tantski stroj, ki ga upravljajo komunalni in pokrajinski oligarhi brez kulture, brez znanja, brez izobrazbe in tudi brez sleherne moralne odgovornosti“.

Vpogled v ljudsko tvornost bralcu razkriva druga knjiga *Slovenskih ljudskih pesmi*. Vse te pesmi so nastale na temelju verskega občutenja evropskega oziroma slovenskega človeka. To ljudsko blago je delo tihih, skromnih in do-stikrat žal neznanih pevcev in pevk. To je treba tem bolj poudariti zaradi vse-ga arzenala marksistično ateistične propagande, ki zaostruje problem vere pri nas, ter v najrazličnejših oblikah razširja predsodke o religiji na splošno in po-sebej o krščanstvu.

CERKEV V SEDANJEM SVETU, Ljubljana 82/1—2/23 in 24.

ivan tavčar:

visoška kronika

Izidor, ki se je učil v Škofji Loki za kovača, je nesel nekoč ječarju Miholu na grad naročeno klaidivo. Mihol mu je pri tem razkazal grad. Pri obisku grajskih ječ so se mu lasje ježili.

Ko sva stopila zopet na dvorišče, sem bil ves v potu. In tako globoko se mi je vkopalo v dušo, kar mi je bil ječar razkazal, da mi je hotelo postati slabo. In vselej pozneje, če me je hudič preganjal s skušnjavo, da bi se lotil tujega imetja ali pa še celó življenja, me je spomin prestavil v zapore pod stolp na loškem gradu ter me obvaroval pregrehe in zločina.

„Poglejva še, je dejal ječar, „kako stanujejo naši škofje! Se vsaj oddahneš, ker vem, da ti dela to, kar si ravnokar videl, težave v želodcu.“

Sledil sem v grad. Visoki in premilostljivi škof, kadar pride tu sem, stanuje vse drugače kakor mi na Visokem, ki smo revni in zadovoljni s tem, kar nam daje Bog od trenutka do trenutka. Loški škofje pa so visoki gospodje in le pravično je, da jim je odkazano bivališče, ki je spodobno za božje namestnike, kar mi, ki kopljemo trdo polje, nismo.

Bilo bi tudi nespametno, ker bi se v nas zanesla nečimrna ošabnost, ko vendar nimamo pravice, da bi bili ošabni!

Bilo je tam mnogo pozlačene oprave, dosti miz in mizic, stolov in stoličkov. Po stenah so visele podobe, ne samo svete, ker je škof že tako zavarovan pred vsako skušnjavo, in te podobe so tičale v okvirih, ki so bili morda več vredni od kmečke kočice. Videl sem dalje prestol, kjer je sedel gospod škof, kadar je sprejemal cerkveno in svetno gosposko. In še celó posteljo sem videl,

DOSLEJŠNJA VSEBINA:

Jurij Khallan, rojen leta 1664 na Visokem, pripoveduje svojo življenjsko zgodbo.

Njegov oče Polikarp je bil trd in brezsrčen človek, pa obenem velik čudak. Že od rojstva njegovega brata Jurija ni več spal pri svoji ženi Barbari, ampak v kleti sam. Mati pa je bila najboljši človek na svetu.

Ko je bilo Izidorju dvanajst let, je sanjaril, da bo vojak, zato si je silno zaželel velik samokres, ki ga je videl v neki izložbi v Škofji Loki. Da bi si ga kupil, je očetu ukradel beneški cekin. Ta mu je za kazen odsekal pol mezinca, česar mu je bilo pa kasneje iskreno žal.

Jurija so poslali v Škofjo Loko, da se pri Ahacu Langerholzu izučil za kovača. Tri leta je preživel tam. V tem času ni nikdar prišel na Visoko, niti za mamin pogreb ne, ker zanj ni zvedel.

kjer je počival po dnevnem trudu. Bila je visoka in široka kakor šotori, ki so jih postavljali Izraelci v puščavi.

Bila je tu še majhna soba s tremi okni, pri katerih se je kazala streha nunskega samostana. V tej sobici je tičalo ležišče, nad njim na zidu pa je bil načrtan križ, kar je spominjalo, da se je moralo tu zgoditi nekaj izrednega.

Mihól je snel klobuk z glave in izpregovoril:

„Bog bodi milostljiv vsem dušam v vicah, in če je njegova sveta volja, tudi vsem dušam v peklu! . . . Na tem mestu, otročaj, so umorili blaženega škofa Konrada, ko je spal in nič hudega pričakoval. Zadavila sta ga hlapca in mu pobrala pet tisoč srebrnih kron; taki visoki gospodje namreč niso nikoli brez denarja. A zasačila ju je pravica in v bližini cerkve pri Fari so jima vzeli glavi. Prej pa so jima odsekali še obe roki, da je bilo prav smešno gledati, kako sta kratke storžiče, ki jima jih je pustila sekira, vzdigovala, da bi si brisala obraz. Ja, ja, človeku je od hudiča vroče, če se mu primeri kaj takega v življenju!“ . . .

Iz ječarjeve govornice se še spominjam tegale:

„A v tej sobi bi jaz ne hotel spati, za vse gradove ne, kar jih ima freysinški škof, in tudi ne, če bi mi dali s sabo sodček blagoslovljene vode, da bi škropil z njo celo noč. Tukaj strašita morilca, in kadar tuli vihar okrog kastela (= utrdbe), tulita onadva iz te sobane. Ni majhen greh ubiti škofa naše svete katoliške Cerkve!“

Tako mi je razkazoval tisti dan Mihól Schwaiffstrigh

najpoglavitnejše skrivnosti loškega grada. Pozneje sem izvedel, da je rad razkazoval ljudem te skrivnosti in da ga je posebno veselilo, če so obiskovalci trepetali od strahu in groze, ko jih je vodil po podzemeljskih ječah in po stanici, v kateri je umrl zveličani škof Cornelius. Tudi jaz sem se tisti dan privlekel pol živ, pol mrtev do kovačnice mojstra Langerholza in želel bi vsakemu, da bi nikdar ne imel opraviti s hišo pokore, kakor je grad v Škofij Loki.

Ta želja se ni izpolnila, vsaj kar se tiče moje neznatne in po Bogu komaj opažene osebe. Imel sem še grenka pota na loški kastel in tresel sem se za življenje, ki mi je bilo, kar mi pričaj sveta božja Porodnica, dosti dražje od mojega lastnega življenja. Za to življenje sem se plazil po kolenih pred mogočnejši. Če je bilo rešeno, ni bila moja zasluga — bila je predvsem zasluga Jezusa Kristusa, ki ne privoli, da bi bili nedolžni in pravični potepani. Zategadelj je omečil in zrahljal srce visokorojenemu, najsvetlejšemu in premogočnemu gospodu Janezu Frančišku, ki je še danes sončno obsijani vladar škofije v Freysingu in vsega njenega imetja.

Če mi Bog podaljša življenje in zadrži mizarja, ki dan za dnem zabija v mojih prestreljenih prsah žeblje v moje mrtvaško rakev, da vsaj še nekaj mesecev ne dokonča svojega dela, bom vse prav natanko zapisal in tistim, ki pridejo za mano, popisal, da sprevidijo, da je prvo zapupati v Boga, drugo pa krotiti samega sebe. Pišem namreč težko, okorno in počasi, kakor se orje zemlja, če se lemež noče zarezati v ilnato plast. Na svet sem prišel v časih, ko v naši dolini od Žirov do Šefertna nikdo ni bral knjige, še manj pa pisal s peresom. Izvzeti so gospodi župniki in kaplani ter redki dijaki, ki obiskujejo šolo ljubljanskih jezuitov. In v Žireh — da se resnici ne dela krivica — je umel pisati Jeromen Oblak, ki je vsako leto pretovoril toliko platna na Beneško ali pa še celo na nemško Bavarsko, a samo številke; pa tudi to mu je služilo v najboljšo korist in prinašalo mu je veliko dobička pri njegovih razsežnih kupcijah.

Jaz pa sem se v dneih, ko je vzdigovala roka težko kladivo nad naklom, pričul tudi peresu. Takrat je živel v Loki nekak znanec mojega očeta, o katerem se ni vedelo, koliko let že ima in od kod je prišel. Strojil je kože pri Lorencu Fegašu, usnarju v Loki, pri katerem je živel. Bil je priden delavec. Vsako nedeljo in vsak praznik pa je izginil iz mesta in ljudstvo je pripovedovalo, da lazi okrog po pogorju in da ima ondi znanje z najstarejšimi ljudmi. Bil je na sumu, da ni pri pravi pameti in da vselej takrat pobegne iz mesta, kadar se mu prične mešati v glavi. Imenovali so ga strojarjevega Valentina. Ker je bil zmeden, se ni nikdo, niti glavar niti župnik pri Fari, gospod Andrej, ki se piše za Hudočuta in je bil nekdan naš poljanski župnik, brigal zanj, dasi so vedeli, da ne zahaja v cerkev in da ne opravlja velikonočne spovedi. Sicer pa gospod grajski glavar, ki so ga imenovali Frančiška Matijo Lampfrizhaimba, v verskih rečeh ni kazal posebne gorečnosti, kakor jo je kazal svoj čas gospod Tomaž Chroen, škof ljubljanski in deležnik vse slave, kar si je more pridobiti človek na svetu.

V zimah je strojarjev Valentin poučeval tudi otroke, da

bi se navadili brati in pisati. Pravijo, da je bil nekaj časa še celó učitelj v šoli bratovščine sv. Rešnjega telesa, da je pa to dobro službo, in najsi mu je nesla na leto celih šest goldinarjev, opustil, ker so ga predstojniki silili k temu, da bi zahajal tu in tam v cerkev. Zapisati moram, da je Valentin svoje učence hudo tepel in veliko vlekkel za lase. Branje in pisanje pa nam je za silo le vtepel s svojo palico.

Pozneje, ko sem prišel v svet, sem svoje znanje še izpopolnil. Sedaj pišem prav spretno, berem pa bolj slabo, ker so mi opešale oči, morda od rane, morda od štrapača, ki sem ga prenašal v številnih bataljonih, pri katerih nas je vodil gospod Eugenius, vse slave vredni princ Savojski . . .

Po preteku treh let mi je sporočil oče Polikarp, da upa, da sem se že kaj prida naučil in da Visoko ne more več pogrešati dela, kakor ga sme in mora zahtevati gospodar od svojega prvorojenega sina. Prišel sem zopet domov in pričel delati na polju, v hlevu in kjer je bilo treba. Tudi sem dobil vse orodje, kakor ga potrebuje kovač. Koval sem pa le toliko, kolikor je bilo treba za gospodarstvo, bodisi da je bilo treba kaj popraviti ali pa kaj novega napraviti, kakor to pač zahteva poljedelstvo.

Tisti čas je bil brat Jurij poslan v Ljubljano, da bi se šolal pri očetih jezuitih. Ostal je samo štiri leta v mestu, ker imajo vsi tisti, ki se rodé na Visokem, več moči v rokah kakor v glavi, tako da se rajši trudijo po polju kot pa po šolskih klopeh. Tudi pri Juriju se je to izkazalo in jezuiti iz Ljubljane so pisali, da ga nečejo več imeti. Oče je zaradi tega pisano gledal in Jurija nekaj časa prav grdo držal v strahu. Ker pa se mu je rad podvrgel in opravljal vsako delo, smo bili kmalu zadovoljni, da je prišel domov.

Tako Bog vse prav naredil!

Prej kot slej mi je bil oče hud zapovednik. Tako so pretekla štiri leta. V tem času sem opazil, da sem si polagoma pridobival zaupanje očeta in njegovo zadovoljstvo. Vzlic visoki starosti se pa vendar ni zmanjšala njegova divjost, česar bi sicer otrok o svojem roditelju ne smel zapisati. Kadar se je napil vina, je bilo pametno, iti mu s pota, kakor gremo s pota razdrženemu živinčetu na paši. A resnica je, da se je prevečkrat pripetilo, da je visoški gospodar pil čez mero.

Ko se je približal sedemdesetemu letu življenja, je pričel Polikarp Khallan tovoriti vino z Vipavskega in od drugod ter kupčevati z njim, ker je ljudstvo v tistih dneh, ko se je bila dežela že nekoliko okrepčala od nemške vojske, rado popivalo; bilo je v vsakem selišču pivnic, da jih je kar ostajalo. Mnogokrat je oče odtovoril v Vipavo — takrat smo imeli na Visokem tri pare močnih in dobro rejenih tovornih konj — in vselej privlekel nazaj mnogo posode, napolnjene z vinom.

Slišali smo in izvedelo se je, da stari mož ni opravil tovara, da bi se ne bil kje v vinskih goricah sprl in stepel. Govorilo se je celo o težko pohabljenih in nekolikokrat bi bil skoraj padel v roke grajskemu glavarju Lantheriju, da se ni še o pravem času poravnal z rodbino poškodovanega in ji založil težko odškodnino, glavarju pa izdatno odkupnino. Take poravnave so pri nas v navadi: revež, ki nima denarja, pride v zapor, bogatin pa se pri graščaku in rodbini odkupi, nakar je pravica, ki bi morala biti za vse enaka, potolažena. Dozdeva se mi, da takih reči na svetu ne bi smelo biti — ker so pa koristile mojemu očetu, ne bom več pisal o njih.

A nikdar nisem povpraševal očeta, kake dogodke je doživel na Vipavskem, in vem tudi, da bi mi ne bil o tem ničesar povedal. Bolelo me je pa, da je jemal s sabo brata Jurija, in prav močno sem se prestrašil, ko sem opazil, da se je fantalin v slabi družbi privadil vina, da ga je pil kakor vodo, ki je vendar najboljša pijača na svetu.

Tako je tekel čas od leta do leta in živeli smo, kakor živi kmet na svojem posestvu, kjer malokdaj kaj posebnega doživi.

Štelo se je leto 1690, v katerem se je šestindvajsetič ponovil god sv. Izidorja. Dobro sem bil zrastel in tudi na duši nisem pešal. Vsaj gospod Karel Ignacij v Poljanah me je često pohvalil in me stavil za zgled drugim fantom.

Neko nedeljo popoldne, ko je hiša in družina počivala, mi je ukazal oče, da naj grem z njim.

Peljal me je na kraj, ki mu pravimo Osojnik in ki leži pod gozdom nad Visokim. Ravno isto leto so bili posekali bukve na Osojniku, šture pa smo z ognjem pokončali, da se je napravila rodovitna njiva za rž in pšenico, ker človek ne more živeti od bukovega listja, pač pa čedno živi od zlatega klasja.

Na trato tik nove njive je legel stari mož, pograbil z roko šop trave in ga zasukal, meni pa dejal: „Prinesi skalo, da zavijeva hudiču rep, da se ne ponesreči, kar bova imela v govorici!“

Prinesel sem precēj težak kamen z njive in položila

sva ga na zavito travo, da je bil peklenskemu satanu zasukani rep obložen, da nama ni mogel napraviti škode, najsi bi jo bil tudi hotel.

Ker mi oče ni ukazal, da bi tudi jaz legel, nisem imel poguma, da bi legel k njemu. Stal sem torej pred njim, in sicer na mestu, od koder se prijetno vidijo visoška poslopja. Prav živo se še spominjam, kako sva se pogovarjala, in to je bil zelo pomenljiv pogovor, ker se mi je takrat prvič odkrilo, da oče občuti težko breme svoje starosti in da je določil mene za svojega naslednika na Visokem.

Takole je pričel: „Danes ponoči bo imela črna mavra telička. Glej, da ne zaspíš, pa tudi hlapec in dekla ne smeta zaspati! Sam Bog vedi, da tako radi spite, ko je vendar sleherni noč tako dolga!“

Ko sem mu obljubil, da ne bom zaspal, je globoko zastokal: „Star sem in hiram. Kar sem živel, sem grabil, dokler nisem pristradal te zemlje, ki je danes moja in ki jo tako nerad dajem iz rok.“

Nisem odgovoril.

On pa je še tarnal: „Čemu mora človek postati star! Če se je palaš (= sablja) skrhal, sem ga nabrusil, in sekal sem z njim, kot bi se ne bil nikdar skrhal. Kako da se življenje ne more nabrusiti, kot se nabrusi palaš, da bi človek živel dvesto let, posebno če je stradal in če je trpel kot žival v jarmu, samo da bi si pridobil rušo, na katero bi v starosti mirno pokladal svojo glavo?! Res je! V ta namen sem trpel in še celo mor . . .“

Vedel sem, da mi je hotel reči, da je tudi moril. A te grozne besede ni izgovoril do konca. Z njo bi mi tudi ne bil ničesar novega povedal, ker sem že prej slutil, da mu prelita človeška kri krati spanje v dolgih nočeh.

Ječal je: „Prekratko je človeško življenje! To je zakrivil ta, ki sva mu zavila rep, ker je zapeljal prva človeka v pregreho. Da bi mu otekel rep in da bi se še globokeje pogreznil v peklensko morje!“ Zaklel je v tujem jeziku, ki ga nisem umel.

Ponižno sem pripomnil, da je kletev pregrešna in prepovedana po naši sveti katoliški veri.

Ošabno me je pogledal in že sem se bal, da se še bolj razsrdi. In še ošabneje mi je odgovoril: „Človek, ki je služil v armadi, kateri je zapovedoval Gustavus Adolphus, ki je bil navzoč, ko so v nekem mestu — hudič naj vzame ime tega mesta, ker mi ni ostalo v spominu! — ničvredni oficirji zabodli našega Wallensteina, kneza in vojvodo v Friedlandu — tak človek sam najboljše ve, kaj je greh in kaj ni greh.“

Zasmejal se je: „Sveta katoliška vera! Takega človeka, moj mlečni otročaj, ne boš učil, katera vera je sveta, katera vera je prava! To jaz sam vem!“

In še enkrat je ponovil: „To jaz že sam vem!“

Zopet je preklinjal, s pestjo pa tolkel po trati poleg sebe.

Dragi Jezus! Tudi sedaj ni izgovoril ničesar, kar bi ne bil vedel že poprej. Da ga je beseda „sveta katoliška vera“ tako razjarila, to je pričalo, da je bila materina trditev o „luteranu“ dobro utemeljena.

„Spoštuj očeta!“ se glasi božja zapoved. A sveti Izi-

dor naj mi odpusti, da sem nasproti očetu molčal in tiho prenesel najhujše gorje, ki lahko zadene nesrečnega človeka: da nisem branil svete katoliške vere, ki sem ji vdan z dušo in telesom, z vsako kapljo svoje krvi!

Nerad se je pomiril. Iz njegovega daljšega govorjenja pa se mi je odkrilo, da ga preganja strah pred smrtjo.

„Če smo jahali nad Šveda, kaj mi je bila smrt? A v starosti človeka nerad umira!“

Potem je še pristavil: „Ko bi le vedel, ali ostane to posestvo pri mojih ljudeh — to je, kar me skrbi!“

Črno je gledal predse, končno pa se mu je le izvila beseda iz ust, da mi hoče izročiti posestvo. Zahteval je od mene obljubo, da Visokega ne zapravim, ne zadolžim in ne zajem.

Vse sem mu obljubil.

Nato je spregovoril: „Nekaj ti rečem: Tajčarjev se boj!“ Tajčarje smo imenovali takrat tiste, ki so se bili privlekli z Nemškega v naše kraje in nam odvzeli najboljše kmetije.

Zopet je pričel: „Ta zarod poznam, je požrešen, misli, da je več, kot smo mi, in naše zemlje je lačen. Kdor z njimi ne laja, ga raztrgajo. Da jim goltanec zamašim, te oženim, in Tajčarko boš vzel, da ne bo imela nemških otrok. Res je, zemljo vedo najboljše obdelovati. Tudi tvoja mati je bila nemškega rojstva in gospodinja tudi ni bila slaba, dasi me je rada jezila.“

Svoje oči je uprl vame. „Upam, da se nisi kam zapredel!“

Prav srepro in z napetim obrazom me je opazoval.

„Ženil se boš, kakor bom jaz zapovedal in kjer bom jaz hotel!“

Zopet je stresal tuje kletve okrog sebe, a počasi se je potolažil, ko sem mu zagotovil, da nisem imel z nobeno žensko opraviti in da je njegova volja obenem tudi moja volja.

Prav čiste resnice mu nisem povedal. Sosed Debelak

je imel hčer čednega življenja in čednega telesa. V cerkvi so se, ko je gospod Karel Ignacij oznanjeval božjo besedo, tu in tam najine oči lovile in ujele. Če sva se srečala, je rada spregovorila prijazno besedo, a pregrešnega ni bilo med nama.

Na vse to mi je oče še razodel, da se je z Jeremijem Wulfingom že dogovoril, in sicer radi hčere Margarete, ki jo je imel iz svojega drugega zakona.

Pristavil je: „Takoj, ko bo požeta pšenica, kreneta z Lukežem na pot. Dve težki prašičji gnjati in pogačo vzmeta s sabo, da ne prideta praznih rok k Jeremiji Wulfingu . . . Nič preveč ne govori! Tvoja beseda bodi: ‚Polikarp, moj oče, bi rad vedel, koliko in kaj bi bilo dobiti v Davčah.‘ Odgovor mi prineseš domov. Čez teden dni se snidemo v Loki, kjer bomo vse še bolj natanko določili.“

Končal je: „Tvoja mati je bila Jeremijeva sestra. Mo-goče je, da njena mati, torej tvoja stara mati, še živi. Je čisto prav, da jo vidiš . . . Ker pa vse skupaj še ni gotovo, ne bosta jahala po poti skozi Selce, peš bosta hodila po gozdovih okrog Blegoša. Nočem, da bi prišlo Visoko v jezike, če bi iz vsega nič ne bilo!“

Tako sem bil odposlan na pot v Davče, ker človeku, ki naj živi na kmetiji, ni dano, da bi živel brez svetega zakona.

Dva dni pozneje je bila pšenica požeta.

Ko sta bili spečeni dve lepi pogači in izbrani dve najtežji gnjati, sva se odpravila z Lukežem od doma. Vsak je nosil bisago, v njej pa gnjat in pogačo, da sva bila obložena kot tovarna konjiča. Za pasom mi je tičal moj samokres — samotne steze niso bile tiste dni nikjer varne in dosti izpridenih ljudi se je klatilo po njih — Lukež pa je opasal sabljo, kakor so jo nosili koledniki, če so jezdarili od vasi do vasi.

Ta dolga pot mi je še danes v živem spominu in tudi

BLEJSKI GRAD ima značilnosti srednjeveške utrdbe.

občutkov še nisem pozabil, ki so mi takrat navdajali srce.

Ženitev je potrebna in tudi zelo resna reč. Ni torej čuda, če so me, mladega človeka, spremljale različne misli, upanja in pričakovanja. Pa se ni nič izpolnilo in prav brez vsakega uspeha sva z Lukežem nosila gnjati in pogačo v Davče. Na celi poti nisva imela posebne sreče. Že v Poljanah, ko sva jo zavila okrog cerkve, sta stala pred župniščem osedlana konja in gospod Karel Ignacij se je pogovarjal s cerkovnikom. Naša fara je bila obširna in težka: poleg domače cerkve je imel duhovni oče skrbeti še za šestnajst podružnic, ki so bile raztresene po pogorju. Gospoda Karla Ignacija smo se bali in neradi smo ga srečavali, ker je bil vedno pripravljen spregovoriti trpko besedo.

„Kam pa vidva?“ je vprašal.

Lukež, ki si je bil klobuk ošemaril s svetlim okrasom, je takoj odgovoril, da greva v Davče k sorodnikom.

„Tako, tako,“ se je zasmel gospod župnik nekako porogljivo. „Morda gresta po nevesto?“

Ko mu nisva ničesar odgovorila, je še vpil: „Prav, drugače ne bo reda na Visokem! Tvoj oče, Izidor, in pa novo župnišče, ki še danes ni plačano, mi napravljata skrbi. Gospodar Polikarp za letos še ni oddal spovednega listka; tisti pa, ki je bil oddan za lansko leto, je bil ponarejen. Že vidim, da ga bom moral naznaniti na škofijo. Le povej mu: Hudačut je zobal ponarejene spovedne listke, Codelli jih pa ne bo!“

Ukazal je cerkovniku, da je peljal konja pred cerkev, sam pa je zdihoval: „K Sv. Jakobu na Jarčje brdo moram z obhajilom, kar je huda pot!“

Kri mi je zalila obraz, da sem bil podoben rdečemu maku. Silno sem občutil sramoto, ki sem jo pretrpel zaradi očetovega spovednega listka. Vedel sem, da oče ne hodi k maši, vedel pa nisem, kje je dobival od leta do leta listke; sedaj mi je pa gospod povedal, da je oče oddajal ponarejene listke. Kaka sramota! In vse to je slišal tudi cerkovnik, ki bo gotovo raznesel po celi fari, kar je

ravno čul, tako da bo prišla hiša na Visokem v najslabši sloves!

Poparjen sem odrinil od župnišča, a sreča je hotela, da me je hlapec Lukež s svojim gostobesednim klepetanjem malo razvedril. Vzlic svojim letom je stopal ročno pred mano in bil prav židane volje. Poznal je vsakega, ki sva ga srečala, znana mu je bila vsaka kočja, mimo katere sva hodila. Selišča so bila redka in revno ljudstvo je prebivalo v lesenih, s slamo kritih poslopjih. Razvedrili so me tudi gorski vrhovi, ki jih do sedaj še nikdar nisem gledal tako od blizu. Veliko zemlje je bilo še neobdelane; kjer bi se bilo lahko sejalo žito, sta rastle resje in prapot.

Zavila sva okrog Blegoša, in sicer po stezi, ki se je vila med gostim in lepo rasilim bukovjem. Lukež je bil mnenja, da se mora v takem bukovju skrivati marsikateri debel srnjak. Tihota je vladala, kot vlada v cerkvi, in le posamezne ptice so se oglašale iz temnih vrhov.

Z Lukežem pa vendar nisva bila sama v tem samotnem kraju. Vihar je bil podrl, in sicer ravno pod stezo, bukovo drevo, in v njegovem zelenem vejevju je tičal človek. Napet lok je bil položil po svojih kolenih in sedaj je prežal na divjačino, če bi prišla mimo.

Jezno je obrnil obraz proti nama, ki sva mu pokvarila prežanje. Ta obraz je bil rjav, in gosti, črni lasje so ga obdajali, da sva vedela, da imava pred sabo malopridnega cigana. Takoj je zopet obrnil od naju svoje ožgano lice in hotel se je obnašati, kot bi naju ne bil opazil.

Lukež, ki je poznal ves svet, je spoznal tudi tega črnokodrastega klateža.

„Hoj, Dušane!“ je zavpil. „Da bi dal Bog srečo pri lovu tebi in ostri puščici na tvojem loku!“

Oni je zopet obrnil obraz proti nama in divje sovraštvo je zaplamtelo iz njegovih črnih oči. Nekaj je godrnjal in meni se je zdelo, kakor bi mrmral, da ga Lukež lahko piše v uho ali pa kam drugam. Vstal je iz vejevja, nakar je hlapec segel k mojemu pasu in potegnil izza njega moj nabiti samokres.

Cigan je iznova sédel med veje in v čudnem jeziku, ki se baje govori na hrvaški meji, je vprašal, če imamo na Visokem še tisto železno blagajnico, v katero spravljamo svoj denar. Pripomnil je, da naj pazimo nanjo.

Tudi teh besed sem se prestrašil, ker je bilo slabo znamenje, da je ta potepuh vedel za zaboj v očetovi postelji. Ti cigani namreč ukradejo vse, kar jim pride pod roko.

Lukež pa se je odrezal: „Le pridi, rjavi hudič, če hočeš, da ti kodrasto grivo gosto zasadimo z železnimi fižolom! Ti črni potepuh ti!“ Pri teh besedah se je hlapec smejal in ciganu grozil s samokresom.

Ta se ni več zmenil niti za naju niti za Lukeževo neprevidno govorico . . .

Pri svoji hoji sva doživela še druge prigode, ki jih nisem pričakoval, ker nisem slutil, da tiče v naših gozdovih take skrivnosti.

Že precèj utrujena sva dospela na majhno ravnino, od koder je bilo videti globoko v dolu vas s prav čednimi belimi hiščicami. Lukež je trdil, da se imenuje ta vas Zali log. In res se je izkazalo, da je bil to Zali log, ki je pa še precèj oddaljen od Davč.

Omenjeni ravnini pravijo „Na Svrčušah“, ker svrči sredi nje iz zemlje močan in mrzel studenec, ki okrepuje utrujenega in zdelanega potnika. V bližini studenca pa stoji drevo, ki daje obilo in dobro senco.

V tej sencu je sedelo troje žensk: ena stara in dve mladi. Ti dve sta bili brez dvoma grešnici, ker se jima je bralo z obrazov, da bi se ničesar na svetu ne sramovali. Starka je imela pred sabo košek in z roko se ga je oklepala, kakor bi imela v njem spravljene velike zaklade.

Tik studenca so kurili in nekaj loncev je stalo pri ognju. Prišla sva torej k južini in Lukež si je že mel roke, ker mu je iz loncev prav prijetno dišalo.

Pri družbi je bila še druga starka, o kateri nisem do sedaj še ničesar zapisal, ki pa je vzbujala najino posebno radovednost. Vedla se je namreč prečudno, da ne zapišem, prepohujšljivo. Kaj takega se ni ne prej ne pozneje dotaknilo mojega pogleda, dasi sem prehodil veliko sveta in dasi sem bil v vojskah na Laškem in na Ogrskem, kjer je vodil, kakor sem že zapisal, cesarske armade naš gospod Eugenius.

Ta ženska je nosila zakrpano obleko in gotovo je živela v pomankanju in revščini. Tedaj pa je bosonoga skakala in plesala, da je bila v obraz vsa potna in da ji je vse telo tičalo v vodi. Najin obisk je ni čisto nič motil: plesala in skakala je, kakor bi šlo za življenje.

Odložila sva bisagi in legla v travo. Ena mlajših žensk, ki je bila po moji sodbi ciganskega rodu, je položila prst na usta, da bi midva molčala.

Starki pa je postajalo prevročje. Zatorej je med skakanjem pričela metati obleko raz sebe. Pri vsakem kosu je zakričala: „Čigava je ta obleka?“ Ciganka je točno odgovarjala: „Našega ljubega Jezusa.“

Že sem se tresel, da bo ostudna grešnica odmetala svoje oblačilo do nagega; pa jo je ples vendarle premagal. S peneci mi se ustni in z zabuljenimi očmi je omahnila, padla po tleh in obležala kakor mrtva.

„Ta ženska mi ni neznana,“ je šepetal Lukež. „Skakalka je, Špela Ocepkova. V svojih mladih letih sem bil sam skakalec in takrat smo se pri plesu dostikrat do golega slekli.“

Nato se je obrnil hlapec do starke pri košku, ki se ni dosti brigala za početje Špela Ocepkove, ker je bila očitno že navajena takih prizorov.

„Ohtano,“ jo je ogovoril, „stara Pasaverica! Glej no, da še živiš! Delaš dobre kupčije?“

„Kupčije?!“ je vzdihovala starka. „Ljuba duša, kje naj bi jemala dobre kupčije. Póje mi jih že petinšesdeset! Kaj pa misliš? Pasaverica ni več trdna, Pasaverica še komaj leze!“

„Ali tistega mazila,“ je vprašal Lukež, „boš pa še vendar kaj imela v košu?“

Zatogotila se je in brodira z roko po svojem košku: „Kje čem vzeti mazila? Ko je bila še nemška vojska, ko je gospod Tilly kosil na travniku človeška življenja, tiste dni se je že še dobilo človeške masti, ker so bili mrličji cenejši od hrušk v jeseni. Takrat sem prišla v kraje, kjer je na vsak korak ležalo človeško truplo; dezertirji pa so klali tudi ženske in otroke, tako da je bilo človeško mast kaj lahko dobiti. Ljuba duša, kje pa naj jo danes dobim? Za kupčevalce z mazili so slabi časi... Bog se nas usmili!“

KRJAVLJEVA KOČA na Muljavi
blizu Stične.

Hlapec Lukež ni odnehal. „Nekaj že še nosiš s sabo.“
Zatarnala je: „Vse skupaj, kar nosim s sabo, ni skoraj nič vredno in malokdo kaj takega kupi. Tu imam nekaj res lepih podob, ki jih je blagoslovil sam škof v Passau. Pa vse to ne gre po vaših dolinah. Verjemi mi, da je tako, da dostikrat nimam niti vinarja denarja. Tudi danes ga nimam.“

Tu se je plaho ozrla po svojih mlajših tovarišicah, ki sta se njenemu govoru porogljivo smejala. Nato se je sklonila k meni in tiho dejala: „Zate bi morda nekaj imela.“

Brodila je po svojem košku in izvlekla iz njega debel zavitek. „Če prav sodim, si z Visokega. Tam je denar.“ Skrivnostno je dostavila: „Spovedni listki so. Ponarejeni so, a oddajo se lahko, če jih pomešaš z onimi, katere oddajaš za družino. Povem ti, da jih prav radi kupujejo, ker je le sitno, če moraš letati okrog spovednice. Morda jih kaj kupiš, niso predragi.“

Z velikim ogorčenjem sem zavrnil hudobno ponudbo, ker nisem hotel, da bi prišel sin v sramoto, kakor je prišel v njo oče na Visokem.

Videl sem, da je bila vsa ta družba tu pred mano popačena, malopridna in božji službi nevarna.

Hlapec Lukež se je iznova oglašil: „Nekdaj si s platnom kupčevala.“

Pobahala se je: „Kupčujem še vedno. Od tega živim sebe in vnukinjo-siroto, ki mi je edina tolažba v starosti.“

Porogljivo je nadaljevala: „Pa nisem tako nespametna, da bi nosila platno ali pa še celo denar, s katerim ga plačujem, po gorah. Pasaverica je poštena in Pasaverico pozna vse pogorje. Vsa moja trgovina gre skozi roke Jeromna Oblaka iz Žirov. Kar sem kupila, prineso ljudje v Loko, kadar pride Oblak tja s svojim tovorom. Ta prevzame in plača, ker so moji denarji vsi pri njem naloženi. Potem mi pa stovori blago do Donave, do nemškega Passaua. Oj ne, nisem taka kravica, da bi denar po teh gozdovih s sabo vlačila!“ Tu je zmagonosno pogledala svoji mlajši tovarišici, katerima se je kar videlo, kako pažljivo vlečeta njene besede vase. bo še

... razšli smo se vprek in v šir,
kamor gnala je sila življenja in srca nemir ...

(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

Naša vsakdanja telovadba je mi-slititi na druge. Tega se učimo vse življenje. Tako smo pač od Boga programirani, da le po tej poti dosežemo svoj osebni mir in zadovoljstvo. Življenjska praksa pokaže, da nesebična pripravljenost pomeni blagoslov za posameznika in za ljudi, s katerimi tak človek živi. Majhna slika take prakse je gotovo tudi naša *misijonska dejavnost*. Ni veliko, vendar zavest je živa in hvaležni smo zanjo. Vsako leto nekaj nabere-mo za misijone.

Misijonska žetev je takole obrodila: po 1,50 funta so darovali: g. Skaper, g. Grkman, g. Kenk; 2 £ g. Fras; po 5 £ so darovali: g. Biberovič, g. Kogoj, g. Močnik, g. Štefančič, g. Prevc, g. Klemenčič, g. Ryan; po 10 £: g. Selak, g. F. Lapajna, g. Grčar, dvakrat N. N. in g. Žle 15 £. Misijonska tombola, srečolov in čisti dobiček od misijonske prireditve v Bedfordu so prinesli 55 £. V misijone smo poslali letos 226 £.

Bog povrni vsem darovalcem, zla-sti Rehbergerjevi družini v Bedfor-du!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Nedelja, 17. januarja, je bila za linške Slovence *velik praznik*. Med seboj smo imeli sloven-

Novi linški škof Maksimilijan
Aicher

skega metropolita, ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja. Ob devetih dopoldne nam je maševal in pridigal v uršulinski cerkvi. Z nadškofom sta somaševala narodni delegat izseljenskih duhovnikov v Nemčiji, mons. dr. Zdešar in naš izseljenski duhovnik. Verniki so napolnili cerkev, kot že davno ne. Ker je bilo zraven tudi več nemško govorečih, je nadškof pozdravil in kratko pridigal tudi v nemščini.

Po maši smo šli vsi skupaj v naš center, kjer je g. Hrastelj nadškofa pozdravil v imenu slovenske skupnosti v Linzu. Nadškof je šel od mize do mize in se razgovarjal z ljudmi, česar so bili zelo veseli.

Popoldne ob pol treh pa nas je kar precej bilo v stolnici pri *posvečenju novega linškega škofa*, benediktinskega opata dr. Maksimilijana Aicherna. Zraven je bilo tudi 10 slovenskih narodnih noš, ki so vzbujale dosti pozornosti. Poleg ljubljanskega nadškofa se je udeležil posvečenja tudi mariborski škof dr. Kramberger z generalnim vikarjem in stolnim proštom dr. Smejem. Novi škof se je v pridigi imenoma spomnil Slovencev, s katerimi ga veže dosti spominov, saj je bil večkrat na obisku v Sloveniji. Posebno je bil povezan s cistercijanskim samostanom Stična. Tudi stiški opat dr. Nadrah je bil na posvečenju. Škof tudi kar precej dobro razume slovensko. Slovenci smo ga res veselili in mu želimo pri vodstvu škofije, ki ima nad milijon katoličanov, veliko božjega blagoslova in darov Sv. Duha.

Januarja smo imeli hud mraz in veliko snega. Posebno hudo je bilo v noči pred nedeljo, 10. januarja, ko smo dobili kar 40 cm novega snega. Tisto nedeljo nas je bilo z duhovnikom samo devet pri maši in smo jo imeli kar pri Marijinem oltarju.

SALZBURŠKA

HALLEIN — V decembru je zaradi praznikov slovenska maša odpadla. Januarja smo jo pa spet imeli. Zaradi slabe udeležbe smo jo imeli kar v fatimski kapelici v župni cerkvi.

SALZBURG — Zaradi škofovskega posvečenja je maša na tretjo nedeljo v januarju odpadla. Izseljenski

duhovnik je iskal namestnika, pa se mu ni posrečilo ga dobiti.

Naslednji odstavek bi pravzaprav morali biti zapisani pod naslovom „Štajerska“. Ker pa leži Schladming ob Anži (Enns), ki izvira na Solnograškem in je deželna meja komaj 4 km stran in je v Salzburg mnogo bližje kot v Gradec, naj Štajerci ne bodo užaljeni, da je to napisano pod zaglavjem „Salzburška“.

V Schladmingu so bile tekme za svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah. Naši slovenski fantje, ki jih je uradna televizija predstavljala le kot Jugoslovane, pa so bili sami Slovenci, so se kar dobro postavili in častno zastopali slovenstvo na svetovnem prvenstvu. Prve medaljo si je zaslužil Boris Strel iz Škofje Loke in sicer bronasto v veleslalomu. Če bi prvega teka ne prespal, bi bila medalja vsaj srebrna, saj je bil v drugem teku najboljši.

Srebrno medaljo je dobil Tržičan Bojan Križaj, o katerem je reklo športni komentator nemške televizije, da je najboljši stilist v slalomu. Nedeljske tekme se je udeležilo nad 5000 slovenskih izletnikov, ki so prišli s slovenskimi zastavami in z njimi izpričali, čigav je Bojan Križaj. Pa tudi naša dekleta, čeprav brez medalj, so se kar dobro obnesla, saj je Metka Jerman bila v veleslalomu pred znano Ireno Epple na osmem mestu. Našim slovenskim tekmovalcem prav iz srca čestitamo.

Med razna podjetja, ki izdelujejo smuči, je tudi slovensko podjetje „Elan“, ki je na svetovnem prvenstvu doseglo 4 medalje: 1 zlato (Stenmark), dve srebrni in eno bronasto.

Tudi podjetje Fischer iz Rieda na Gornjem Avstrijskem je doseglo zlato medaljo (Weirather). Za nas je zanimivo, da je tehnični vodja, ki spremlja tekmovalce, naš rojak ing. Janez Stroj, ki je vnuk pokojnega senatorja in kmečkega voditelja g. Janeza Brodarja iz Hrastja na Gorenjskem.

TENNECK — V 15 letih se je januarja zgodilo prvič, da slovenskega duhovnika ni bilo ob napovedani uro. Zbal se je poti in snega. Saj je v Linz porabil skoraj celo uro, če-

prav je samo 16 km. vožnje. Telefonsko je sporočil, da ga ne bo. Opravičuje se vsem rojakom, ki so kljub snegu prišli takrat v Tenneck.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Lep življenjski jubilej je praznovala g. Marija Lužar, roj. Cujnik iz La Bouverie, v nedeljo, 24. januarja: 80-letnico življenja! Zbrali so se ob njej vsi njeni otroci z družinami. Tudi mi ji kličemo: Bog vas živi še mnogo let med nami! Iskrene čestitke!

V postnem času bomo imeli dvakrat slovenski križev pot: v nedeljo, 21. marca, v Flénu in v nedeljo, 4. aprila, v Gilly-Haies. Pridite v čim večjem številu!

LIMBURG-LIÈGE:

„Slomškova“ družina je v soboto, 6. februarja, za svoje sodelavce imela *družinski večer* v ukrajinski dvorani v Zwartbergu. Razpoloženje je bilo prav veselo. Da pijača ni škodila, sta poskrbela dva lepo pečena prašička... Prepričani smo, da je to srečanje utrdilo razumevanje in prijateljstvo med člani „Slomškove“ skupnosti. Če hočemo uspevati še vnaprej, bo potrebno, da se bolj sprašujemo, s čim moremo služiti slovenski skupnosti v tujini, kot pa: kaj imam od te skupnosti... Imaš veliko več, kot se zavedaš. Ta skupnost ti skozi vse leto ustvarja košček domovine v tujini, ti daje pobude, se veseli ali žalosti s teboj, te oblikuje, da se boš bolj zavedal svojega poslanstva kot človek, kot Slovenec in kot kristjan. Pri pozdravnem nagovoru se je predsednik g. B. Žabot posebno zahvalil ge. Angeli Trinkovi, Jakoševim in Revinškovim za požrtvovalnost pri pripravah na ta večer. Složno naprej, pa bo še lepo.

Mešani in moški zbor „Slomšek“ in „Vesela mladina“ se pridno pri-

pravljajo za nastope, ki jih bodo po veliki noči imeli v Trstu in Gorici. Želimo jim obilo uspeha.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Društvo Slovencev, ki v naši skupnosti opravlja nad vse važno kulturno in družabno poslanstvo, je imelo v nedeljo, 24. januarja, svoj občni zbor. Za novega predsednika je bil izvoljen g. Ciril Valant, dosedanjí predsednik g. Ivan Drenik pa je bil imenovan za častnega predsednika. Ko moramo vsem izraziti svoje priznanje za njihovo požrtvovalno delo, želimo Društvu obilo uspeha in sreče na njegovi nadaljnji poti.

Otroška „kolonija“. — Že dolgo časa smo se pripravljali na „kolonijo“ za slovenske šolske otroke iz Pariza in okolice. Kolonija je kar v Domu in se je prijavilo lepo število otrok. Kako je kolonija potekala, boste pa brali v prihodnji številki in morda bo vam tudi kaka slika pokazala, kako je bilo.

Velika noč je eden glavnih krščanskih praznikov in velikonočna skrivnost je temelj naše vere. Da bi vsi Veliko noč zavestno čim lepše doživeli in da bi poglobili število vero in našo župnijsko skupnost, zato bomo imeli *velikonočno duhovno obnovo* od cvetne nedelje do Velike noči. Povabili smo dva gospoda, ki bosta duhovno obnovo vodila, posebej za starše, posebej za doraščajoče mladostnike(-ce) in posebej za šolske otroke. Točen program boste v kratkem dobili, že sedaj si rezervirajmo te večere za našo duhovno rast in goreče molimo, da bi ti dnevi milosti bili dnevi duhovnega prerodenja za vsakega in za vso našo skupnost.

MELUN (Sein-et-Marne)

Skupno mašo bomo imeli v nedeljo, 7. marca, ob 8.45 v poljski cerkvi v Dammarie.

LA MACHINE (Nièvre)

K maši se bomo zbrali v nedeljo, 7. marca, ob devetih dopoldne. Vsi prisrčno vabljeni!

LYON-VIENNE

Slovenski duhovnik vas bo obiskal v tednu pred zadnjo nedeljo v marcu. 28. marca, ob štirih popoldne pa bo skupna maša na La Fourvière, pa maši pa srečanje v dvorani.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

„Nič novega pod soncem“, to lahko zapišemo sedaj, ko nam je začelo zopet sijati. No, pa tudi pod oblaki ni bilo pri nas v prvem mesecu tega leta nič posebnega. Naj vam zato povem to-le poučno smešnico:

Srečala sta se dva piščanca, eden je kadal cigarete, drugi ne. Pa zagrozi drugi prvemu: „Le čakaj, mami te bom zatožil.“ — Prvi se smeje in pravi: „Tega ne boš mogel storiti, saj jaz nimam mame, zvalil sem se v stroju — v valilnici.“

No in kaj?

Mislim na tiste otroke, ki tudi nimajo mame. Prvič so to sirote, katerim mati prezgodaj umre. Drugič so to otroci ločenih staršev. Tretjič revčki nezakonskih mater, saj ne morejo uspešno skrbeti za nje, včasih jih pa celo kam odložijo, da otrok nikoli ne ve kdo je bila njegova mama. Morda bi sem prištel še dečke in deklice, ki doma nikdar nič dobrega ne slišijo, družine, v katerih vlada večer prepir.

Ali niso vsi ti otroci podobni piščetom, ki pridejo iz valilnice? Tuja roka jih vzgaja. Dobri ljudje jim skušajo nadomestiti materinsko ljubezen, toda dobro vemo, kaj je nadomestek. V vojni smo spoznali razne „ersatze“ za kavo, tobak, krompir itd. Nadomestek ostane še nadomestek, pa če je še tako dober. Zato, drage mame, varujte svoje zdravje! Otroke imejte šele po poroki, pa doma ostanite in krepko podpirajte tri

vogale svoje hiše, to je svoje družine!

J. J.

PAS-DE-CALAIS

Postni čas nas kliče k pokori in notranjem spreobrnjenju. Duhovne obnove postnega časa nas hočejo pripraviti na praznik vstajenja. Odzovimo se božji milosti!

7. marca, ob 16.30 Tourcoing, Pomocnice duš v vicah, Rue d'Austerlitz.

14. marca, ob 16. uri Lille, 58 Bd. de la Liberté.

21. marca, ob 16. uri Armetierres, N. D. de Lourdes, Le Chapelle d'Armentières.

28. marca, ob 17. uri Carnierres, župna cerkev.

4. aprila, ob 16. uri Croisilles, župna cerkev.

Po krstu so postali *božji otroci*: Cynthia Vanessa Altea, Tony in Fabricij Ceraulo. Srečnim staršem in botrom naše čestitke!

Kar šest naših dragih znancev in rojakov nas je *za vedno zapustilo*. 4. januarja je v Arrasu po štirinajst-mesečni boleznii odšla ga. Terezija Udovč, roj. Ključevšek. Zano je bilo življenje delavni dan. Z veseljem se je žrtvovala za svoje. Rada pa je obiskovala najznamenitejše božje poti: Sveto deželo, Rim, Lurd, Fatimo, Zaragozo, Burgos, Sevillo, Toledo, Benneux Le Salette, Ars Paray-Monial in Nevers. Pokopana je bila

ob veliki udeležbi na pokopališču Noyelles-s-Lens, 7. januarja 1982. Dopolnila je 74 let.

V Lievinu je 9. januarja umrl g. Giy Razboršek. Rojen pri Sv. Lenartu Hrastnik je 11 let delal v rudniku. Po petih letih se je zopet vrnil v Francijo, kjer je po osemletnem delu kot zidar 20 let bolehal. Rajni je bil pokopan 13. januarja na pokopališču Calon. Umrl je v 59. letu starosti.

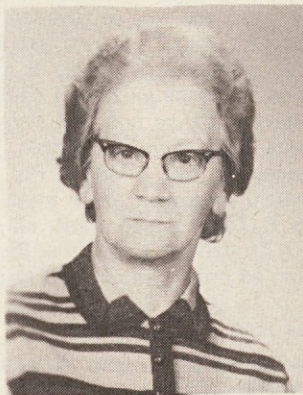
G. Pavel Kralj nas je v hudi zimi zapustil 13. januarja v Fouquieres-s-Lens. Bil je velik ljubitelj narave, zlasti ptičev in je imel gotovo podobnost z Asiškim ubožcem. Rajnega so položili v družinsko grobnico v Sallauminesu ob izredno veliki udeležbi 16. januarja. Učakal je visoko starost 83 let.

V Arrasu je 27. januarja v svojem 46. letu življenja odšel v večnost g. Robert Guffroy. Pokopan je bil 30. januarja v Lensu. Pokojni zapuščča ženo in štiri hčerke.

V Bruay-en-Artoisu je 5. februarja od srčne kapi nenadoma preminula v svojem 79. letu ga. Frančiška Kelc, rojena Zajec. Za vse svete je umrl njen soprog Metod Kelc. Dobra mati in skrbna gospodinja je živela vse življenje iz globoke vere. Pokopana je bila na pokopališču Divion 9. februarja ob globoki žalosti njenih dragih.

Dne 5. februarja nas je v bolnici v Lievinu zapustil po krajšem bole-

Pok. ga. Terezija Udovč, roj. Ključevšek, iz Mericourta.

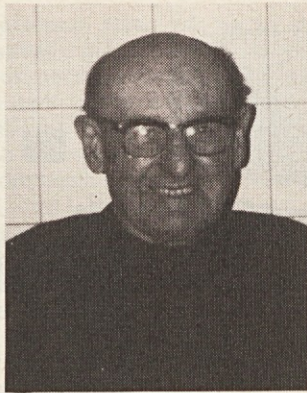

Pok. g. Metod Kelc iz Bruay-en-Artoisa.

Pok. ga. Frančiška Kelc, roj. Zajec, iz Bruay-en-Artoisa.

Pok. g. Andrej Jere iz Saullauminesa.

hanju g. Andrej Jere. Kot mlad rudar je prišel iskat boljši kruh v tujino, kjer je ob pomoči dobre žene uredil lep dom. Kot upokojenec po 42 letih dela v rudniku, je rad priskočil na pomoč potrebnim, zlasti starejšim, zapuščenim in ostarelim osebam. Kot dolgoleten zakristan in pevec je služil naši slovenski skupnosti pri božji službi! Izredno rad je poromal v Lurd, zadnje čase prav vsako leto. Naj mu Marija izprosi zaslužen plačilo. Pokopan je bil ob obilni udeležbi rojakov in domačinov na pokopališču v Sallauminesu 8. februarja.

Vsi naši preminuli rojaki naj po usmiljenju božjem počivajo v miru, preostalem sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje!

nemčija

STUTTGART-okolica

Novoletna napitnica v Stuttgartu.

— Kljub snežnim zametom, kakršnih v Stuttgartu že ni bilo 30 let (tramvajski in avtomobilski promet je moral za več ur mirovati), se je v nedeljo, 10. januarja, udeležilo v farni dvorani pri cerkvi St. Konrad nad 50 rojakov, da dvignejo kozarec na pravkar začeto novo leto 1982. Na programu pa je bil tudi na novo prirejeni film o našem življenju na

Württembergem. Ker je bil navzoč tudi naš štajerski muzikant, se je podalo nekaj parov tudi na plesišče in se v poletu podalo v zasnežene dneve novega leta.

Gorenjski večer — lepa zamisel. — V soboto, 31. januarja, je 75 rojakov praznovalo v Forchtenbergu Gorenjski večer. Na povabilo navdušenega gorenjskega rojaka Francea Demšarja se je družba po maši zbrala v dvoranici pod cerkvijo. Gospod Demšar nas je najprej popejpal s skioptičnimi slikami med lepote gorenjskih hribov, s posebnim poudarkom Selške doline. Tam pod Ratitovcem, v kraju Rudno, je namreč gospodu Francetu stekla zibelka. Čeprav živi že dolgo v Nemčiji, je še vedno navezan na Tabrovcov dom in na cerkvico na bližnjem hribu, ki so jo prav po njegovem prizadevanju ponovno pozidali, da je v kras vsej okolici.

Kot Gorenjec pa gospod Demšar drži tudi na Brezje. Tako je med serijo skioptičnih slik vstavil tudi vhod v božjepotno cerkev na Brezjah iz radovednosti, če bo kdo od gledalcev uganel, kaj predstavlja ta slika. Ni bilo treba dolgo čakati. Dobropoljc Ahlin Evstah jo je vedel takoj razvozlati. Za nagrado je dobil pristno gorenjsko klobaso in povrh še steklenico Vipavca. Da pa ne bi bilo preveč enostranskega obdaranja, je imel gospod Demšar skrito presenečenje tudi za vse druge: orehove potice! Spekla jih je

njegova sestra Marica. Pa kako so bile okusne! Ker so bile poleg vsega na razpolago tudi klobasice in pijače, smo večer nadaljevali v vselem razpoloženju. Okraj Hohenlohe gotovo še ni slišal toliko slovenskega petja kot ta večer.

Nad 600 molitvenikov med farani.

— Kako nam je bil potreben novi molitvenik, potrjuje dejstvo, da si ga je nabavilo na našem področju že nad 600 rojakov. Molitvenik, ki smo ga uvedli v naši fari, nosi naslov „Slavimo Gospoda“ in ga je izdala Slovenska dušnopastirska pisarna v Celovcu. Stane 10.— DM.

100 x Junak na kolcih. — Mohorjeva družba v Celovcu je izdala knjigo „Junak na kolcih/Kindheit im Dorf an der Grenze“ izpod peresa J.

V Nemčiji živi več slovenskih vojnih invalidov iz Štajerske, ki so bili ranjeni med zadnjo vojno kot nemški vojaki. Srečko Čurin iz Sv. Bolfenka na Kogu (v sredini slike z očali) je bil kot 20-letni fant poklican k vojakom. Leta 1943 je bil težko ranjen in pri tem popolnoma izgubil vid. Kljub tej težki usodi pa ni izgubil volje do življenja. Po vojni se je poročil z vaščanko Veroniko Lukman ter šel z njo v Nemčijo. Svoj novi dom sta našla v Altensteigu v Schwarzwald. Gospod Srečko in soproga Veronika (na sliki z očali) sta Slovencem na Württemberškem dobro znana, saj rada zahajata v njihovo družbo. Fotograf ju je posnel skupaj s prijatelji, ko so šli 27. septembra 1981 v Einsiedeln na romanje, kjer so pozdravili tudi nadškofa dr. Alojzija Šuštarja.

Slovenski dom v Stuttgartu v zimski idili. Že 30 let ni bilo v mestu toliko snega kot letos januarja.

Na družinskem večeru za konec leta 1981 so v Heilbronn nastopili mladi muzikanti.

Švajncerja. Knjiga opisuje otroške dogodivščine v vasi pod Karavankami, ki so prevedene tudi v nemški jezik. Tako knjiga lahko služi za učenje obeh jezikov, saj je prevod precej dobeseden. Ker smo dobili velikega dobrotnika, smo mogli 100 izvodov te knjige razdeliti med šolarje Sobotne šole in nekaj tudi med druge slovenske otroke. Knjiga sicer stane 80.— šilingov.

Čestitke k poroki. — V Vollmaringenu sta stopila pred poročni oltar Frančišek Palčar in Anica Muhič, oba iz župnije Šmihel pri Žužember-

ku. Želimo jima sreče in božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

Čestitke h krstom: v Stuttgartu Francu in Anici Rajsar k hčerki Klavdiji; v Neckarremisu Danijelu in Jadranki Pajek k sinku Denisu; v Bietigheimu Francu in Slavici Žrlič k sinku Janezu.

BAVARSKA

„Pust, pust krivih ust...“ Več jih res ne bi šlo v dvorano, v kateri smo pustovali: 400 odraslih in blizu 100 otrok. Pa še to: v dobre pol ure je bil prostor zaseden in kdor je prišel poldrugo uro po začetku, ni mogel kupiti nobene srečke več, čeprav jih je bilo 3000; prodali bi jih lahko še enkrat toliko.

Vsekakor najvažnejše je bilo to, da se je posrečilo ustvariti silno veselo razpoloženje. Saj je težko reči, od česa to zavisi. Od vremena? Od velike udeležbe? Od primernega da-

tuma? Iz koliko ust je bilo slišati: „Tako vesele in domače prireditve že dolgo ni bilo!“

Kvintet g. Lojzeta Landekarja je dobro našel vse sedem ur. Še posebej je prišel do izraza solist s svojim lepim glasom. In kako lepo je bilo videti, da so se nekateri člani drugega kvinteta udeležili pustovanja s svojimi družinami — kot plesalci. To medsebojno prijateljstvo je največ vredno.

Električni šivalni stroj Pfaff, vreden 700 mark, je odpotoval v Celje,

Takole se da mirno pogovarjati. Posnetek z družinskega večera v Heilbronn 27. 12. 1981.

Frančišek Palčar in Anica Muhič sta si v Vollmaringenu obljubila ljubezen in zvestobo za vedno. Poročnega slavja se je udeležilo lepo število sorodnikov in znancev.

posteljina (200 mark) v Maribor, jedilni pribor (120 mark) pa v Šentjernej. Ostalih 400 dobitkov se je razpršilo po vsej Sloveniji.

Tudi otroci so prišli do svojega računa: po dvorani so vili kačo, v posebnem prostoru se pa igrali gnilo jajce. Sicer jih je bilo pa povsod, kot da bi hruško otrsel. Za družine je to, da lahko pripeljejo tudi otroke, gotovo precejšnjega pomena. Je pa vedno majhen strah, da se ne bi komu od otrok kaj zgodilo, ker se nekateri od njih v vlogo Indijancev ali šerifov le preveč vživijo. A bo le držalo, da „imajo pijanci in otroci po dva angela varuha“, kot je neko na plesu duhovito povedal.

Za posebno slaščico je v poznih urah poskrbel naš dobri in prijazni slovenski župnik iz Augsburga z „lovskim plesom“. Kaj vse so morali plesalci na lovu početi! Loviti partnerje, vihati hlačnice za pot čez potok, zajca tehtati, ga peljati domov v samokolnici, nositi v naročju... Smeha je bilo na zvrhane parharje.

Kranjske klobase so prišle to pot iz nemške mesnice, pa so zato vso „kranjskost“ zgubile, čeprav same po sebi niso bile slabe. Drugič jih bomo pač spet naročili pri slovenskem mesarju.

Majhnih prebliskov bi lahko naštevali še in še: da so se srečali znanci po toliko letih; da so si vedeli toliko povedati; da so uganili med seboj to in ono; da so naročni-

ki plačevali Našo luč; da so starši povedali duhovnikoma, kako se otrok od krsta dalje razvija; da so jim tudi otroci zaupali to in ono skrivnost; da si je skupina augsburških Slovencev ustvarila pri nekaj mizah svojo „republiko“ (česar smo bili vsi iz Münchna iz srca veseli)...

Res, hvala Bogu za „žegen“, vsem udeležencem pa za toliko dobre volje! Vsaj dvakrat v letu se mora takšno srečanje ponoviti!

Sicer pa bo marec potekal v znamenju *posta*: poleg nedeljskih maš, pri katerih bodo na vrsti postna berila in stare slovenske postne pesmi, bomo molili skupni križev pot.

Pa seveda v znamenju *dneva naših mater*. Že se krepko vadimo vsi — otroci, pevci, recitatorji — pripravljamo obleke in kulise. Čeprav traja prireditev samó kakšno uro, naj bo kar najboljše pripravljena, v vseh ozirih: po besedilih, melodijah, okrasitvi prostora, oblekah in pravi.

Naš *sobotni tečaj* ima letos 70 obiskovalcev — kar je doslej največ — v petih učnih skupinah — kar je tudi doslej največ: prva — predšolski otroci; druga — 1. razred; tretja — 2. in 3. razred; četrta — 4. razred; peta — od 5. do 8. razreda. V vseh skupinah se vrši pouk v treh šolskih urah: prva — verouk; druga — slovenščina; tretja — narodopisje (petje, deklamacije, zemljepis, zgodovina). V teh mesecih pred

prvim obhajilom in birmo se prvoobhajanci in birmanci poleg tega pripravljajo na prejem teh dveh zakramentov. Tečaj je za slovenske otroke v Münchnu in okolici gotovo tista možnost, ki jim največ nudi.

nizozemska

„Slovenska folklorna plesna skupina“ je 23. januarja imela svojo letno *družabno prireditev* v Heerlerheide. Naša folklorna skupina ima velik krog prijateljev, ki se redno odzovejo na vsako njeno povabilo. Prireditev je lepo uspela. Že zadnjič smo omenili, da si je ta skupina že ponovno odprla vrata pri holandski televiziji. Iskreno čestitamo k njemu resnemu delu.

„Zvon“ se je s *pesmijo poslovil* od našega sodelavca g. Guusa Abraasa, kateremu je zavratan bolezen v najlepših moških letih pretrgala nit življenja. Rajni je že od prve mladosti bil med Slovenci. Pri pokojnemu patru Teotimu je bil ministrant. Vdovi ge. Mariji in sinu g. Viliju izrekamo krščansko sožalje.

Že sedaj opozarjamo na *velikonočno slovesnost*, ki se bo vršila kot v preteklih letih. Mnogi starejši rojaki, na katere smo mogli zanesljivo računati, so pomrli. Zato računamo posebno na mlajše. Tudi

Višja skupina šolarjev slovenskega tečaja v Münchnu na lanskem materinskem dnevu. 25 jih je bilo. Letos jih je 40.

letos naj bi se uresničila misel: „Vedno manj nas je, a procesija je vsako leto daljša...“ Halo, mladi- na, na plan!

švica

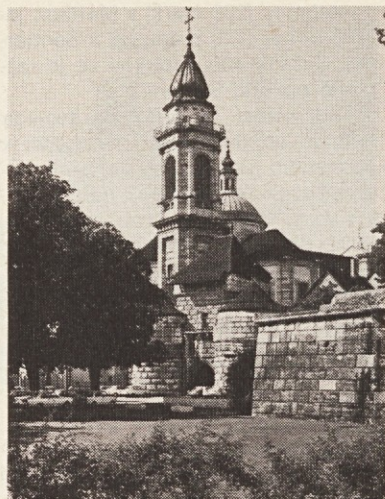
Kratek zgodovinski oris Baselške škofije:

Namesto običajnega seznanjanja s sedanostjo se enkrat za spremembo ozrimo še malo v preteklost.

Baselška škofija ima dokaj burno in pestro zgodovino. Njeni prvi sledovi so rahlo vidni že v letu 346, ko so tukaj še gospodovali Rimljani. Viri omenjajo škofa Justinijana, ki je imel svoj sedež v sedaj imenova-

nem Kaiseraugstu pri Baslu. Leta 615 je bil tedanji škof Ragnacharius že škof mesta Basel in Kaiseraugst, in leta 740 je škof Walaus že zagotovo imel škofijski sedež v Baslu. Njegova škofija je obsegala ozemlje med rekama Aare in Rhein, gornji Elsaß in večji del Jure.

V začetku 16. stol. se je mesto Basel priključilo reformaciji in s tem sprejelo protestantizem. Tedanji škof Filip von Gundelsheim se je leta 1528 moral iz Basla umakniti v Pruntrut (Porrentruy), središčno mesto v sedanjem kantonu Jura, in ga proglasil za mesto škofijskega sedeža. Mogočna baselška stolnica, ki so jo zaradi rušilne dejavnosti Hunov leta 917, zaradi požara 1185 in zaradi potresa 1356 večkrat dograjevali in obnavljali, je danes župnijska cerkev reformiranih evangeličanov. Ker je protestantizem zajel tudi druge kraje, je Baselška škofija

Glavna solothurnska cerkev sv. Ur- sa je danes stolnica baselške škofije.

slovinci ob meji

KOROŠKA

V četrtek, 7. januarja, je bil v celovški stolnici pokopan škof dr. Jožef Köstner. Somaševanje je vodil metropolit Berg iz Salzburga ob imenovanem škofu Kapellariju in nadškofu Šuštarju. Pogrebne obrede je opravil kardinal König. Poleg avstrijskih škofov so se pogreba udeležili tudi škof dr. Kramberger, dr. Lenič in ljubljanski nadškof, ki je pokojnemu govoril v obeh deželnih jezikih. — Na novega leta dan je umrl v celovški stolnici gospodarski župnik Viljem Mucher, ki je bil po materi slovenskega rodu in je tudi dobro govoril slovensko. Žal pa Slovencev ni imel rad in je to ob slovenskih romanjih tudi očitno pokazal. Oспорoval je tudi svetništvo sv. bratov Cirila in Metoda, ki ju je papež Janez Pavel II. postavil za sozavetnika Evrope. — V začetku januarja se je zbralo

v Tinjskem domu 17 mladih fantov na 14-dnevni izobraževalni tečaj. — Okrog 80 članov župnijskih svetov iz dvojezičnega ozemlja se je udeležilo študijskega dne v Tinjskem domu. Predaval je ravnatelj pastoralnega urada iz Salzburga prelat Regner. — V nedeljo, 24. januarja, je bil v celovški stolnici posvečen novi škof dr. Kapellari. Posvečevalec je bil salzburški nadškof dr. Berg z graškim škofom Webrom in linškim škofom Eichernom. Poleg avstrijskih škofov so se posvečenja udeležili iz tujine: videmski nadškof Battisti, mariborski škof dr. Kramberger, pomožni škof dr. Lenič in seveda tudi metropolit dr. Alojzij Šuštar, ki je novemu škofu pri sprejemu tudi govoril v obeh deželnih jezikih in mu obljubil prijateljstvo ter pomoč. Novi škof je pri pridigi govoril tudi v obeh jezikih. Med drugimi je pel tudi slovensko selski cerkveni zbor, 1 berilo je bilo prav tako slovensko. Evangelij je pel naš diakon g. Stanko Olip. — V Mohorjevi dvorani je 22. januarja prejel Tischlerjevo nagrado upokojeni ravnatelj Slovenske gimnazije in duhovnik dr. Pavle Zablantnik. Zbrane Slovence je ob tej priložnosti obiskal tudi škof Kapellari. — Odkar je odšel iz Suhe župnik Tomaž Holmar, ni bilo tam več slovenske

kulturne prireditve. Po 30 letih so 16. januarja nastopili šmihelski lutkarji z igrico: „Ringa, ringa raja“. Ker prireditelji niso našli prostora v šoli in ne v gasilskem domu, so se morali zateči v vežo tamkajšnjega župnišča. O, kultura! — V Tinjskem domu so v soboto, 6. februarja, proslavili 80-letnico slovenske koroške pesnice Milke Hartmannove. — Mohorjeva družba v Celovcu je izdala učbenik, ki ga je napisal dr. Valentin Inzko: „Učimo se slovensko/Wir lernen slowenisch“. Knjiga stane 190.— šilingov.

GORIŠKA

Goriško nadškofijo je težko prizadela smrt nadškofa Cocolina. 9. januarja ga je zadela kap in dva dni kasneje je umrl. 5. januarja je bil še s 17 drugimi škofi iz Treh Benečij pri papežu. Še ne 62-letnega škofa so pokopali 14. januarja v goriški stolnici. Pogrebno mašo je vodil beneški patriarh Cé ob somaševanju 19 škofov. Pri pogrebu so bili tudi vsi trije slovenski škofje in pomožni škof dr. Lenič. Nadškof dr. Šuštar mu je govoril v slovenščini in italijanščini. Tudi za slovenske vernike nadškofije je to velika izguba, saj je pokojni nadškof, furlanskega rodu, do-

bila na prehodu iz 16. v 17. stol. v nevarnosti za svoj obstoj. Zato je takratni škof Krištof Blarer poklical v škofijo jezuite in kapucine, da bi Cerkev v njej mogla ponovno zaživeti.

Vzhodno od rek Aare in Rheina se je prav tako v prejšnjem tisočletju raztezala *Konstanška škofija*, ki je prenehala obstajati leta 1821, ko so njeni posamezni predeli bili priključeni sosednim škofijam, med drugimi en del tudi Baselski škofiji. Nekdanja stolnica v Konstanzu ob Bodenskem jezeru je danes tamkajšnja katoliška župnijska cerkev.

Sedanja *Baselska škofija* je bila ustanovljena maja 1828. Marca t. l. je bil namreč sklenjen konkordat med Rimom in področji Luzerna, Berna, Solothurna in Zuga. Zato je 7. maja istega leta papež Leon XII. izdal odločbo, s katero so bile preurejene in na novo določene meje

Baselske škofije. Za mesto škofijskega sedeža je bil določen *Solothurna*, glavna solothurnska cerkev sv. *Ursa* pa je bila povzdignjena v stolnico. Po tej odločbi Baselsko škofijo sestavlja del nekdanje istoimenske škofije, del ukinjene Konstanške škofije ter posamezni kantoni, ki so se po ustanovitvi škofije postopoma vključevali v Švicarsko zvezo (Confederatio Helvetica — Schweizerische Eidgenossenschaft). Ravno 10 kantonov torej spada v škofijo in sicer: Aargau, Basel-Land, Basel-Stadt, Bern, Jura, Luzern, Schaffhausen, Solothurn, Thurgau in Zug.

Škofijski ordinariat je sedaj v nekdanjem dvorcu Steinbrugg, ki je bil do leta 1928 letno bivališče patricijske družine Sury, nato pa do leta 1969 semenišče za duhovniške pripravnike. Semenišče je bilo potem preneseno v Luzern, dvorec pa

leta 1978 dokončno preurejen za potrebe škofijskega ordinariata. — Tako ima škofija ime po Baslu, sedež v Solothurnu in bogoslovje v Luzernu. Škofija ima 528 župnij in približno 1100 duhovnikov.

Od svoje ponovne ustanovitve je škofijo doslej vodilo 8 škofov. Sedanjí (deveti) škof dr. Anton Hänggi je prejel škofovsko posvečenje 11. febr. 1968. Njegov pomožni škof je dr. Ott Wüst, posvečen v škofa 1. febr. 1976.

Ob svojem delu in prizadevanju za škofijo je škof dr. Anton Hänggi imel že tudi dvakrat srečanje z nami Slovenci in sicer 14. decembra 1980 v Solothurnu in 7. novembra 1981 v Baslu. Obakrat je bila v srečanje vključena maša in pogovor po njej. Tudi na ta način škof lepo izpolnjuje Kristusovo željo, ki si jo je ob škofovskem posvečenju izbral za svoje geslo: „Da bi bili vsi eno!“

kaj dobro govoril slovensko. — V torek, 12. januarja, je umrl v Gorici predsednik Katoliškega tiskovnega društva g. Janez Eržen. Rodil se je na Cerknem, gimnazijo zaključil v Škofovih zavodih in leta 1926 bil posvečen v duhovnika. Bil je župnik v Lomu nad Kanalom, nato v Bilju v Goriških brdih do leta 1941, ko se je preselil v Gorico, kjer je leta 1947 postal ravnatelj dijaškega zavoda „Alojzijevišče“, kjer je deloval 20 let. Nato je šel v pokoj, a veliko pomagal in dušnem pastirstvu. Pokopan je na goriškem mestnem pokopališču. — Dramski odsek prosvetnega društva „Štandrež“ je v domačem kraju pripravil Goldonijevo komedijo „Krcmarica“. — Otroški skavtski organizaciji Volčiči in Veverice so razveselili Števerjančane na večer pred Sv. tremi kralji z božično igrico. — V župnijski cerkvi v Štivanu so nastopili otroški zbor, dekliški zbor „Devin“ in „Fantje izpod Grmade“ in pripravili zelo doživet koncert božičnih pesmi. Vsebinske pesmi so ponazarjali lepi dia-pozitivi. — Tudi v krminski stolnici so priredili koncert slovenskih božičnih pesmi. Sodelovala sta tržaški zbor od sv. Antona in domači zbor iz Plešivega. Krajevni župnik je v lepi slovenšči-pozdravil vse navzoče. — Štandre-

ški igralci so gostovali 30. januarja z Goldonijevo „Krcmarico“ v Krminu in 31. januarja ob prireditvi za katoliški tisk v Katoliškem domu v Gorici.

TRŽAŠKA

Slovensko pastoralno središče v Trstu je pripravilo 20. januarja v dvorani Marjinega doma v Trstu srečanje za zakonce in starše. — Šentjakobsko kulturno društvo je 16. januarja gostovalo na Opčinah z igro „Koledniki“. — V tržaški stolnici sv. Justa je Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu priredila 10. januarja koncert božičnih pesmi, ki je privabil številne poslušalce od blizu in daleč. Teden kasneje so pevci koncert ponovili na Mirenskem gradu. — V tržaški stolnici je bila 30. januarja zvečer spominska maša za pokojnega tržaškega škofa dr. Alojzija Fogarja, ki je vodil tržaško škofijo od leta 1924 pa do 1936, ko je moral zaradi fašističnega pritiska in njegove pastoralne neuklonljivosti škofijo zapustiti. Maševal je škof Bellomi. Po maši je bila v cerkvi ob 100-letnici Fogarjevega rojstva odkrita spominska plošča. — Tržačani pripravljajo od 28. junija pa do 3. julija romanje na Montserrat in dalje v Lurd. Romanje pripravlja Duhovniška zveza v Trstu.

slovinci po svetu

ARGENTINA

Pevski zbor mendoških Slovencev je 12. decembra priredil večer koroških pesmi. Zbor je vodil prof. Božidar Bajuk. — Že dvajsetič je organiziralo društvo „Svobodna Slovenija“ počitniško kolonijo v Doloresu v Cordobskih gorah. Letovalo je 36 otrok. Duhovni vodja je bil narodni delegat izseljen-skih duhovnikov v Argentini, mons. Anton Orehar. — Vincencijeva konferenca in Zveza slov. mater in žena sta priredili v soboto pred Božičem v Slovenski hiši v Buenos Airesu božičnico. Otroci so pod vodstvom Frida Beznika zaigrali „Petrčkove poslednje sanje“. — Nekdanjemu izseljenškemu duhovniku v Londonu, g. Bergantu, je 28. dec. umrla mati; teden dni kasneje pa še oče France Bergant. Po rodu sta bila iz moravske župnije, večni počitek sta našla v San Justu. — Že desetič je letos 32 slovenskih srednješolcev iz

Buenos Airesa taborilo v bližini Bariloč. Ker so Bariloče 1650 km oddaljene od Buenos Airesa, zahteva priprava takšnega taborjenja veliko dela in skrbi. Po 14 dnevih so se vsi srečno vrnili nazaj. — Iz Slovenije je prišla v začetku januarja alpinistična oziroma andinistična odprava, ki ima namen zlesti na Aconcagua, najvišji vrh ameriške celine. Prvi Slovenec na tem vrhu je bil ing. Peter Skvarča (14. jan. 1969). Malo pod njenim vrhom pa je poizkus plačal s svojim življenjem 9. marca 1940 izseljenski duhovnik Jože Kastelec. — Za Božič so po slovenskih skupnostih prirejali božičnice, v pustnem času so se pa vršile pustne veselice ob sodelovanju slovenskih ansamblov.

KANADA

Po 15 letih je urednik mesečnika „Božja beseda“ g. Janez Kopač predal uredništvo mlajšim močem. Novi urednik je g. Tone Zrnec, upravnik pa g. Tine Batič. — Torontski Slovenci se veliko trudijo za uresničitev doma za ostarele „Lipa“. Pripravljalni odbor je oktobra organiziral v Torontu bazar in nabirko, ki je vrgla 9000 dolarjev. — V newtorontski farni dvorani so pripravili banket, ki se ga je udeležilo 450 rojakov. Čisti dobiček banketa je šel v sklad za dom „Lipa“ — 6500 dolarjev. — V isti namen so razni rojaki darovali v mesecih oktober-december 6840 dolarjev, namesto vencev za pokojne pa 970 dolarjev. Ljudje polagoma uvidevajo, da je bolje dati denar v dobre namene, kakor pa za rože, ki jih vročina ali mraz v enem dnevu uničita. — Slovenci v Windsorju so priredili „Misijonski piknik“, ki je prinesel 707 dolarjev čistega dobička. — Tudi pri Mariji Pomagaj v Torontu so imeli misijonsko tombolo, ki je prinesla 6757 dolarjev. Cerkvena nabirka za Društvo za širjenje vere je za znašala 2000 dolarjev. — Folklorna skupina „Planika“ je v cerkveni dvorani v Novem Torontu priredila festival, na katerem je nastopalo 14 deklic in 8 dečkov. Torontski „Koroški večer“ je zbral za Mohorjeve domove v Celovcu lepo vsoto 5442 dolarjev. — Silvestrovanja v župniji Marije Pomagaj v Torontu se je udeležilo čez 400 mladih rojakov. — Matične knjige iste župnije

izkazujejo 11 krstov, 15 prvoobhajancev, 13 porok in 10 pogrebov. — Božičnih maš v cerkvi Marije Brezmadežne v Novem Torontu se je udeležilo nad 3000 Slovencev. — V tej župniji je bilo v letu 1981 31 krstov, 21 porok in 6 pogrebov. — Župnija Lurške Materice božje v Winnipegu pa ima vpisanih 7 krstov, 7 prvoobhajancev, 22 birmancev, 3 poroke in 5 pogrebov.

ZDA

Pri sv. Štefanu v Chicagu so se s slovesno mašo spomnili faranov, ki so nad 90 let stari. Deset je teh korenjakov. — Prireditev, ki so jo ob ameriškem zahvalnem dnevu priredili pri fari Marije Vnebovzete v Clevelandu, je vrgla 10.900 dolarjev dobička. — V muzejski dvorani za znanost in industrijo v Chicagu je zbor „Slovenska pesem“ priredil božični koncert. Sodelovali so tudi otroci slovenske šole s „Slovenskim božičnim večerom“. — V Milwaukeeju je društvo „USPEH“ (United Slovenes to Preserve Ethnic Heritage) pripravilo kulturni večer s sporedom v slovenščini in angleščini. Društveni zbor je zapel več pesmi, „Triglav“ je pripravil plesno točko, po programu pa je bila zabava. Večera se je udeležilo čez 500 ljudi slovenskega porekla. — Novembrska prosvetna ura

pri sv. Cirilu v New Yorku je bila posvečena pesmi. Prepevali so jih „Zvonovci“. — V Lemontu so 22. novembra obhajali spominski dan škofa dr. Rožmana in vseh Slovencev, žrtev komunistične revolucije. Pri žalni komemoraciji so sodelovali tudi otroci slovenskih šol iz Chicaga in Jolieta. — Slovenski folklorni inštitut v Clevelandu je pripravil 12. decembra božičnico, pri kateri je nastopalo okrog 400 otrok. Ameriška domovina poroča, da je bilo čez 10.000 udeležencev na tej božičnici.

Obletnica smrti

DR. VALENTINA MERŠOLA

* 22. 2. 1894 v Radovljici, Slovenija
† 15. 2. 1981 v Clevelandu, Ohio, USA
18. 2. 1981 pokopan v Clevelandu na Calvary Cemetery, Sec. 8, Lot 1671, Gr. 2.

V HVALEŽEN SPOMIN

za posredovanje pri angleškem poselstvu v taborišču Vetrinj leta 1945, da niso še ostale tisoče Slovencev poslali v smrt komunistom v Jugoslavijo; za zgled, ki nam ga je dal s svojim življenjem in delom; za njegovo skromnost in ponižnost; za njegovo ljubezen do misijonov; za dobroto in usmiljenje do ubogih in izredno zaupanje do Marije.

Bog se je razodel

(nadaljevanje s strani 5)

● To Jezusovo resnico doživljamo vsak dan. Kdor je usmerjen sam vase in se krčevito oprijemlje vsega, kar bajé spada k njegovemu življenju, živi mimo življenja. Kdor hoče živeti samo iz svojih sil, bo prav gotovo doživel polom. Kdor pa se poslovi od sebe in se v neomajnem zaupanju v Boga odpre drugim, zanj se začne pravo in osrečujoče življenje. Kdor svoje življenje izgubi, ga najde — pravi sveto pismo. Na križu se je zdelo Jezusovo življenje dokončno zaigrano. A s križa je vzkliklo novo življenje, vstajenje. Tam, kjer se ljubezen, polna zaupanja v Boga, použije do meja človekovih možnosti, nastane prostor za novo življenje.

● Jezusovo življenje je bilo del dolge zgodovine izraelskega naroda

in njegovih skušenj z Bogom. Ta zgodovina je popisana v stari zavezi. Jezus je bil del te zgodovine. Zato ga je moč razumeti le, če ga razumevamo iz nje. Osnovno doživetje Izraela je božja bližina, tudi v narodnih nesrečah in brezupju. Odtod njegovo brezpogojno zaupanje v Boga. Pri zadnjih starozaveznih velikih prerokih sta kot nagiba za popolno zaupanje v Boga še dve napovedi: prva, da bo nastalo vesoljno mesijansko kraljestvo miru, in druga, da bo prišel „trpeči služabnik“, ki bo živel brezpogojno za Boga in bo zato tudi trpel in umrl, a bo to prenašal poln zaupanja v Boga. Izpolnitev teh prerokb je Jezus. Kjer se mu ljudje prepustijo in uravnajo svoje življenje po njem, tam nastaja med njimi božje kraljestvo.

● V Jezusu je Bog prišel dokončno k ljudem. Jezus je razodetje Bo-

Kako se javlja Bog ljudem?

Otroci vedno znova vprašujejo o Bogu in vrtajo, dokler niso zadovoljni.

● „KJE JE BOG?“ vpraša otrok. Kje naj bi bil? Na nebu? Tam krožijo vesoljski letalci. Povsod? Torej tudi v tem smetišču in v tem kupu časopisnega papirja? Vprašanje je nápak zastavljeno. Naj pojasni to primer: Nekdo vpraša, kako dišijo radijski valovi ali koliko centimetrov meri v premeru neki ton. To vprašanje je nápak zastavljeno, ker radijski val pač ne diši in tona ne merimo s centimetri. Vprašanje „Kje je Bog?“ zveni, kakor da bi bil Bog neka stvar na nekem kraju. Bog je pa povsod navzoč kot Bog. Dober od-

ga. A sveto pismo nove zaveze kot Jezusov življenjepis še ni dokončno božje razodetje. Bog se mora srečati z nami po ljudeh, ki živijo iz od Kristusa razodete božje bližine. Nekatero takšne ljudi poznamo: papeža Janeza XXIII. in njegov neporušljiv optimizem; Martina Lutra Kinga, ki je daroval življenje za svoje črne brate in sestre; mater Terezijo, ki je prisotna na kalkutskih cestah za najbolj odpisane; kristjane v našem vsakdanu, ki so nam po načinu svojega življenja ali umiranja približali Boga.

● Bog nam je blizu v skupnosti verujočih, v življenju Cerkve. Božje razodetje se tako nadaljuje v živem toku življenja. Začelo se je s Kristusom. V njem so ljudje doživeli božjo bližino. To je njihovo življenje spreminilo. Naredilo je iz njih nove ljudi. Privedlo jih je skupaj, v novo skupnost. Jeli so živet, verovati, upati in ljubiti kot on. Ja, Jezus je živel v njih. Tako so tudi oni postali za druge ljudi osvobojujoče in osmišljujoče razodetje božje bližine. In njihova skupnost je postala znamenje te bližine.

govor na to vprašanje je: „Bog je nad menoj in pod menoj, okoli mene in v meni,“ ker nas obrne od vprašanja po kraju Boga k vprašanju o razmerju Boga do mene.

● „KAKO IN KJE SE JAVLJA BOG V NAŠEM ŽIVLJENJU?“ To vprašanje je veliko boljše kot vprašanje „Kje je Bog?“. In odgovor? Bog se ne javlja tako, da bi ga mogli zaznati z našimi očmi, ušesi, tipom, a vendar ga na neki način zaznavamo. Primer: ljubezni ne vidimo in vendarle jo zaznamo: iz ljubečega obraza, prsrčnega stiska roke, dejavne pomoči, nesebičnega nasveta... Prav tako je z javljanjem Boga v našem življenju: s čuti se ga ne dotaknemo, zaznamo ga pa na sto drugih načinov — iz njegovega javljanja v svetem pismu; iz našega srečanja s svetniki; iz njegovega nauka, ki je vsota vsega lepega, pravičnega in plemenitega; iz sadov pristnega krščanstva v zgodovini; iz lepote stvarstva in sploh bivanja stvarstva, ki se ni moglo samo narediti...

● „KJE IN KAKO SE JAVLJA BOG V MOJEM ŽIVLJENJU?“ Iz javljanja Boga v življenju ljudi na sploh preidimo na njegovo javljanje v mojem osebnem življenju. Kje in kako se Bog v njem javlja?

— Bog se javlja že v tem, da ŽIVIM. Nekje tiho in mirno sedim in se zavedam, da živim, da sem, čeprav ne storim ničesar, da bi še naprej živel. Kdo poganja motor moje srca? Kdo poganja kri po mojih žilah? Kdo upravlja moja pljuča, da enakomerno dihajo? Kdo skrbi za moja prebavila, da hrano in pijačo predelujejo in ju v pravičnih količinah oddajajo različnim organom? In to podnevi in ponoči, ko sem pri zavesti in ko spim, že leta in leta. Katera sila me vzdržuje v bivanju? Že tu se javlja Bog.

— Bog se javlja v moji ODGOVORNOSTI. Čutim, da sem za marsikaj v življenju odgovoren. Ta glas v meni je močan, močnejši kot stvari. V moji notranjosti me nekdo nagovarja. Temu glasu ne morem uiti, ne morem ga ubiti. To je božji glas, ki hoče v stvarstvu le dobro.

— Bog se javlja v mojih najglobljih ŽELJAH. Želimo si priznanja, ra-

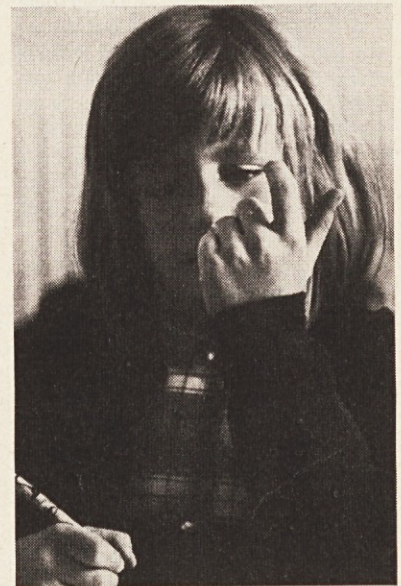
zumevanja, zavetja, ljubezni, sreče. Ta želja je v življenju tisočkrat neizpolnjena, razočarana. Ob tem sluti nekaj večjega. Teži k nekemu, ki je ne bo razočaral, ki zna docela razumeti, priznati, sprejeti, zavarovati, ljubiti, osrečiti. Človekovo domotožje hrepeni na koncu koncev k Bogu.

— Bog se javlja v mojem ISKANJU SMISLA. Življenje mora imeti neki smisel. Tudi v daljši, hujši boleznih, v nesrečah ostane vprašanje: zakaj? Človek se takó sprašuje po zadnjem, zares veljavnem, trajnem smislu življenja, ki ostane trden, čeprav se vse drugo poruši. Končni odgovor na to vprašanje je spet Bog.

— Bog se javlja v mojem POTRPLJENJU. Včasih se nas loteva obup. Čisto na koncu smo. Potem pa nenadoma pride nekaj, da si opomoremo, da ne popustimo. Iz globine pride mir, da ne obležimo na tleh, temveč z nekim zaupanjem spet vstanemo. To moč nam daje Bog.

— Bog se javlja v moji LJUBEZNI. Če v človeku vstane želja, da bi bil dober s sozakoncem, z otroki, če jim želi biti na voljo, če jim zna spregledati napake in jih ima kratko in malo rad, tedaj prihaja vanj nekaj iz najgloblje notranjosti, nekaj dokončnega. V taki ljubezni je Bog.

K. Tilmann

klici

„Vemo pa, za sedaj še, kako se kaj po slovensko pravilno pove. Za sedaj še. Toda kaj bo, če bomo z dovoljenjem in potrpežljivim prenašanjem takega jezikovnega pačenja z vsako podobno oddajo (TV) znova uzakonjali spakedranščino. Preprosto — iz Slovencev se bomo preimenovali v Spakedrance.“ (J. Snój)

o

Ne zavedamo se, da zasramujemo materin jezik, ko nam je vseeno, v kakšni obliki in s kakšno vsebino prihaja iz naših ust.

Nič nam ne pomeni njegova slavna preteklost, pozabljeni so vsi boji zanj — njegova veljava, njegova lepota pešata še naprej.

Pri tem ne gre samo za slovnico, pravorečje in slog — gre predvsem za duha in dušo naše materinščine, za tisto žareče znamenje v podobi jezika, ki ga je božji Duh poslal človeštvu in mu s tem vtisnil pečat veličine in božanskosti. Zato je jezik brez duha greh zoper Duha.

Ne pogovarjamo se več v duhu resnice in ljubezni, ne govorimo več bogato in lepó, kakor so to znali naši preprosti predniki.

Pogovarjamo se skoraj samo še v jeziku plehkosti, kvante, potrošništva in nasilja, z besedami samo še „krošnjarijo med sabo“ (C. Zlobec).

Tako ne more naprej. Jezik nam mora postati čim bogatejši izraz naše človeške vsebine in dostojanstva ter medsebojne ljubezni in sporazuma.

Poplemenitimo obliko in vsebino našega govorjenja. Povsod. Najprej in najbolj doma, v šoli in cerkvi, v službi in družbi.

o

Zdaj, ko so odšli od nas premnogi pokončni možje in ko s svojim drobnim védenjem ostajamo v bridkem času, ki se posmehuje slovenskemu čutenju sveta in zasmehuje vse, kar je lepo in dobro, ter nasilno oznanja, da je človekovo obstajanje nič in nesmisel, zdaj toliko usodnejše občutimo to leganje dobrih starih hišnih gospodarjev v grob, sami smo živeli in še živimo od žuljev njihovega verujočega in zvestega duha.

Vendar nikar strahu. Kaj nas niso vsi ti naučili, da nikoli ne kaže obupati in da je zmeraj sonce nad še tako težkimi oblaki? V bogat prid si obrnimo njihovo dediščino in jim pojmo hvalo.

o

Želja po lepoti in spoznanju je na Slovenskem ves čas ustvarjala mnogo umetnih gledaliških dejanj.

Naše obredne igre, ki so prehajale iz roda v rod ter vzporedno s časi in kraji spreminjale ne le svojo obliko, ampak tudi vsebino, so bile na zunaj in na znotraj silno razgibane, slikovite in vznemirljive. Dramatični spopadi med dobrim in slabim, ki je bila na njih zgrajena vsa „igra“ (na pr. trije kralji s Herodežem), so prav gotovo mogli zbujati nemir in tesnobo, obleke, krinke, zvočni učinki in obredni premiki pa bogato nasičevati gledalčeva ušesa in oči. To je trajalo tako dolgo, dokler se zavzetost pri izvajanju ter čudenje in zaverovanost pri poslušanju in gledanju niso spremenili v naučeno narodopisno in tujskoprometno spakovanje.

Družinske in vaške navade, običaji in prireditve (godovanja, ženitovanja, vinska slavlja, rajanja, slovo od mrtvih itd.) tečejo na naravnih prizoriščih sredi petja in godbe in ob določenih pa tudi sproti izmišljenih besedilih. Pomemben gledališki delež prispeva tudi Cerkev: bogat teater proščeni in romanj, obredne predstave v cerkvi in pod milim nebom, razgibanost spokorniških in veselih procesij s križi, kipi, banderi, nebom, svetilkami in svečniki, črnimi in zlatimi duhovniškimi plašči ob petju in godbi in ptičjem ščebeču, ob sočnem žebranju hvalnic, litanij in rožnega venca.

Na sejmih in žegnanjih živahno nastopajo potujoči komedijanti, čarovnik, pripovedovalci, kvasači in lažnivci.

Vsega je dovolj — za ušesa, oči, pamet, srce.

In šele za vsem tem pridejo igre jezuitskih dijakov, škofjeloški pasijon in Linhart.

Mirko Mahnič

usoda mladih družin na razkrižju

Gre za „večni“ predmet, za osebnostno in družbeno enakopavnost žensk in za njen naravni podaljsek: za usodo družine kot osnovne celice že v srednjeročni, kaj šele v daljni prihodnosti. To ni le gibanje, temveč boj, in v tem boju se krhajo medsebojni odnosi, ugašajo čustva ljubezni, razpadajo družine.

Konkreten primer: mlada zakonca z otrokom se že po treh letih skupnega življenja odločita za razveza vo. Ženi se je priskutilo življenje v ustaljenem okviru: dom — služba — dom, mož, otrok. Ima občutek čustvenega zapora in neznosne utesnenosti, ki jo osebnostno duši in zato hoče na „zrak“, v popolno svobodo. Družba in možovo pojmovanje te svobode (ki jo po kapljah

okuša) pa ji dovoljujeta samo na balkon, dalje ne...

Zakaj mladi ženi in materi preostanek dnevnega časa, ki ji ga pušča služba za življenje v družini, ne pomeni tiste osrednje vrednote, ki bi ji zagotavljala življenjsko in osebno uteho? Že čisto preprost družbeni čut nam daje jasen odgovor: ker je družina v krizi, in to ne šele od včeraj — danes zaznamujemo samo novo zarezo njene stopnjevanosti. Materinstvo je mnogim ženam prenehalo biti vrhunska vrednota.

Mlada žena ob poklicno in družbeno zavzetem, ambicioznem možu (ki neredno prihaja k njej in otroku) ne doživlja topline družinskega ozračja, prej nasprotno. Mož, ki se krčevito oklepa miselnosti, da je za vse, kar ustvarja prijeten dom, poklicana in odgovorna le žena, še vedno meni, da povsem zadošča, če je žena le toliko zdoma (v službi), da gospodinjstvu zagotovi drugo plačilno kuverto — to pa je temeljna zmeta.

Mož pozablja, da zaposleni ženi (vsaj tisti, ki ni šla v delovno razmerje zgolj zaradi dohodka) enako kakor njemu narava njene osebnosti narekuje napredujoče urejanje odnosov, ki so podvrženi nenehnim spremembam. V ženini zaposlitvi želi videti nič več kot podružbeni mezdni odnos. Tak pogled pa mu žena zamerja, saj živo čuti, da njene enakopravnosti ne jemlje resno. Posledica? Žena pričinja odpovedovati kot mati.

Tako se je mlada žena iz spornega primera odločila za večerno izpopolnjevanje, in to ne le iz poklicne bodočnosti, še bolj iz notranje nuje, ker noče večno capljati za možem. Ker v okviru družine ne vidi svetle poti v svojo osebnostno prihodnost, upa, da jo bo uresničila zunaj nje, četudi za ceno posvečenosti materinstva, ki se umika v drugi ali tretji plan.

Pogledi moža in žene so si navzkriž od nesluteneга trenutka dalje in se razhajata, zakaj občutek medsebojne pripadnosti se je toplotno približal ničli. In kdo bo tu največ in po nedolžnem trpel? To se ve, otrok, četudi se bo ločenki odprla poklicna prihodnost in se ji na-

smehnila sreča, da bo zavoljo razvezanosti prej kot sicer otroku našla prostor v vrtcu. Otrok bo oropan najdragocenejšega: uglašeni srčnih vezi staršev, ki jih je (nenujna) ločitev potrgala.

Lahko da kdo misli drugače, a zato ni nič manj res, da družina danes razpada. To, kar poganja iz njenih razpadlin, kaže tako klavrno podobo „skupnosti“, da bi se človek nad njo zgrozil kakor porodnica nad spačkom... Neodtujljiva zavest medsebojne pripadnosti kot središčna zakonitost družine bi se nikakor ne smela razkrojiti. Greh tega razkroja bremeni vest sodobnega človeka. In naš odziv na obtožbo? „Kaj hočemo, takšno je pač življenje...“

Kakor atomska energija družbi ne služi zgolj v človekoljubne namene, tako tudi družbeni razvoj prinaša s seboj obilo nezdravih naplavin. Jih bomo zmogli odstranjevati s porazumevanjem na vseh ravneh, tudi na družinski?

Žena se je znašla na novem razgledišču, nazaj verjetno ne pojde več. Eno pa je tolažilno za krščansko živeče zakonice: da se njihove družine ne bodo razsule in da bodo splošen proces razkroja zadrževali do zadnjih možnosti. Dokler bosta zakonca v duhu evangelija eno in se med seboj nesebično podpirala, ju bo bodrila zavest, da sta storila

vse, kar je v njihovih močeh, da družini ohranita njen pravzor.

Kakor se ne sme zgoditi, da bi ženo prihodnosti ponižali na raven, ko bi se spremenila zgolj v stroj za produkcijo potomstva, tako ne bi smela družba sebi dopustiti, da se usoda družine znajde na križišču kot naplavina, ki bi za zmeraj zastropila živo vodo človeštva. J. L.

Na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (doma) predvsem, koliko in katere razrede je učenc uspešno končal v tujini.

Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja doma. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečajji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

hvala lepa za pismo!

HVALA ZA NAŠO LUČ!

Prav lepo se Vam zahvaljujem za NAŠO LUČ. Lepo je urejevana, tiskana na odličnem papirju in zelo zanimiva za vse

Slovence po Evropi. Tako povezuje vse v eno skupnost. Zlasti so tudi lepe in zanimive slike.

Pri nas v ZDA imamo Slovenci AVE MARIJO, tiskano v Lemontu, iz Kopra dobivamo OGNJIŠČE, Kanadčani pa nam pošiljajo BOŽJO BESEDO. Tukaj imamo tudi AMERIŠKO DOMOVINO in AMERIŠKEGA SLOVENCA. Iz Argentine pošiljajo SVOBODNO SLOVENIJO, DUHOVNO ŽIVLJENJE, VESTNIK in TABOR.

Novi Slovenci imamo tu svoje društvo, ki obstaja že 30 let. Deluje prosvetno in družabno in prireja sestanke, prosvetne in družabne prireditve (miklavževanja,

materinske dneve, spominske proslave, društvene in misijske piknike, pustoovanja) v svojem parku. V tem parku imamo svoj dom s kapelo in kuhinjo, športna igrišča za balinanje in igre z žogo, ob jezeru pa kopališče. V parku imajo nekateri člani društva svoje poletne kočice: kadar so tu, je kakor na vasi doma — veselo petje in domača beseda odmevata vsenaokoli. Park upravljamo, urejamo in čistimo sami.

Z lepimi pozdravi!

F. R.
Milwaukee, ZDA

DVA NASVETA

Glede NAŠE LUČI imam dve želji: stenski koledar naj bi bil posodobljen — doslej so bile v njem še vedno božične in povelikonočne nedelje, ki jih že nekaj let ni več; revija naj bi imela več izvirnih člankov.

Lepo Vas pozdravljam!

N. N.
Malmö, Švedska

ODGOVOR: Koledar smo letos že posodobili. Glede Vaše druge želje tole: Z ozirom na izvirnost ali neizvirnost člankov sta na svetu dve vrsti revij: izvirne in neizvirne (npr. **READER'S DIGEST**). Prednost slednjih je v tem, da lahko ponatiskujejo najbolj zanimive vesti. Pri NAŠI LUČI odloča tudi ta vidik. Glavni pa je, da nas je za delo pri NAŠI LUČI le malo.

Člani društva so park spet pospravili, sedaj „uživajo“ zaslužen plačilo.

dragi bralci!

Zadnje pot smo odgovorili bralcu, ki nam je pisal, da bi rad stal v življenju nekje na sredi. Rekli smo mu, da se je treba odločiti za resnico, pa naj to nekoga stane, kar hoče.

Naj danes nadaljujemo ta pogovor. V mislih imamo drugo značilno slovensko lastnost poleg nepopirstva, namreč naše hlapčevstvo, ki je s prvo v ozkem sorodstvu.

Znano je, da nam je Slovincem vrgel naš največji pisatelj Ivan Cankar v obraz, da smo hlapci. V svoji drami Hlapci s podsmehom navaja, kakšnih pravil naj se drži učitelj v svojem hlapčevstvu: „Poznam molitvico. Čast učiteljeva zahteva, da bodi danes bel in jutri črn, kakor ukazuje gospodar. Nadalje še zahteva, da imej glavo na voljnem konopcu, zato da se lahko s pridom priklanja na vse štiri strani; in tudi zahteva, da bodi koleno ne od kosti, temveč od testa, zato da klekne sredi ceste v blato, če je prilika in ukaz. In naposled še zahteva, da imej učitelj zaklenjena usta, ključ od ključavnice pa obešen na šolske duri. Znam jo gladko, to molitvico.“

Seveda ne velja ta „molitvica“ samo za učitelje. Držati se je znano malone vsi Slovenci.

Vendar v takem „petju“ upognjenih hrbtov in zlomljenih hrbtenic prav gotovo ni poročstva za narodovo prihodnost.

Treba bo več pokončnih ljudi. Več mož. Več nesredincev. Več svobodnjakov.

Z najlepšimi pozdravi!

Uredniki

no, še pest drobtin!

O „NAŠEM ČLOVEKU“ IN „FEJST FANTIH“

„Naš človek“ je popularni izraz za človeka, ki dela za „nas“. „Naš človek“ marsikdaj ne bo storil, kar mu bosta narekovala pamet in naravni čut, pač pa bo ravnal tako, kakor mu bomo naročili „mi“. Saj je vendar „naš človek“ . . .

Od nekad je bojim katerihkoli „fejst fantov“. Povsod po svetu jih je mogoče srečati . . . V birokratskih možganih se je skuhal nesmiseln načrt. Velika, draga, nepotrebna in nasploh problematična akcija. Obsežna reorganizacija, pri kateri je sigurno samo nekaj — „stroški“ . . . „Fejst fantje“ skomignejo z rameni in ubogajo. Nič ne dé, če delajo škodo; saj je „v interesu družbe“. Dobili bodo priznanja, odlikovanja, nove funkcije. In naprej jih bodo imeli za „fejst fante“.

Téma o „našem človeku“ in o „fejst fantih“ sodi hudo resno v problematiko konformizma, oportunistične manipulacije. Ena najbolj občutljivih tém, tudi kar zadeva kritiko . . . In ko smo že pri družbeni kritiki: „naš človek“ in „fejst fantje“ **kritizirajo** samo po naročilu in po natančnih navodilih. Zanje mislijo drugi — **zgoraj** oziroma **zadaj**. Dosti manj naporno in manj tvegano je tako.

Mnogo slabša od **glasne** peščice neprilagodljivih je **molčeča** večina nezainteresiranih, za katero različni družbeni dejavniki običajno menijo, da je tiho zato, ker z njimi soglašajo; še slabši od te pa so večni vnaprejšnji hvalilci in kimavci, ki zaradi neumejanja ali neznačajnosti (bojazen, kamearizem, „ljubi mir“, „ljubi kruhek“ i. pd.) ploskajo vsemu, kar je v danem trenutku „direktiva“, „linija“, namig od zgoraj . . .

KOMUNIST, Ljubljana, 4. dec. 81/20.

REBULA OB „ZELENEM IZGNANSTVU“

Opomba: Tržaški pisatelj Alojz Rebula je pred kratkim izdal roman **Zeleno izgnanstvo**. Ob tej priložnosti je imel pogovor s tržaško Mladiko. Med drugim je povedal tole:

Vpr.: Kakšen je videti rezultat (te nove knjige) pri kritiki?

Odg.: Mojih treh zadnjih publikacij — zbirke novel *Snegovi Edena*, biografije *Duh velikih jezer* in eseja Jacques Maritain, človek in mislec — se matična kritika ni dotaknila niti z besedo.

Vpr.: Kako si razlagate ta molk?

Odg.: Zadnjo literarno kritiko smo imeli Slovenci pod Karadjordjeviči, tako nekako sem zapisal v knjigi *Snegovi Edena*.

Vpr.: Na kateri strani je tisti stavek?

Odg.: Na nobeni, ker ga je morala založba (Lipa, Koper), na višji poseg izločiti.

Vpr.: Se vam ne zdi, da je za ta molk tudi neki drug razlog: da je namreč o nekaterih ljudeh v današnjem slovenskem kulturnem prostoru bolj zdravo molčati?

Odg.: Posebno, če dišijo po križu.

Vpr.: Če pa že odpreš kljun, čimbolj šavsniti, saj boš šavsnil po mehkem.

Odg.: Zanesljivo po mehkem.

MLADIKA, Trst, 1981/10—152, 153.

JUGOSLAVIJA 50/50 %

1944 je potoval Churchill v Moskvo . . . Po kolonialnem pravu se je že tedaj sporazumel Churchill s Stalinom glede obsežnih delov sovjetskih predstraž, izvzemši Poljsko. Na listku mu je izročil svoj predlog, kako bi bile lahko razmejene obojestranske koristi v južnovzhodni Evropi: v Rumuniji naj bi imeli Rusi 90% premoči, v Grčiji Angleži enako, v Jugoslaviji oboji pol pol, v Bolgariji naj bi bilo razmerje 75% proti 25% v prid Moskvi.

Ta postopek je bil Stalinu všeč. Churchill je o njem poročal: „Prišlo je do majhnega odmora. Potem je Stalin zgrabil svoj modri svinčnik, naredil veliko kljuko in list spet porinil nam. Vsa stvar ni zahtevala nič več časa, kot nje zapis.“

Naenkrat so se pojavili Britancu v

Churchillov listek o delitvi Evrope

Rumunija Rumia 90%
Isto delitev 10%

Grčija G. P. 50%
Isto delitev 10%

Jugoslavija 50/50 %

Hungary 50/50 %

Bolgarija Rumia 75%
Isto delitev 25%

Churchillov listek o delitvi Evrope

vesti pomisleki: „Ali bi ne imeli ljudje za dokajšnjo lahkomišelnost, da se s temi vprašanji, ki zadevajo usodo milijonov ljudi, ukvarjamo tako mimogrede? Listek moramo sežgati.“ — „Ne, obdržite ga,“ je rekel Stalin.

Drugi dan je poslal Stalin Molotova k Churchill, da bi stvar popravil: Bolgarija 90 proti 10, Madžarska pa 75 proti 25; obakrat v prid Sovjetski zvezi. Churchill je bil sporazumen.

DER SPIEGEL, Hamburg, 11. jan. 82/79—80.

Churchillovo sporočilo Stalinu 28. aprila 1945 (osebno, strogo tajno): „Vtis imamo, . . . da se (v Jugoslaviji) razvija enopartijski režim. Vendar nisem o vsem tem izrazil jaz nobene pritožbe ali kritike, marveč sem tako v Jalti kot tudi pri drugih priložnostih privolil v ureditev, ki so jo v Jugoslaviji izvršili.“

Churchillovo sporočilo Stalinu 23. junija 1945: „Ko smo oktobra v Kremlju skupaj sedeli, je bila naša misel, da bi imeli Rusija in Velika Britanija v Jugoslaviji vpliva 50:50. V resnici je sedaj razmerje malone 90:10, in celó teh ubogih 10 odstotkov nam maršal Tito ostro osporava.“

DER SPIEGEL, 25. jan. 82/10.

ČAST MOHORJEVI

Novice iz Koroške so običajno slabe. Avstrijci vztrajajo pri pomanjkljivi izpolnitvi 7. člena. Jugoslavija je dokončno odklonila mednarodno posredovanje. Slovenci so v svojem boju za narodni obstoj ostali takorekoč sami. Pri vsem tem težkem položaju imamo še neprijetno politiko Narodnega sveta koroških Slovencev, njihovega večinskega predstavnika, ki poleg resne in težke borbe za Koroške zadnja leta tudi skrbi, da sledi režimski slovenski politiki tudi v zadevah, ki nimajo nobene zveze s pravicami naših rojakov. Ker premnogi Korošci take politike ne odobravajo, se to pozna pri raznih volitvah. Tako NSKS po lastni krivdi zgublja svojo bazo.

Kot žarek v temi se je pojavil kolektor Mohorjeve za leto 1982. Kar je posebnega poudarka vredno, je nepristransko stališče, ki ga prenekateri članki zavzemajo do novejših zgodovine . . . Maturant Peter Kassl, ki je letos poleti obiskal ZDA in Kanado, tako le piše: „Ko smo se sami prepričali o globoki vernosti, o ljubezni do slovenskega jezika in kulture, ki smo jo našli povsod, kamor smo prišli, o izrednem ugledu, ki ga uživajo ti naši politični emigranti, tako pri državnih kot pri cerkvenih oblasteh, in o visokih položajih, ki jih zavzemajo nekateri od njih v teh državah, ne moremo verjeti tistim, ki proglašajo vse te naše ljudi za zločince, ubijalce, narodne odpadnike itd. Preveč nemogoče se nam zdi, da bi kdo v domovini izdajal svoj narod, v tujini, kjer ga vse okolje vabi k odpadu od naroda, pa bi se navduševal za gojitev svojega jezika in svoje kulture, kot smo to na lastne oči videli pri teh naših rojakih.“

SLOVENSKA DRŽAVA, Toronto, dec. 81/1.

TRIDESET LET NAŠE LUČI

Z decembrsko številko NAŠE LUČI se je zaključil trideseti letnik te revije. Revija, ki je tudi med nami v Argentini dobro poznana in priznana, je začela izhajati v Celovcu že leta 1951 kot „povezava med slovenskimi duhovniki in verniki na ogromnih področjih Zahodne Evrope“.

Od krščanske problematike Cerkve redno prehaja na informacije, tako s

svetovnega stališča, kakor slovenskega, ponatiskavajuč tehtne komentarje iz domačih in svetovnih listov, ki ponavadi odlično presojajo tudi problematiko naše domovine. Tako se odpira začasnemu izseljencu širša in objektivnejša podoba domovine, kamor se bo povrnil.

Revija je snovno živahno razporejena, dá, prav veselo in razigrano; saj prinaša redno tudi slovenski roman, duhovite aforizme, pa cel šop odličnih smešnic, „da ne postanemo preveč resni in zaradi tega smešni“.

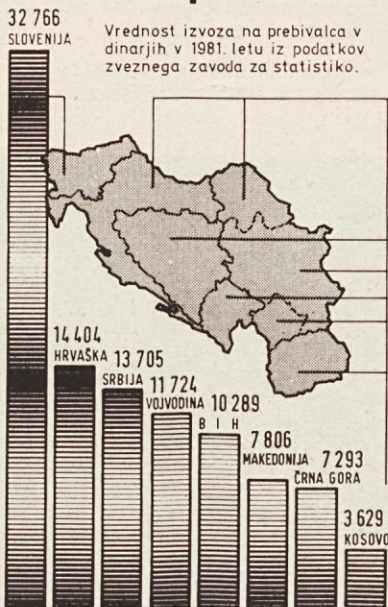
NAŠA LUČ je gotovo ena najlepših slovenskih revij, izhajajočih zunaj Slovenije, in lahko tekmuje celó z Rodno grudo, ki jo izdaja z državno pomočjo uradna Izseljenska matica v Ljubljani in je kot protilist NAŠI LUČI začela izhajati nekaj let kasneje.

SVOBODNA SLOVENIJA, Buenos Aires, 21. jan. 82/2.

JUGOSLOVANSKI IZVOZ

Izračunali smo, koliko blaga so posamezne (jugoslovanske) republike in pokrajine izvozile na prebivalca. Po teh podatkih daleč največjo vrednost na prebivalca izvozi Slovenija, ki je sicer po obsegu oziroma vrednosti izvoza šele tretja v Jugoslaviji.

Izvoz na prebivalca

DELO, Ljubljana, 26. jan. 82/5.

nekaj misli izpod domačih svisi po pavlihu

SEPTEMBRA SE ZAČNE SEZONA SESTANKOV. MORDA SE TEMU MESECU ZATO PRAVI KIMAVEC.

Baza navdušeno gradi nadstavo družbe: po lepi slovenski navadi v dve nadstropji z mansardo.

VSI SE STRINJAMO, DA NAM TEČE VODA V GRLO. VARUHI OKOLJA PRIPOMINJAJO: „PA KAKO JE UMAZANA!“

Zadnjič sem ob nekem uspehu zavpil na glas: „Žebelj sem zadel na glavo!“ Pa so takoj pritekli sosede in vprašali, kje sem ga dobil.

DIMA JE TOLIKO, DA SPLOH NE VIDIMO, KJE GORI.

Kdor visoko leta, ne zateguje pasu.

TOVARIŠI: PRED LAKIRANJEM STANJA OČISTITE RJO!

Kdo vse je odgovoren? Če bo vse po sreči, tega niti zgodovina ne bo pokazala!

KLIN SE S KLINOM IZBIJA, MI PA INFLACIJO Z INFLACIJO.

Kruh je dražji. Mleko je dražje. Meso je dražje. Torej je vse vpitje zaradi pomanjkanja toaletnega papirja odveč. VSI SE UČE NA NAPAKAH, NIHČE NA ODSTOPIH.

Od novega leta ne pričakujem ničesar: že v starem so mi obljubili vse.

oglasi

● **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevođe iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), telefon (089) 32 68 13.

● **Potujete v RIM?** Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● **Dragi rojaki!** Za vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—;** velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

● **PRODAM dve leti staro kemično čistilnico** z lokalom 62 m² na prometnem kraju v Savinjski dolini. Informacije: Franc Škrabar, 1000 Berlin 41, Lefevrestr. 29, BRD.

● **PRODAM novo atrijsko hišo (175 m²) z dvojno garažo in 110 m² kletnih prostorov.** Velikost parcele 950 m². Hiša stoji v Mengšu, 15 km od Ljubljane, primerna za mirno obrt, vseljiva septembra 1982. Pismene ponudbe na: Marija Kirchner, Phil.-Matth.-Hahn-Str. 24, 7302 Ostfildern 3, Scharnhausen, BRD. Cena: 410.000 DM.

● **PRODAM hišo, dograjeno do 3. faze (2 stanovanji, 2 garaži) v Ajdovščini** — Gradišče v Sloveniji. Pojasnila: M. Matko, 1720 So Orange Ave, Orlando, Fla 32806 USA.

● **Ugodno PRODAM takoj vseljivo enostanovanjsko hišo z velikim vrtom v Celju.** Pojasnila po 17. uri: tel. 06071 — 42854, BRD.

● **PRODAM atrijsko stanovanjsko hišo v Ljubljani** — Črniče. Hiša je v 4. gradbeni fazi. Kleti so grajene po predpisih za delavnice. Cena po dogovoru. — **PRODAM hišo v gradnji v Sevnici pri Medvodah.** Kleti so grajene po predpisih za delavnice. Cena po dogovoru. Pojasnila: Roman Prosen, Suška cesta 14, Škofja Loka, Jugoslavija.

● **V okolici Ptuja PRODAM dvostanovanjsko hišo v 4. gradbeni fazi.** Velikost parcele 500 m². — **Moderno zgrajena 10 let stara hiša v Mariboru** po ugodni ceni v devizah **NAPRODAJ.** Javite se na naslov: Jakec in Tončka Petrovič, Bezjakova 14, Ptuj, Jugoslavija.

● **SLOVENSKI FANT s poklicem, 29/170,** želi spoznati sebi primerno slovensko dekle

za skupno življenje. Pošljite samo resne ponudbe! Fotografija zaželeno. Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete poštno pristojbino, navedeno v temnem pasu te strani spodaj. (Št. 1)

● **Če ste po poklicu mizar ali kakršenkoli drug rokodelca in ste pripravljeni delati nadure,** vam nudim zanesljivo delovno mesto z nadpoprečno plačo. Toni Prijon, izdelava čolnov, Innlände 6, 8200 Rosenheim, Tel.: 0 80 31 — 17 0 17, BRD.

● **Enostanovanjsko hišo v Bohinjski Bistrici,** takoj vseljivo, primerno za vsako obrt, **PRODAM pod realno ceno,** torej zares ugodno (glej sliko!). Pojasnila dobite v Zahodni Nemčiji pod tel. 02103 - 52596, po 19. uri pa kličite 02104 - 41694.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

včasih misliš, da se ti življenje smehlja, pa se ti le smeje!

„Vi živite v New Yorku?“

„Ja.“

„Koliko časa se vozite v službo?“

„Dvajset minut.“

„Z avtom?“

„Ne, z dvigalom.“

„Sinoči sva se z možem sprla in poslal me je k vragu.“

„In ti?“

„Šta sem k mami.“

V mestnem avtobusu posadí mati svojega malčka v naročje nekemu gospodu.

„Zakaj pa ravno meni?“ se začudi ta.

„Poiskati moram denar za vožnjo, vi ste pa edini, ki imate dežni plašč.“

Ko hoče v zakotni krčmi turist začeti jesti solato, prileti skoz okno petelin in mu sede na krožnik.

„To je pa že od sile! Vaš petelin se je spravil nad mojo solato!“

„Ne, ne,“ odvrne veselo krčmar, „ni se spravil nad solato; išče samó črve!“

Sodnik: „Mož vam je torej pobegnil. Kako je bil pa oblečen?“

Žena: „Imel je rjave čevlje, zelene hlače in rdeč pikčast predpasnik.“

Možakarja neseta težko omaro v 12. nadstropje stolpnice. Čez čas pravi prvi drugemu, da ima zanj dve novici: prva je dobra, druga pa slaba. „Dobra je ta, da sva že v osmem nadstropju. Slaba pa, da sva v napačni hiši.“

„Dragi, kakšno ženo imaš rajši: lepo ali pametno?“

„Ne ene ne druge. Saj dobro veš, da imam samo tebe rad.“

Tone reče v vlaku nasproti sedečemu čednemu dekletu: „Jaz potujem za zabavo. Pa vi?“

„Tudi, a ne za vašo.“

Ocenjevalec odrske igre je zapisal: „Posebno uspešna sta bila v igri tatova: celó besede, ki sta jih govorila, so bile ukradene.“

„Pred najino poroko si vedno govoril, kako si bogat.“

„Saj sem bil.“

Mati nekega dijaka njegovemu profesorju matematike: „Ne morem razumeti, da ima moj sin v matematiki cvek.“

„Jaz tudi ne, a žal ni na razpolago slabše ocene.“

„Kako se imenuje častnik, ki vodi konjeniški polk?“

„Polkovnik.“

„In kdo je takoj pod njim?“

„Njegov konj.“

„Si imel danes že več zoprnih obiskov?“

„Ne, ti si prvi.“

„Sinko, ko zehaš, daj roko pred usta!“

„Sem že večkrat poskusil, pa ni nič pomagalo.“

Sin: „V šoli se je neki sošolec spet norčeval iz mene, da sem preveč porženščen.“

Oče: „Zakaj mu nisi ene primazal?“

„Ker je močnejši od mene.“

„Saj bi mu lahko potem ušel.“

„V visokih petah bi to težko storil.“

„Sosed mi je vrgel kamen v okno, ko sem igral klavir.“

„Bedak! Saj vas bo sedaj še bolj slišal.“

„Zadnji čas te ni več v krčmo.“

„Ja, odkar so mi vzeli vozniško dovoljenje, nimam s pijačo nič več pravega veselja.“

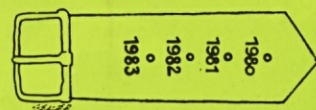
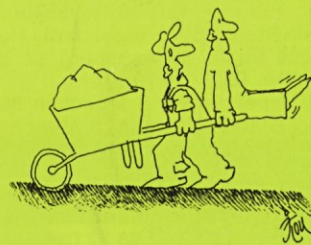
„Preglejte, prosim, avto! Vselej, ko vozim 120 km na uro, slišim poke.“

Mehanik odkrije luknje zadaj v avtu: „Poki, ki jih slišite, so od policije.“

„Kaj z vdovo se boš poročil? Jaz ne bi za nobeno ceno hotel biti drugi mož neke vdove.“

„Ali bi bil rajši njen prvi mož?“

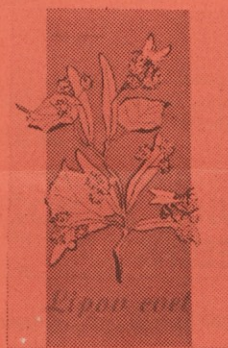
od doma

Po PAVLIHU

FEBRUAR in MAREC: Meseca knjige pri Mohorjevi v Celovcu!

Razprodaja knjig po do
80 %
znižanih cenah!

Naročite jih še danes na naslov:

Mohorjeva knjigarna

A-9020 Celovec/Klagenfurt, Viktringer Ring 26

Po možnosti pa kar osebno pridite v našo knjigarno.
Veselimo se Vašega obiska!

1. POVESTI IN ROMANI

Bolhar Alojzij

Peklenski boter in druge slovenske pravljice

Zbirka slovenskih pravljic. 216 strani, broširano šil. ~~30,-~~

19.-

Figuli Margita – A. Smolej

Trije rjavci

Povest. 192 strani, broširano šil. ~~28,-~~

19.-

Firm Vlado

Sužnja iz Kordove

Zgodovinski roman. 270 strani, broširano šil. ~~20,-~~

14.-

Firm Vlado

Uskoška nevesta

Zgodovinska povest, 208 strani, broširano šil. ~~28,-~~

23.-

Gaspari Tone

Gorni mož

Koroška pripovedka. Z lesorezi jo je opremil Oton Gaspari. 165 strani, broš. šil. ~~20,-~~

18.-

Ilija Lojze

Zadnji rabin v Ljubljani

Zgodovinska povest. 432 strani, broširano šil. ~~40,-~~

34.-

Hess Margareta

Zadnji vitez plemeniti Heldenstamm

I. del.

184 strani, broširano šil. ~~38,-~~

29.-

Margareta Hess-Rak

Zadnji vitez plemeniti Heldenstamm

II. del

160 strani, broširano šil. ~~38,-~~

29.-

Ilija Lojze

Domače zgodbe

Krajše povesti s slikami, 104 strani, broširano šil. ~~10,-~~

5.-

Kunčič Mirko

Dogodivščine v pragozdu

Mladinska povest, prirejena po zanimivih opisih Misijonskega pragozda Saše Stareta. Knjiga je ilustrirana in nas popelje v romantične in eksotične predele južnoameriških pragozdov. 128 strani, broš. šil. ~~10,-~~

5.-

Matičič Ivan

Petrinka

Zgodba slovenske kmečke matere in njene življenjske usode. 208 strani, broširano šil. ~~10,-~~

9.-

Jurčič Josip

Deseti brat

Roman s slikami, 256 strani, broširano šil. ~~10,-~~

9.-

Mauser Karel

Kaplan Klemen

Povest, 320 strani, broširano šil. ~~40,-~~

32.-

Mauser Karel

Jerčevi galjoti

162 strani, broširano, šil. ~~38,-~~

32.-

Mauser Karel

Razdrto gnezdo

Povest, 184 strani, broširano šil. ~~20,-~~

19.-

Mauser Karel

Ljudje pod bičem I.

400 strani, broširano šil. ~~40,-~~

38.-

Mauser Karel

Ljudje pod bičem II.

224 strani, broširano šil. ~~30,-~~

25.-

Mauser Karel

Ljudje bod bičem III.

400 strani, broširano šil. ~~40,-~~

38.-

To delo je njegova največja povest, ki je napeta ljubezenska zgodba, ko je živel slovenski človek

Razprodaja knjig po znižanih cenah! Naročite jih še danes!

FEBRUAR in MAREC: Meseca knjige pri Mohorjevi v Celovcu!

pod bičem najusodnejših trenj v zgodovini: nemške in laške okupacije, notranje revolucije in protirevolucije, koncentracijskih taborišč itd. Dogaja se v Podbrezju, Ljubljani, Gonarsu, Dachau, Dobropoljah, Teharjih in Kočevju, v letih med vojno in nekaj let po vojni.

Mauser Karel
Rotija

Povest, 204 strani, broš. šil. ~~38~~— **28.—**

Mauser Karel

Pomlad v Črepinjeku (večernice)

174 strani, broširano, šil. ~~38~~— **29.—**

Mauser Karel

Sin mrtvega

160 strani, broširano šil. ~~38~~— **29.—**

Mauser Karel

Velika rida

Povest, 128 strani, broširano šil. ~~38~~— **5.—**

**Vseh enajst knjig
Karla Mauserja
skupaj stane šil. ~~435~~—
299.—**

Lojze Kozar

Materina ruta

Povest, 208 strani, broširano šil. ~~38~~— **12.—**

Jeza Franc

Moč ljubezni

Povest, 179 strani, broširano šil. ~~25~~— **9.—**

Pleško S.

Umita kri

Povest, 136 strani, broširano šil. ~~38~~— **7.—**

Kunčič Mirko

Najlepša je mladost

Mladinski spisi za mladino, 208 strani, broširano šil. ~~38~~— **19.—**

Roženkavt J.

Žena s Poljan

Povest, 256 strani, broširano šil. ~~38~~— **20.—**

Puš dr. Ludvik

Podobe iz otroštva

Mandrškega Ludveta

212 strani, broširano šil. ~~38~~— **25.—**

Viesér Dolores

Hema Krška

Življenjepisni roman. I. zvezek, 208 strani, broširano šil. ~~38~~—, II. zvezek, 175 strani, broširano šil. ~~38~~— **skupaj 15.—**

Spillmann J.

Zadnji dnevi Jeruzalema, I. del

172 strani, broširano šil. ~~38~~— **29.—**

Spillmann J.

Zadnji dnevi Jeruzalema, II. del

240 strani, broširano šil. ~~38~~— **29.—**

Cena za oba dela skupaj šil. ~~38~~— **50.—**

Srienc Kristo

Pastir Ciril

Povest, 112 strani, broširano šil. ~~38~~— **5.—**

Mauser Karel

Izbrano delo — I. zvezek

Rotija

Sin mrtvega

356 strani, vezano, šil. ~~200~~— **200.—**

Izbrano delo — II. zvezek

Prekleta kri

Jerčevi galjoti

336 strani, vezano, šil. ~~180~~— **180.—**

Obe knjigi „IZBRANO DELO I.“ in „IZBRANO DELO II.“ sta lepo vezani v črno usnje, trde platnice z zlatim napisom in naj bi krasili sleherno našo knjižnico.

2. PESNIŠKE ZBIRKE

Balantič France

Pesmi

Miniaturna izdaja, 109 strani, vezano šil. ~~38~~— **25.—**

Kuchling Anton

Drava, povej, kje dom je moj

152 strani, broširano šil. ~~38~~— **35.—**

Hartman Milka

Lipov cvet

Pesmi, 144 strani, broširano šil. ~~38~~— **17.—**

Marjan Jakopič

Romanje pod sončnim lokom

144 strani, broširano šil. ~~38~~— **29.—**

3. ZA MLADINO

Kotnik Fr.

Storije

Koroške pripovedke. I. zvezek, 176 strani s slikami, broširano šil. ~~38~~—; II. zvezek, 88 strani s slikami, broširano šil. ~~38~~— **skupaj 8.—**

4. KNJIGE NABOŽNE VSEBINE

Berila in evangeliji

za branje pri službi božji. Z večjimi črkami; 543 strani, na boljšem papirju, krasno vezano; šil. ~~200~~— **150.—**

Čadež Anton

Iz življenja

Sto dogodkov za verski pouk, 115 strani, broširano šil. ~~38~~— **13.—**

Družinsko sveto pismo nove zaveze

s slikami iz Jezusovega življenja, velike črke, opombe k besedilu, moderne misli, 368 strani, vezano v platno šil. ~~38~~— **89.—**

Prof. dr. Rupnik J.

Družinsko sveto pismo, I. del

Vsebuje evangelije po Mateju in Marku, 150 strani, broširano šil. ~~38~~— **29.—**

Družinsko sveto pismo, II. del

Vsebuje evangelije po Luku in Janezu ter Apostolska dela, 218 strani, broširano šil. ~~38~~— **29.—**

Družinsko sv. pismo, III. del

Vsebuje Pavlova Apostolska pisma, 164 strani, broširano šil. ~~38~~— **39.—**

Msr. dr. J. Rupnik

Družinsko sv. pismo, IV. del

Ta knjiga vsebuje Apostolska dela in Razodetje. Tudi ta zvezek ima besedilu dodane znanstveno temeljite in sodobne opombe, šil. ~~38~~— **39.—**

Filoteja

ali navodilo sv. Frančiška Saleškega za bogoljubno življenje, 310 strani, vezano šil. ~~38~~— **10.—**

Hajnshek p. Odilo OFM

Marijine božje poti

Vsebina knjige je opis Marijinih božjih poti na nekdanjih in sedanjih slovenskih tleh, kamor so naši predniki romali in se priporočali nebeški Materi. Knjiga predstavlja spomenik slovenske vernosti, kulturnosti in celotne narodove zgodovine v najplemenitejših stvaritvah, ki so jih dala temu koščku raja v Evropi vsa stoletja od slovenske naselitve pa do danes. Knjiga je bogato ilustrirana, 650 strani, vezana v umetno usnje — šil. ~~200~~— **190.—**

Razprodaja knjig po znižanih cenah! Naročite jih še danes!

FEBRUAR in MAREC: Meseca knjige pri Mohorjevi v Celovcu!

Dr. Jenko Janez

Družina skrbi za poklice

240 strani, broširano šil. ~~30~~ 29.—

Jezernik M.

Sv. oče Janez XXIII.

Življenjepis s 35 slikami, 132 strani. Krasna knjiga za darilo, šil. ~~20~~ 15.—

Ricciotti J.

Jezusovo življenje

680 strani, broširano šil. ~~100~~ 59.—

Sveto pismo nove zaveze

Evangeliji in Apostolska dela.
398 strani, vezano šil. ~~200~~ 120.—

Sodja F.

Našli so pot

Popis spreobrnjenj modernih ljudi. 80 strani, broširano, šil. ~~10~~ 7.—

Vovk Jože

Cerkvena poezija

Zbirka vseh psalmov, slavospevov in hvalnic. 488 strani, vezano šil. ~~50~~ 39.—

Žakelj dr. Filip

Duhovne misli škofa Rožmana

Knjiga je izšla ob desetletnici smrti škofa Rožmana. Te »Duhovne misli« so globoko duhovno branje za premišljevanje in globoko verno življenje, iz katerega je škof Rožman črpal moč, da je lahko potrpežljivo in svetniško nosil »težo križa«. 212 strani, broširano šil. ~~20~~ 12.—

Zamjen Srečko

Fatima

S slikami opremljen popis Marijinih prikazovanj in življenja treh pastirkov. 238 strani, broširano šil. ~~30~~ 17.—

Žužek Miha DJ

Kristjanov dan

Knjiga, s katero bomo dobili nov pripomoček za premišljevanje in za posvetitev vsakega našega dneva. Pisatelj je podal okoli vsakdanjih dolžnosti kratka in preprosta navodila za pokoncilsko duhovno življenje, in želi vsem, ki jo bodo brali, da bi jim olepšala in ožarila vsakdanje napore v njihovem prizadevanju za uresničitev koncilskih misli v življenju današnjega kristjana. 116 strani, šil. ~~20~~ 9.—

5. MOLITVENIKI

Slava Gospodu

Z velikimi črkami, 352 strani, zlata obreza v usnje vezano šil. ~~80~~ 59.—
29.—

6. RAZNO

Resman Franc

Rod pod Jepo

V svojih spominih nam je zapustil zgodovino Tratnikovih in z njimi vsega našega »rodu pod Jepo«; predvsem tudi dogodke za časa plebiscita in težko življenje med izseljenstvom pod nacizmom. 237 strani besedila, 12 stran slik, broširano šil. ~~30~~ 20.—

Arko Vojko

Planinske zgodbe z Nahuel Huapija

Pisatelj v knjigi prikazuje pristno nepokvarjeno divje veličastno naravo oziroma gorski svet v Barilochah na jugu Argentine — tudi »Argentinska Švica« imenovan. 134 strani, broširano šil. ~~30~~ 19.—

Arnež Franc

Od Dnestra do Piave

Spomini koroškega rojaka iz prve svetovne vojne. V njih popisuje svojo pot na rusko fronto in boje na italijanski fronti, ki se jih je udeležil in srečno preстал vse vojne strahote. V njih prikazuje tudi ves nesmisel vojaških spopadov, trpljenje in žrtve nedolžnih na pragu novega zgodovinskega obdobja. 160 strani, broširano šil. ~~30~~ 6.—

Gospa Sveta

Zgodovina in znamenitosti, s slikami. 32 strani, broširano šil. ~~10~~ 5.—

Blüweis Th. — Vračko C.

Še so srečni zakopi

Ta knjiga je res redka posebnost, vsebuje odgovore zakoncev na anketo o vprašanju, zakaj najdemo tudi danes še srečne zakone. S svojimi odgovori hočejo srečni zakonci pokazati tudi drugim, ki imajo trdno voljo, smer, kjer bodo našli pravo zakonsko srečo. 152 strani, broširano šil. ~~30~~ 6.—

Cardijn J.

Poslanstvo delavske mladine

536 strani, vezano v platno šil. ~~100~~ 90.—
49.—

Detela Lev

Marijin mojster

Pisatelj Lev Detela je izbral obliko legende, da bi prikazal »vekovit spor med umetnikovo svobodo in vezanostjo do razumetja in razumevanja publike« (N. Jeločnik). Knjiga bo pritegnila zrelejše bralce in jih vodila do iskanja in razmišljanja o človeku. 112 strani, broširano šil. ~~30~~ 12.—

Detela Lev

»Povojni slovenski koroški pesniki in pisatelji«

Knjiga na zanimiv pripovedovalen način, torej ne v strogem znanstvenem slogu, riše slovenske koroške literate vezane in nevezane besede, kar pove tudi njen podnaslov: »Esejistična razmišljanja o slovenski literaturi v Avstriji«. 152 strani, broširano šil. ~~30~~ 19.—

Hünemann V. — Nemeč

Lilija nad močvirjem

Življenjepis sv. Marije Goretti. 125 strani, broširano šil. ~~30~~ 15.—

Jagodic dr. Jože

Nadžkof Jeglic

Oris življenja velikega škofa in njegove dobe. 484 strani, vezano v platno šil. ~~80~~ 70.—

Dries van Coillie

Strahote kitajskih ječ

V knjigi popisuje misijonar Dries von Coillie vsa tri leta, ki jih je preživel v rdeči Kitajski. Ta popis resničnega življenja in doživetij nam naravno in nazorno pokaže, kako in s kakšnimi pripomočki se da človeka prevzgojiti tako, da postane popolnoma nov človek v mislih in dejanjih. 256 strani, broširano šil. ~~30~~ 13.—

Mons. dr. Jagodic Jože

Moježa življenja tek

Že podnaslov »Spomini« pove, da v tej knjigi opisuje dr. Jagodic svoje življenje iz otroških, preko dijaških in vojaških let ter kako se je odločil za duhovniški stan. Služboval je v ljubljanski škofiji kot tajnik in potem kancler na ordinariatu, po drugi svetovni vojni pa bil dolga leta narodni delegat za begunce iz Jugoslavije in končno dušni pastir na Vzhodnem Tirolskem. — Kot tak je zelo dobro poznal razmere v ljubljanski škofiji pred in med vojno in potrebe beguncev po vojni. Za vsakega, ki je preživel te čase, bo knjiga zanimivo branje. 328 strani, broširano šil. ~~30~~ 150.—

Jevnikar prof. Martin

Finžgarjeva pisma Ferd. Koledniku

Uredil in pojasnil jih je Martin Jevnikar. 152 strani, vezano šil. ~~100~~ 59.—
20.—

Kolarič dr. Jakob

Škof Rožman I.

Življenjepis velike osebnosti. 382 strani, vezano v rdečo platno šil. ~~100~~ 90.—
80.—

Kolarič dr. Jakob

Škof Rožman, II. del

Duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici časa. 542 strani besedila in 16 strani slik. Vezano šil. ~~100~~ 90.—
60.—

Razprodaja knjig po znižanih cenah! Naročite jih še danes!

FEBRUAR in MAREC: Meseca knjige pri Mohorjevi v Celovcu!

Kolarič dr. Jakob

Škof Rožman, III. del

Tukaj obravnava pisatelj obdobje od l. 1941 do smrti škofa Rožmana, do leta 1959. 904 strani teksta in 32 strani slik ter 96 strani dokumentov, vezano v rdeče platno šil. ~~290.—~~. Vsi trije deli vezani, skupno šil. ~~406.—~~

350.— 200.—

Erjavec Fran

Koroški Slovenci

Zgodovina koroških Slovencev, 8 zvezkov, broširano, posamezni zvezek šil. ~~10.—~~

5.—

Klun dr. Marija

Fürstbischof Anton Martin Slomšek in Kärnten

Zbrani viri iz raznih arhivov na Koroškem nam prikazujejo delo škofa Slomška na Koroškem. Knjiga je napisana v nemškem jeziku in je izšla v razmeroma majhni nakladi in obsega 224 strani. Vezana v umetno usnje šil. ~~100.—~~

99.—

Kumer Mirko

Po sili vojak, I. del (Spomini I. del)

144 strani, broširano šil. ~~18.—~~

13.—

Kumer Mirko

Po sili vojak, II. del (Spomini II. del)

Pliberški podžupan in koroški kmet Kumer Mirko opisuje svoje doživljanje v drugi svetovni vojni na ruski fronti.

162 strani, broširano šil. ~~22.—~~

15.—

Oba zvezka vezana v platno šil. ~~30.—~~

25.—

Naši rajni duhovniki

Knjiga opisuje važna zgodovinska dogajanja, vso bol in trpljenje koroških slovenskih duhovnikov v zadnjih 50 letih, njihove neprestane borbe za dosege narodnih, verskih in kulturnih ciljev.

Knjiga je tudi bogato ilustrirana in ima 495 strani, vezana v platno šil. ~~100.—~~

99.—

broširana šil. ~~70.—~~

69.—

Mell Max — Lovro Kaselj

Igra apostolov

48 strani, broširano, šil. ~~45.—~~

39.—

Valentin Polanšek

KRIŽ S KRIŽI

Ta avtobiografski roman je pretresljiva dokumentacija najgroznejše dobe naše zgodovine, ki s svojo nečloveško krutostjo in podivjanostjo prekaša vse šibe, ki so kdaj koli mučile naše kraje in ljudi. — 388 strani, broširano, šil. ~~100.—~~

69.—

Dr. Pertl Eman —

Prof. Krašovic-Pertlova Miša

Naše življenje

Iz svoje strokovne in življenjske izkušnje sta pripravila priročnik za pouk in vzgojne napotke starešem, vzgojiteljem in mladini sami, katerega smo na tem področju že dolgo pogrešali. 423 strani, broširano šil. ~~25.—~~

19.—

Rus Roman

Vodnik po Rimu

240 strani, broširano šil. ~~60.—~~

49.—

Rus Roman

Vodnik po Italiji

Ta knjižica ima namen pomagati Slovincem pri njihovem potovanju po Italiji. Vsebina knjige je prikazana tako, da nudi popotniku najvažnejše, kar naj bi si ogledali v kratkem času. 430 strani, broširano šil. ~~90.—~~

79.—

Seitz Josef — I. in B. Bullinger

Borba z viharjem

Pisatelj opisuje trnovo življenjsko pot skromnega frančiškanskega patra Gereona Goldmanna. Knjiga ima 144 strani in posebej še 16 strani slik. Broširano šil. ~~50.—~~

29.—

Dr. Turnšek Metod

Med koroškimi brati

Pisatelj pravi v začetku knjige: »To literarno delo posvečam vsem, ki so na koroški zemlji delili trpko usodo mučeništva s trdo preizkušanim slovenskim narodom!«

328 strani, broširano šil. ~~60.—~~

49.—

Morris West — Jože Škerbec

Hudičev advokat

304 strani, broširano šil. ~~70.—~~

49.—

Zaletel Vinko

Po Indiji sem ter tja

Potopis z mnogimi slikami. 188 strani, broširano šil. ~~25.—~~

19.—

Zaletel Vinko

Po Daljnem vzhodu

Potopis s slikami, 236 strani, broširano šil. ~~45.—~~

19.—

Zaletel Vinko

Po Afriki in Južni Ameriki

Potopis, 320 strani, broširano šil. ~~40.—~~

23.—

Vaubnik V.

Memoiren eines Militärattachés

V slov. Nevidna fronta. Jugoslovanski vojaški ataše v Berlinu nam opisuje v tej knjigi za nas važne in odločilne dogodke pred pričetkom in med drugo svetovno vojno. 364 strani, vezano v platno šil. ~~100.—~~, broširano šil. ~~40.—~~

49.—

95.—

Milka Hartman obhaja letos svojo 80-letnico. Med še živečimi liriki starejše koroške slovenske literarne generacije zavzema brezdvomno posebno važno mesto. Še danes kuje na svojem rojstnem domu v Libučah verze in jim zлага melodije. Na literarnih večerih širom slovenske oziroma dvojezične zemlje je dobrodošel gost, ki legendarno slovi že iz časa med obema vojnamā, ko je kot požrtvovalna učiteljica gospodinjstva razvijala mnogostransko kulturno in izobraževalno dejavnost.

Novo tridelno zbirko njenih pesmi in melodij ter bogato ilustriran opis njene življenjske poti je pripravila „skupina m. h.“. Zbirka obsega skupno **nad 500 strani** in stane **šil. 240.—**. Naročite jo pri Mohorjevi knjigarni v Celovcu!

Razprodaja knjig po znižanih cenah! Naročite jih še danes!

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 8356).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22959).

P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalari, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske: 09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).